

## Amb un sumriure

Qui és a ca seva no ha menester de parlar idiomes.

Siau correctes, parlau bé, parlau català.

Som a ca nostra, i cal que ensenyem a parlar als forasters la llengua de la terra. Per fer-los un bé.

Siau amables, parlau català.

DÉU SALVE  
EL NOSTRE  
POBLE ! ! ! !



# L'ESTEL



LA NOSTRA WEB: [www.arrakis.es/~estel/](http://www.arrakis.es/~estel/)

A.P.P.E.C.  
ASSOCIACIÓ  
DE PUBLICACIONS  
PERIÒDIQUES  
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 400

1<sup>o</sup> DE DESEMBRE DE 1998

PREU: 200 PTS

### FIRES DE MARRATXÍ



Fa 33 anys que na Maria Martines té un lloc de venda de bunyols a la barriada des Guell de Ciutat. Era a la Fira de Marratxí.

### SELVA



Fa 16 anys que en Joan Rotger va obrir la Fàbrica de bosses de mà Rotger a Selva. A la foto amb els seus operaris.

### FIRES DE POLLENÇA



Fa 5 anys que en Segundo Càceres i na Lúcia Tixicuro de nació inca a l'Estat d'Ecuador venen confecció feta per la seva gent a les fires i mercats de Mallorca. Na Lúcia conserva el llinatge dels seus avantpassats, però en Segundo no te idea de com es deien els seus. Tanmateix conserven la memòria històrica, i saben que els espanyols els furtaren els noms, la llengua, la terra i els condemnaren a la pobresa.

## Bona Gent inaugura el seu curs socio-cultural '98-'99



L'Associació d'amics de la Tercera Edat Bona Gent, inaugura el passat dia 12 de novembre, amb una festa de pinyol vermell i l'assistència d'unes 500 persones - dins el local del club cataliner no hi cabia ni una agulla més -, el seu curs socio-cultural '98-'99-

Assistí a l'acte el president del Govern Balear, Jaume Mates, qui rebé mostres entranyables de sim-

patia per part dels assistents.

Ha va haver ball d'aferrat amb música en viu. Actuació d'un cor musical que rubricà la seva intervenció amb l'himne de Mallorca, *La Balanguera*, corejat pels assistents que aplaudiren a rabiar. Festival de ball de bot, actuació d'una banda de cornetes i tambors, festival folklòric, Actuació de les alumnes dels tallers de Bona Gent de ball mallorquí que demostraren que la edat no és cap impediment a l'hora d'estar àgils i ballar amb ritme i melodia.

Per acabar, se serví un berenar típic mallorquí a tots els assistents.

"Bona Gent demostrà una vegada més la seva gran capacitat organitzadora i de convocatòria. L'ESTEL, felicita efusivament la meravellosa labor social que realitza aquesta bulliciosa entitat de persones majors de la barriada de Santa Catalina a la Ciutat de Mallorca. Ω

Redacció

## El President Jaume Matas atorga el Premi Ramón Llull a Miquel Ferrà Martorell

(Reconeixement a la tasca de tota una vida dedicada al servei del nostre poble i la nostra cultura)

L'escriptor Miquel Ferrà Martorell, col·laborador de *Diari de Balears* i *L'Estel* (entre moltes altres publicacions) ha obtingut el màxim premi cultural que atorga el Govern Balear: el "Ramon Llull 1998" per a una vida dedicada a l'alliberament nacional i social del poble de les Illes i, concretament, a la literatura catalana. Altres guardonats (a títol pòstum) foren Blai Bonet, Llorenç Fluxà i Gabriel Rabassa.

Entre els desset personatges guardonats enguany hi eren presents, la religiosa Maria Camps; el misser Josep Maria Cassasayas; l'enginyer Manuel Elices; el músic Rafel Nadal...

El president de la nostra comunitat autòno-

ma, Jaume Matas, digué en el seu discurs:

"Hem premiat desset exemples de com es pot fer molt pel poble, per la ciutat, per la comunitat, per la nostra terra, pels qui més estimam". I finalitzà la seva intervenció dient:

"Avui feim un homenatge merescut a desset ciutadans exemplars, estimables, amb reputació" i, dirigint-se expressament als guardonats, els digué:

"Moltes gràcies a tots i que el vostre exemple sigui llum per als qui som més joves".

Tota la redacció de *L'Estel* felicita de tot cor al nostre bon amic i col·laborador i se sent honorada de poder signar els nostres treballs al cos-



El President Jaume Matas en el moment de lliurar el Premi Ramon Llull 1998 a l'escriptor Miquel Ferrà Martorell.

tat dels més prestigiós intel·lectual de les Illes: l'escriptor Miquel Ferrà Martorell. Ω

(Redacció)

## SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Anam cap a l'extermini del mallorquí
- 4 Fires de Marratxí
- 5 Les mans al foc.  
A l'entorn de collir i agafar (I)
- 6 Miquel López Crespí, Sa pobla i l'ofici d'escriptor
- 7 La dinàmica del amor (i II)  
Tarannà gens democràtic del PP a Cort  
Amor particular
- 8 Fires de Pollença
- 9 L'econacionalisme necessari
- 10 L'antifranquisme a Mallorca.  
V llibre.
- 12 Cronologia de la Història de Catalunya (XXVII)  
Els dilemes de la decadència nacional segons Toynbee: les reaccions vitals
- 13 Comunicats de premsa  
El Govern Balear i la Ciutat de Palma
- 14 Història d'una fotografia  
Auca de Narcís Oller (1846-1930)
- 15 Dites relacionades amb els animals
- 16 Mallorca contra l'especulació capitalista  
Manies persecutòries de l'espanyolisme
- 17 Mallorca meva, estimada
- 18 Petis Anuncis
- 19 Camp de gols a Cala d'Hort?  
No, gràcies
- 20 Manifestació contra la impunitat dels genocides  
Immortalitat
- 21 L'assassí Pinochet i els assassins franquistes  
És mala política preocupació el desacreditar l'oposició
- 22 Bosnians  
"Balears"?
- El Real Mallorca torna a batre rècords i recupera el lideratge en la Lliga de les Estrelles
- 23 Llibres Mallorquins  
La pedrera de les maravelles  
Arrossos secs  
Passatemps
- 24 L'ajuntament de Palma es nega a sol·licitar l'extradició d'Augusto Pinochet  
Unió Mallorquina i la defensa de la terra  
El confessorari
- 26 Guerra de diccionaris  
Un nou congrés de la cultura catalana
- 27 Entrevista a Joan Pujolar, autor del llibre *De què vas tío?*  
California  
Bilingüisme? No, gràcies  
Depèn de vostè
- 28 Als alumnes dels sofismes ateus (I)



## Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

\* **El tinent coronell de la 431 Comandància** de la Guàrdia Civil i màxim responsable a la província de Tarragona; Miquel Tugores, ha esta cesat del seu càrrec arrel d'una entrevista publicada en un mitjà de comunicació, on es posà de manifest les males relacions que tenia amb els seus superiors de Barcelona. El coronell Tugores està en situació de disponible i a disposició del comandament. El coronell Tugores, que duu 30 anys de servici, ja fou arrestat arrel d'un article per no haver tingut "un comportament militar" en una entrevista simpàtica i desenfadada. En Tugores va arribar a Tarragona procedent de Sant Sebastià fa 4 anys.



La teulada del quarter de la Guàrdia Civil de Selva ha passat per ull. Aquest cos de policia espanyol s'està arplegant a l'espera del seu retorn a Castella.

\* **La justícia alemanya** ha anunciat que processarà al líder ultradretà francès **Jean Marie Le Pen**, per incitació a l'odi racial, després que el Parlament Europeu li hagi llevat la impunitat per una esclafadora majoria de 420 vots a favor, 27 en contra i 6 abstencions. El processament començarà des del moment enque la justícia alemanya rebí la confirmació formal de la decisió del Parlament, declarà el portaveu de la fiscalia, Manfred Wick, qui va subrratllar que Le Pen podria ser condemnat a una pena màxima de presó de 5 anys per racisme i "haver minimitzat públicament l'holocaust jueu". La fiscalia de Múnic sol·licità aquest suplicatori el desembre de 1997 per unes declaracions de Le Pen en les que qualificà les cambres de gas nazis de simple "detall" de la segona guerra mundial. L'euro-

diputat Le Pen ja fou condemnat a França el passat mes d'abril a dos anys d'inhabilitació per exercir càrrec públic per agredir en públic a una candidata socialista a les eleccions municipal de maig de 1997.

\* **Unió Mallorquina** es consolida al Terme de Lluçmajor, i ho fa a costa altres formacions polítiques. Al sopar fet al Restaurant Tropical el mes passat hi veieren en Canals que havia estat secretari tècnic d'ASI, a Joan Perelló, antic regidor pel PP, a n'Stela, antic cap de la oposició pel PSOE i a altres polítics que s'acosten a aquesta formació emergent. L'amo de ses gasolineres de Lluçmajor, que fou batle per UCD, també era al sopar

i va dir que era militant d'UM des de la fundació del partit.

\* De la revista del **Lobby per la Independència** que se diu, *Barco de Rejilla*, i que s'autoqualifica com una publicació de combat que recull opinions, xafarderies, cròniques i notícies relacionades amb les nacions que lluiten per la seva independència, copiam de la secció **Han Dit**:

Juan de Borbon, conde de Barcelona 1992: *Veo a España*

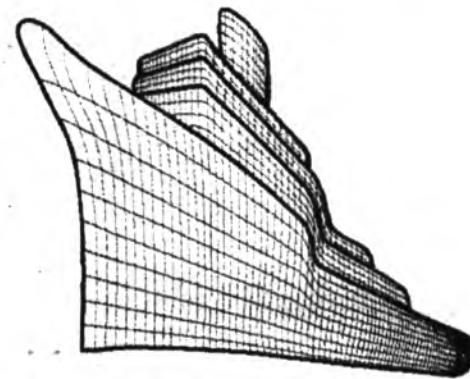
*mal, desgarrada y com la unidad amenazada* (Balears 19.X.92).

Xabier Arzallus, president del PNV: *Mai no serem lleials a la Constitució* (DdM 23.IX.94).

Maria Antònia Munar, presidenta del CIM: *Quan en Cayelles em va destituir l'any 1992, em va fer un bon favor* (DdM 16.VIII.97).

Cristofor Soler, ex president: *el PP balear camina per una*

# BARCO DE REJILLA



REVISTA D'INFORMACIÓ DEL LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA

Núm.0 Octubre-Novembre 1998 Mallorca Apt. de Correus núm. 531

### DE LA FONA AL BARCO DE REJILLA

EL LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA de Mallorca publica el butlletí que ara teniu a les mans per donar-vos compte de les declaracions, articles d'opinió, entrevistes, cròniques i notícies que tinguin interès per al moviment d'alliberament nacional dels Països Catalans. Aquest butlletí pretén, per una part, donar una visió del moment actual que viu l'independentisme i, per altra, esser un instrument de combat contra el colonialisme espanyol.

Els mallorquins som un poble amb una extraordinària capacitat de resistència contra l'invasor. La cosa ens ve d'enrera. Ja segles abans que part dels nostres avantpassats vinguessin de Catalunya a poblar Mallorca, hi va haver els foners, que oferiren una resistència heroica contra els romans amb les fulminants pedrades que destrossaven les embarcacions invasores. A La Catalunya continental tenim *Els Segadors*, que defensaren la pàtria a cops de falç contra els colonitzadors espanyols, tal com encara avui recorda el nostre himne nacional. Més endavant, amb motiu de la Guerra de Successió, presentàrem una resistència ferotge contra els espanyols i els francesos. Dins aquest segle, Espanya va haver d'aliar-se amb l'Alemanya de Hitler i la Itàlia de Mussolini (Guerra colonial de 1936-1939) per doblegar-nos i ajomar momentàniament la independència de Catalunya.

Amb tres segles llargs de fer-nos la guerra Espanya no ha pogut veure acomplit el seu objectiu de destruir la llengua catalana. Això malgrat tres segles d'escolarització forastera, malgrat la brutal colonització mediàtica a què Espanya sotmet els Països Catalans i malgrat el desplaçament de població que Espanya promou contra la nostra nació amb l'objectiu d'ofegar-nos demogràficament.

Per reeixir en la nostra lluita per no desaparèixer del mapa dels pobles i de les nacions que formen Europa, la nostra nació necessita un Estat independent membre integrant de ple dret de la Unió Europea. La lluita que propugnam per la independència és contundent i democràtica alhora atès que reclamam a l'ONU un referèndum d'autodeterminació.

El poble català de Mallorca, el poble mallorquí, el mateix poble que acull l'immigrant que ve a cercar unes millors condicions de vida i a integrar-se, té un crit de rebuig clar i llampant contra el colonitzador: **Barco de rejilla!** És el tir de fona dels nostres dies, dels temps d'Internet i dels avanços tecnològics més fulgurants. És el **Bon cop de falç!** de la Catalunya central. És el **De Ponent ni gent ni vent!** dels valencians. És el **Yankee go home!** de Vietnam. És el **Que se vayan!** del País Basc. És el **Green go!** de Mèxic. És **Les français a la mer!** dels algerians. És el **British out of India!** de Ghandi...

Per això el LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA de Mallorca posa el crit popular mallorquí anticolonialista **Barco de rejilla!** a la seva revista de combat. Un crit popular que no va contra llinatges ni llocs de procedència, sinó contra actituds forasteres, és a dir, actituds espanyolistes, colonialistes i antimallorquines tant d'invasors com de botifarres, o sia, de col·laboracionistes i d'indígenes renegats. Immigrants que no voleu fer de forasterots, cridau ben fort amb el poble mallorquí que us acull i que ha recuperat l'orgull de nació: **Barco de rejilla! Visca Catalunya lliure!**

espiral que el podria deixar en minoria (DdM 2.XI.96).

De la secció **De Bona Font**, copiam:

L'amant del borbó, Marta Gayà, va reparèixer en la vida social de l'estiu a la colònia. Amb motiu de la festa de Cristina Macaya a Esporles, la premsa forastera la va descriure com una **escultura de bronze con falda roja**. Llàstima que Espanya no sigui com els USA de Bill Clinton i de Mònica Lewinsky! ¿Us imaginau el panxó de riure que feriem si la Guàrdia Civil hagués d'analitzar un vestidet de na Marta cercant restes d'esperma reial? Ha, ha, ha!

Recordem que L'ESTEL, quan encara se deia **S'ARENAL DE MALLORCA**, fou l'única revista de la nació catalana que va destapar l'aventura del rei dels espanyols amb na Marta Gayà que les revistes italianes havien airejat.

Fernando Humberto Gómez Acebo, el fill menut de la germana del rei d'Espanya, Pilar, a qui les autoritats mallorquines van haver d'esbucar la casa, va provocar una brega al Club de Mar de Ciutat. Hi va haver bufe-

tades, manbelletes, crits, paraules, puntades de peu, Cops de puny, barres de ferro i, naturalment bastants ferits de diversa consideració que van necessitar assistència mèdica. La cosa va acabar amb denúncies posades entre víctimes i agressors (UH 28.07.98).

Ja diuen que el pecat duu la penitència! El regidor del PP de Ciutat Juan Bauzá, segons la periodista Nelkane Domblás **lleva años trabajando para que los ciudadanos de Palma**

**se sientan auténticos sevillanos** (Brisas 9.8.98). Aquest bambol figa ara està preocupat perquè el foraster José M<sup>a</sup> Rodríguez el vol llevar del lloc número 2 de la llista, Idò, més se'n mereix aquest bossot! Ja hi tornarà a llevar el cul als andalusos amb la Feria de Abril! Passa d'hora que tot el forasterisme que han sembrat en Matas i companyia es retorni en contra seva!

Ja ho sabeu companys! Si voleu llegir aquesta revista tan interessant, escriviu a l'apartat



Rafel Bordoy, director de sa revista de Santa Margalida



531 de Ciutat i apuntau-vos al Lobby per la Independència.

\* La nostra enhorabona a **Rafel Bordoy**, director de sa revista de Santa Margalida, per la sortida al carrer del seu nombre 50. Enhorabona als margalidans que a més de a Santa Margalida i el seu terme municipal, estan escampats per Tàrbena, Xaló, Barx, Bolulla, Pedreguer

i altres pobles alacantins.

\* La nostra enhorabona també al col.laborador de l'ESTEL en **Miquel Ferrà i Martorell** per haver aconseguit un dels premis de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears **Ramon Llull**, de qui el president Jaume Mates va dir "es un escriptor, un creador i un recreador". Ω



## Anam cap a l'extermini del mallorquí

PERE FELIP I BUADES

Que anam cap a l'extermini del mallorquí, es bo de veure. Ho vaig denunciar i ho seguiré fent. És allò que està passant a Calvià, on tenen ja tot el poder els immigrants espanyols/andalusos. Tot el poder polític: batlesa, partits hegemònics, tots ells de fort contingut anti mallorquí, repressius de tot allò que sia cultura i llengua mallorquina, estimuladors de qualsevol acte que serveixi per a potenciar l'andalusisme/espanyolista, amb la seva política econòmica depredadora dels propietaris de cases i pisos, o petits comerços, la majoria mallorquins, i subvencionadora dels immigrants i temporers, i també de les grans explotacions turístiques.

Però l'extermini, també és constatable a qualsevol lloc de Mallorca, a qualsevol poble i a qualsevol ciutat.

Ara bé, allò més curiós és que qui s'està autoexterminant és el propi mallorquí que amb el seu autoodi, la seva manca de vergonya envers els seus avantpassats, la seva manca de personalitat i, sobretot amb la seva extremada covardia, és qui ho fa millor per aconseguir, a la fi, l'objectiu final dels espanyolistes, que no és ni més ni pus,

que el d'exterminar-nos, al manco cultural, política i lingüísticament.

A aconseguir aquest objectiu, avui en dia, ajuden tots: els mitjans de comunicació audiovisuals i escrits i la pressió política que ofega tot allò que sia reivindicació del mallorquí. Però els qui també ajuden són els qui ostenten el *pedriguee* del nacionalisme, els qui l'ostenten políticament i de cada dia s'allunyen del vertader sentiment cívic nacional mallorquí, decepcionats dels seus representants polítics en les institucions, decepcionats de la seva manca d'operativitat, de la seva miopia en les accions que desenvolupen, de les seves omissions. Les seves omissions que podrien desenvolupar i que no desenvolupen, de la seva manca d'objectius, de la seva manca d'organització i d'implantació, de la seva manca d'idees, i, especialment, per la seva manca de rigor en la defensa dels drets culturals i lingüístics dels mallorquins, lo que justifica el que, des del món social i cívic mallorquí, neixin, cada dia amb més profusió, iniciatives populars per tal de reivindicar el *fet mallorquí* com quelcom que va més lluny que la praxis política i que s'està demos-

trant, cada vegada més com una cosa inservible (al manco per ara) per a defensar-nos dels furiosos atacs de l'espanyolisme, de dretes i d'esquerres: econòmics, culturals, lingüístics i polítics. O dels traïdors i venuts. O dels transvestits, confusos i incultes. En una paraula, estic denunciant els atacs que patim els qui estimam aquesta terra i la seva cultura, en quasi tot: dels poders mediàtics, de la política i de la economia. Però també denunciï els atacs que patim de nosaltres mateixos, que venen de la nostra pròpia gent i dels nostres representants polítics, els partits nacionalistes. Aquells que per tebior i manca de coherència o potser per la seva manca d'un vertader sentiment nacionalista, o pel seu egoisme partidista, o per les seves arrels ideològiques estranyes al nacionalisme (esquerra o dreta espanyoles), al manco, al nacionalisme que avui seria operatiu a Mallorca per tal d'evitar el nostre extermini. Extermini del que, avui en dia, aquí a Mallorca en som víctimes els mallorquins, per part, tant de la política de dretes com d'esquerres, ambdues espanyoles, ambdues molt interessades en exterminar-nos, ambdues molt mesclades dins de la societat mallorquina. No oblidem que dins dels grans partits polítics espanyolistes (PP-PSOE i IU) conviuen avui, aquí a Mallorca, persones de gran convicció espanyolista amb gent de sentiments i estimació cap a "lo nostro"; la nostra

llengua i la nostra cultura.

Serà ben trist haver d'escriure (potser aviat) que a la fi, ho han aconseguit. Que han aconseguit eliminar-nos. Que ja no existim, Que ja no contem per res. que ja no tenim patrimoni, Que ja no tenim cultura pròpia ni llengua (avui dia quasi no s'empra). En una paraula, que ens han exterminat com al terme de Calvià. Sí, però també a Ciutat i de manera total en aquells

llocs on els assentaments espanyols s'han anat estenen (zones perifèriques de ciutat i zones turístiques). Llocs on mai se sent parlar en mallorquí, ni tan sols als mallorquins... els mallorquins covards qui, amb la seva actitud vergonyosa ho estan justificant. Estan justificant el seu extermini i amb ells el de tots. El de tot un poble. Estam parlant del poble mallorquí. Ω



## F I R E S D E M A R R A T X Í



Na Jeronia Picó de Porreres, na Tere Alcanyís de València i en Felix Timón de Càceres fan bunyols per les fires e Mallorca. Els trobarem a la Fira de Marratxí.



Fa 15 anys que la Família Amengual de cas Canonge obren l'Olleria Cas Canonge a Pòrtol.



En Manuel Tuduri i els seus germans són els amos de Postres Tuduri del Polígon de Marratxí. Foren els primers que començaren a etiquetar en català a Mallorca. Avui tots els seus productes estan etiquetats en la nostra llengua. A la foto amb la seva filla Esperança, la més gran de la tercera generació d'aquesta família de pastissers mallorquins.



Fa 3 anys que na Magdalena Riera de Pòrtol fa de ceramista. Cada anys va a la Fira.



En Rafel Company és el director de Ràdio Marratxí, propietat de l'Ajuntament. Arriben al 70% del territori mallorquí i empen el català tot el temps. A la foto amb na Marisa Rojas, cantant mallorquina.



Fa 20 anys que n'Antònia Campaner i el seu home fan pastorets i siurells. Eren a la fira de Marratxí. Ara per sant Tomàs seran a la Plaça Major de Ciutat.



La Família Bueno és la propietària dels Tallers J. A. al Polígon de Marratxí. Són els representants de la marca de tractors Komatsu del Japó.



Fa 2 anys que en Pere Coll ha obert la Gerrieria Coll a Pòrtol. A la foto amb la seva filla Cati - Neus.



Fa un any que en Gunter Webs d'Alemanya i na Svetlana Yovich de Sèrbia, van a vendre a les fires de Mallorca.



Fa 3 anys que n'Antoni Roca és el gerent - propietari d'Espectacles Gavina amb domicili al carrer d'Àngel Guimerà de Ciutat. En Paco Vicens és el seu soci.



Fa 45 anys que en Pep Pocoví regenta la Ferreria del Pla de na Tesa. Va obrir aquesta ferreria el seu repadrí, en Pere Pocoví fa 150 anys. A la foto amb el seu fill.



Fa 4 anys que en Pep Oliver d'Algaida fa petites escultures de ferro. Era a la Fira de Marratxí.



N'Ermelinda Mendoza de nació Tabalenya a l'Estat d'Ecuador, fa 5 anys que amb la seva família fa les Fires de Mallorca. Ven productes elaborats pels seus conciutadans.

## LES MANS AL FOC (37)

## Conversió

PERE GRI

En la lògica clàssica la conversió és una manera d'inversió de proposicions, de tal sort que sense alterar la veritat d'una proposició donada, "S és P" pot col·locar-se "S" en el lloc de la "P" o "P" en el lloc de "S". Els lògics estableixen diverses regles per a la conversió, basades en la conversió per un terme, en tant que subjecte, de la mateixa extensió que tal terme tenia com a predicat. Quan no es compleix amb aquesta condició es produeixen sofismes. Així, per exemple, és admissible la conversió de "cap animal és racional" a "cap ésser racional és animal", però no ho és la conversió de "Tots els homes-bondadosos parlen amb franquesa" a "Tots els que parlen amb franquesa són bondadosos". El significat anterior de "conversió" és lògic. Hi ha també (i, segons alguns, sobretot) un sentit espiritual -la majoria de vegades metafísic- de la conversió. Destacaré aquí quatre aspectes del mateix.

En primer lloc, pot entendre's la noció de conversió com una noció contraposada a la de processó. És el sentit més comú entre els neoplatònics, i en particular en Plotí.

En segon terme, pot estudiar-se la conversió com la transformació espiritual que fa possible un "home nou". Exemple d'aquest sentit és la conversió religiosa i més específicament la cristiana tal com ha estat descrita en Sant Pau.

En tercer lloc, la noció de conversió és emprada en referir-se a la convertibilitat mútua dels transcendents.

Finalment, la noció de conversió pot considerar-se com la base d'una metafísica. Mencionaré a aquest respecte la distinció establerta per Georges Bastide, professor des de 1941 en la Universitat de Toulouse, entre conversió falsa -tal, la carnal baix l'aspecte de l'espiritual, la simple introspecció psicològica, etc.- i la conversió autèntica. Aquesta darrera pot fundar-se, segons Bastide, en una matèria empírica subjectiva, però s'ha d'orientar cap a "principis de comunió" i "valors d'universalitat" mit-

jançant un "compromís heroic".

"En la conversió -escriu Bastide a la llum del seu "idealisme autèntic", "idealisme moral o axiològic" i "espiritualisme personalista"- s'experimenten en al seva essència profunda les tres nocions fonamentals que formen la triada de la qual depèn tota la vida moral: la llibertat, la responsabilitat i el deure". Aquestes nocions són usades també per la consciència empírica, però en un sentit distint i sense tenir en compte l'eix -i al mateix temps el propòsit- de tota "conversió autèntica": la "transfiguració dels valors".

La meua conversió als valors del franquisme fou molt poc autèntica, però per comprendre-ho és necessari que anem veient com va quedar expressada en el llibre d'actes de la Corporació de Porreres. Aquest és el primer acord que m'afectà, pres en sessió ordinària del dia 13 de setembre de 1938: *Acte seguit es procedí a donar possessió dels seus càrrecs de vocals gestors d'aquesta corporació als senyors novament designats per l'Excm. Sr. Governador Civil amb data d'ahir. D. Jaume Sampol Solivelles (un servidor) i D. Gaspar Mulet, els quals trobant-se presents acceptaren el càrrec i es seguieren en els seus respectius llocs, continuà la sessió.*

Aquesta era la resposta que havia donat el governador civil a la crisi oberta a l'Ajuntament. Em donaren el càrrec de tinent de batle, i com podreu anar veient el vaig exercir de manera molt escrupulosa, pel fet de no voler renunciar als meus valors essencials.

Era dels qui pensaven que un cop acabada aquella horrible guerra és restauraria la democràcia a l'Estat espanyol. Això feia que hi hagués molts de contraris al meu nomenament. Alguns del poble deien que, encara que no em poguessin qualificar d'home d'esquerres, no era la persona adequada per ocupar un càrrec de tanta responsabilitat, sobretot en aquells moments transcendents de la instauració del nou règim, i ara crec que tenien raó. Ω

## A l'entorn de collir i agafar (I)

Segurament el canvi semàntic (1) més significativa que s'està produint en els darrers anys en l'ús quotidià de la llengua catalana a Mallorca és la modificació per expansió de la significació del verb **collir**, com a conseqüència d'un desplaçament del mot **agafar**, l'ús del qual està esdevenint marginal a la nostra illa, sobretot en (tre) les generacions més joves. El camp semàntic del verb **agafar**, en efecte, està essent ocupat pel mot **collir**, pel fet de la utilització d'aquest darrer en tots els àmbits d'ús que li pertoquen al primer.

En aquesta faiso, el filòleg **Joan Coromines** ens indica que el castellà **re(coger)** no té, certament, les mateixes accepcions que el nostre **re(collir)**, i pretendre imitar-ho constitueix un castellanisme gravíssim. Així, per exemple, no pot ésser lícit dir coses com "va **collir** el llapis que li havia caigut", "va **collir** un taxi", **collir** branques per fer una foguera", "li va **collir** tots els papers". En totes aquestes ocasions cal fer servir el verb **agafar**, antigament **gafar**, el qual té un significat semblant al de **prendre**, amb la diferència que aquest implica generalment la idea de posar mà a una cosa amb intent d'endur-se-la, i en **agafar** aquest intent no hi és.

En l'aspecte etimològic, **gafar** o **agafar**, mot comú amb l'occità és, segons Coromines, d'origen pre-romà, d'un radical GAF-, pertanyent a l'arrel indoeuropea GHABH- que és comuna a gran part de les llengües d'aquesta gran família: cèltic **gabi-** 'agafar', 'aferrar', 'aguantar'; eslau **gabati** 'agafar, empunyar', bàltic **gab-** 'arregar, emportar-se?', i també existent en les llengües itàliques, en sànscrit i d'altres.

Dels significats del mot **agafar** -que són molts- esmentarem, seguint **Moll**, els següents: 1.- Prendre amb la mà ("Un home que no té por de res, que agafa les serps amb les mans"). 2.- Ajuntar-se amb les mans, de bracet, etc. ("Per a dansar no s'agafaven; se posaven davant per davant")- 3.- Subjectar-se

amb força, dues persones o animals, per barallar-se ("Francesos i catalans s'escometen i s'agafen, i lluiten a qui més pot"). 4.- Apoderar-se de qualque cosa a de qualcú ("No m'enfadis, perquè si t'agaf, en faré unes xeremies"). 5.- entendre, jutjar, atribuir tal o tal sentit o intenció a una falta o dita ("Per cert que no sé com ho agafarà quan ho sàpiga"). II-1.- Sorprendre qualcú en una malifeta o descuit, afinar-li el secret o engany ("The ben agafat"). III-1.- Aconseguir, arribar al lloc on es troba algú qui anava davant ("Maldament li dugués mitja hora d'avantatge, en Miquel l'agafaria"). 2.- Arribar a ferir o tocar ("Un carro ha agafat un nin"). IV-1.- Adoptar, prendre voluntàriament una cosa entre algunes de possibles ("Agafar un camí"). 2.- Obtenir, aconseguir ("Va agafar una col·locació"). 3.- Adquirir, començar a tenir una qualitat o un estat corporal o anímic ("Agafar el so", començar a dormir"). 4.- posar (algú) en ús per ell mateix, alguna cosa ("agafar una cadira"): asseure-s'hi. "Agafar el tren, el cotxe, etc": posar-s'hi dins i utilitzar-lo com a vehicle, "Agafar un llibre": llegir-lo). V-1.- Unir fort dues o més coses, de manera que s'hagi de fer força per separar-les ("Aquesta goma no agafa": aquesta goma no aferra). 2.- Unir-se amb la terra la planta naixent, per mitjà de les arrels; arrelar. 3.- Contagiar-se, prendre's una malaltia. VI-Contenir, comprendre certa quantitat de coses ("L'arbre de la Ciència agafa tots els coneixements").

Cal advertir que al País Valencià el mot (a)gafar s'ha convertit en un mot ben rar en l'ús modern, car hi ha prescurs la forma acastellanada **garra** i el verb **agarrar**, el qual ha adoptat el valor d'agafar, aferrar'. Al Principat, a Menorca i a les Illes Pitiüses l'ús del verb **agafar** es manté encara fortament. Ω

Andreu Salom i Mir

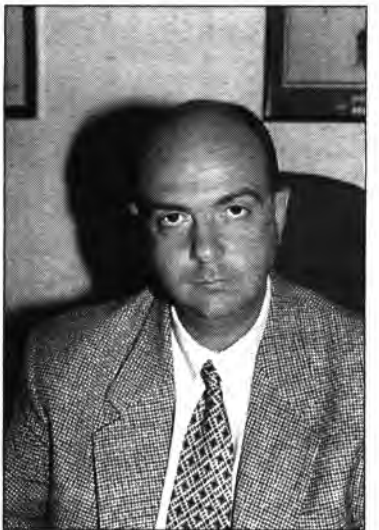
(1) la semàntica és la part de la lingüística que estudia els significats dels mots.



14  
Fa 8 mesos que en Nadal Nicolau és el propietari de la **Fàbrica de Cortes Aparats** a Selva. Fabriquen els damuns de la sabata **Intrencor**. Aquesta fàbrica amb 30 operaris, era d'en Miquel Rotger, n'Antoni Fiol i en Manuel Martín, que ara s'han jubilat.



15  
Fa 22 anys que la família Manzano regenta el **Forn M. G.** de Selva. El van comprar a n'en Simó Soler.



16  
Fa 6 anys que en Joan Maiol de Cai-mari regenta l'**Agència d'Assegurances Mapfre** a Selva.

CATALUNYA,





Fa 10 anys que el matrimoni Alba - Grau regenta l'Estanc de Selva.



Fa 16 anys que na Joana Gual va obrir la Merceria can na Moreneta a Mancor de la Vall.



Fa 20 anys que en Jaume Fontanet Martorell regenta l'Estanc cas Milet a Mancor de la Vall. També regenta el servei d'autocars Inca, Mancor, Biniamar, Lloseta que va combinat amb el tren. Va obrir aquesta botiga i aquest servei el seu padrí, en Jaume Fontanet Martorell l'any 1925, el mateix any que Mancor és va independitzar se Selva.



## Miquel López Crespí, Sa Pobla i l'ofici d'escriptor

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Parlar de Miquel López Crespí (sa Pobla, 1946) és parlar de l'ofici d'escriptor i alhora de la vocació literària irrenunciable. En Miquel escriu els primers llibres i articles a finals dels anys seixanta, tasca que no ha deixat encara en apropar-se aquest final de mil.lenni. La narrativa dels setanta va tenir molta importància en la formació d'un pensament crític davant la realitat mallorquina. Gabriel Janer Manila, Llorenç Capellà, Antoni Serra, Miquel López Crespí, Antònia Vicens, Guillem Frontera, etc., oferien una obra molt útil en un moment on hi havia poc on agafar-se per interpretar una societat en canvi accelerat.

A diferència de l'escriptor que porta una existència tancada, rutinària, anodina i cerca en la literatura l'esplai a les seves neures i depressions, tot confiant en què el seu art el treurà un dia del seu racó excessivament ombrívol, Miquel López Crespí és un autor completament diferent. És, sens dubte, un novel·lista dinàmic, compromès amb la societat, amb una gran coherència bategant entre la seva escriptura i els actes de la seva vida, coneador d'una literatura de lluita i denúncia, que fa de la seva obra l'exercici de cada dia. Aquest és el cas de Miquel López Crespí, que ha guanyat al llarg de la seva trajectòria la majoria de premis existents en els Països Catalans i altres de la resta de l'Estat.

Recentment, l'historiador Mateu Morro, tot recordant aquests inicis de la carrera literària de Miquel López Crespí, escriu: "Quan vaig conèixer en Miquel més de prop, i vaig passar de lector a amic, em vaig adonar de la seva vasta formació. A la seva casa els llibres s'hi acaramullaven per tots els racons, i s'hi podien veure els títols més introbables... Cada viatge havia estat dedicat a explorar llibreries, cada contacte havia estat aprofitat per



L'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí rep el premi Serra i Moret de literatura atorgat per la Generalitat de Catalunya (1993). Presideix l'important acte cultural el President del Parlament de Catalunya, Joaquim Xicó.

conèixer autors i tendències. La novel·la, el teatre, la poesia i l'assaig, en totes les llengües, componien un univers amplísim. I els joves que podíem entrar en aquell sancta sanctorum li demanàvem llibres".

Amb l'altruisme com a fórmula d'expressió, López Crespí, ha publicat en aquests darrers trenta anys tot un conjunt de llibres que fan que la seva bibliografia sigui sòlida i considerable. Novel·la, poesia, assaig, teatre, periodisme... Destacarem breument alguna de les seves darreres publicacions: *Els poemes de l'horabaixa* (poesia, Andorra, 1994); *Crònica de la pesta* (narrativa, 1993); *El cicle dels insectes* (poesia, Edit. Moll, 1992); *L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1979* (memòries, El Tall, 1994); *Històries del desencís* (narrativa, Edit. Moll, 1995); *Punt final* (poesia, 1995); *Vida d'artista* (Premi de Literatura Serra i Moret de la Generalitat de Catalunya, Llibres del

Segle, 1995); *L'obscura ànsia del cor* (poesia, UIB, 1996); *Planisferi de mars i distàncies* (Columna Edicions, 1996); *El cadàver* (teatre, Pagès Editors, 1998); *Record de Praga* (poesia, Barcelona, 1997) i darrerament la novel·la *Estiu de foc* (Columna Edicions, 1997), que és una de les seves millors novel·les.

Tanmateix altres obres seves com *Autòpsia a la matinada* (teatre, Premi Ciutat de Palma), *Paisatges de sorra* (premi Joanot Martorell), *Històries per a no anar mai a l'escola* (narrativa, 1984), *Notícies d'enlloc* (narrativa, Premi de les Lletres 1987), *Necrològiques* (narrativa, Premi Ciutat de València), *Foc i fum* (poesia, Premi Marià Manent 1983), en companyia de les abans esmentades i algunes més ens demostren que Miquel López Crespí ha estat sempre escriptor i segurament ho serà fins que li arribi l'hora que ningú no pot defugir. Ω

## Retenció policial per parlar en mallorquí

La primeria de novembre va sortir als diaris de Ciutat la notícia que al policia espanyola va retenir devers tres hores un grup de mallorquins, entre els quals hi havia en Tomeu Martí, *por hablar en mallorquín*. I no ha passat res.

Imaginu-vos que a qualsevol poble de Mallorca els municipals tancassin un parell d'hores a un grup d'espanyols per dirigir-los la paraula en espanyol. Podem estar ben segurs que la premsa de Ciutat parlaria de "*brote de racismo y xenofòbia*". I si tancassin un africà per parlar en àrab o en berber, ben igual. Ara bé, un mallorquí dins Mallorca que no amolli a l'hora de parlar en mallorquí, ha de ser un presumpte delinqüent.

On són els qui s'omplen la boca de *tolerància i de derechos individuales* quan es tracta d'evitar i criminalitzar la propagació del coneixement del català entre els hispanoparlants? És que els catalanoparlants no en tenim, de *derechos individuales*? Com s'explica que tenguem una premsa tan re-dolenta i tan antimallorquina que calli davant un incident tan clar de discriminació racial per motius de llengua com aquest? Com s'explica que els teòrics del mallorquinisme tenguin tanta vessa a l'hora de defensar la dignitat dels mallorquins quan són humilitats amb procediments colonials? Per què ningú, absolutament ningú, no planta cara a la dictadura mediàtica que patim i que fa que fets intolerables com el que comentam siguin comportats per tothom com si fossin normals?. Ω

Jordi Caldentey -  
Llengua Nacional

**SOS** URGÈNCIES  
MÈDIQUES I SOCIALS  
**24 HORES**  
Telf. 971 457505

**S.O.S. 2000 PALMA**  
TREBALLAM AMB LA SEVA  
ASSEGURANÇA PRIVADA

REHABILITACIÓ \* PODOLOGIA \* MASSATGES TERAPEUTICS \*  
DIETÈTICA \* RAIGS X  
ANÀLISIS CLÍNICS - TREBALLADORES FAMILIARS

Carrer Enginyer Gabriel Roca, 16 (Passeig Marítim devora l'Auditori) - 078014 Ciutat de Mallorca

**L'ESTEL**  
**EL DIARI DELS**  
**MALLORQUINS**  
**SUBSCRIVIU-VOS-HI !!**  
**ANUNCIAU-VOS-HI !!**

TEL.: 971 26 50 05

## La dinàmica de l'amor (i II)

"Sempre fem prendre mal a aquells que estimam. Hom diria que després del moment en que volem l'altri, el destinam a dolors que encara no l'havíem pas abastat".

(Maurice P.M.B. Maeterlinck, 1862 Gant-1949 Cannas, escriptor flamenc).

"El secret de la felicitat en l'amor no rau tant a ser cec com a cloure els ulls quan cal".

(Simone Signoret, 1921-1987, actriu francesa).

"Sols l'amor pot ajudar a viure",

"En l'amor hom comença per enganjar-se un mateix, i de vegades arriba a enganjar l'altre".

(Oscar Wilde, 1854-1900, escriptor irlandès).

"Estimar no és pas mirar-se l'un a l'altre; és mirar plegats en la mateixa direcció".

(Antoine de St.-Exupery, 1900-1944, escriptor i aviador francès).

"Sols existeix una amor gran a l'ombra d'un gran somni".

(Edmond Rostand, 1868-1918, poeta francès).

"Al fons de cada ànima hi ha tresors amagats que sols descobreix l'amor".

(Eduard Rod, 1857-1910, escriptor francès).

"Sols ens és massa antipàtic algú quan ens sembla que no li hem caigut gaire simpàtics. Prou n'hi hauria si algú que menysprea hom ens digués: "Ahir en tal em parlà força bé de vós, li sou ben simpàtic" perquè començassim a estimar-lo".

(Jacinto Benavente, dramaturg madrileny).

"On no hi ha amor, posau amor, i en traureu amor".

(St. Joan de la Creu a Maria de l'Encarnació, Segòvia, 6-7-1591).

*"El jorn que me n'ant  
a la recerca de ma vida i del meu jo  
una gran cosa sentí en mi  
quan guaití arrere  
i diguí adéu  
sentiment d'amor  
que em dugué a tu una il·lusió  
arrere quedà un avenir  
una seguretat i un què se jo  
en aquell moment vaig copsar  
petites coses que tenen  
gran valor  
sentiment d'amor  
que em porta devers tu  
amb ma dolor"*

(Sentimiento d'amor, 1977, Jesús de la Rosa, del grup Triana).

"La lluna i l'amor, quan no creixen minven".

(Proverbi portuguès). Ω

## Tarannà gens democràtic del PP a Cort

**"L'Ajuntament de Palma, governat pel PP, dedicarà per primera vegada en la història el 0,7% del pressupost a finançar projectes de cooperació amb el tercer món. Són uns 200 milions de pessetes"**

Una informació d'aquestes característiques, que es presta a moltes i molt diverses interpretacions i anàlisis, em mou a dir-hi també la meua, com a regidor del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma.

Tothom ho sap molt bé. Mai no s'ha vist enlloc cap membre de l'actual equip de govern del PP a l'Ajuntament de Palma encapçalant iniciatives destinades a complir i fer complir el compromís internacional de destinar el 0,7% al tercer món. Mai de la vida.

En canvi, els membres del PP que governa a Cort sempre s'hi han oposat en massa. Com a mínim, un pic cada any, quan des del nostre grup municipal hi hem fet aquesta proposta per pa i per sal. Han estat vuit anys seguits. I el PP que governa a Cort sempre s'hi ha oposat. Tot i governar, pel que fa a aquest assumpte, s'ha volgut posar sempre a l'oposició de l'oposició!

Enguany, emperò, no ha estat així. El PP que governa a Cort ha volgut assumir aquesta proposta com a pròpia. Ha decidit destinar-hi 200 milions de pessetes del pressupost de l'any 1999, que esdevé el darrer d'aquest segle i també el darrer d'aquesta legislatura.

Certament es tracta d'una molt bona notícia per a tota la gent que, durant tots aquests anys, hem estat insistint en la necessitat d'assumir aquest compromís institucional. Serà molt bo, per als múltiples projectes d'ajuda solidària, que el PPhagi decidit assumir allò que fins ara havia rebutjat. Pot resultar molt positiu per a la nostra institució municipal que el PPhagi pres una decisió d'aquestes característiques.

Qualsevol persona amb un mínim de bona voluntat crec que els ha de felicitar per aquest canvi d'actitud.

S'ho han cercat, i s'ho mereixen. Però també no deixa de ser cert que esdevenen molt trists alguns fets que tenen a veure amb el procediment i la manera com el PP que governa a Cort ha pres aquesta decisió. Resulta molt trist i lamentable que:

- ho hagin decidit després de massa anys d'espera ¿hi fan comptes anar comptabilitzant-ne tot el muntant de mica en mica?;

- ho hagin fet després d'haver-se oposat sistemàticament a la seva aplicació;

- ho hagin tengut present, no per iniciativa pròpia, sinó com a resultat de la rèplica a una esmena presentada per l'oposició;

- ho hagin aprovat pocs moments després d'haver-se negat a sol·licitar que fos jutjat un dels més grans dictadors del tercer món;

- ho hagin volgut aplicar deslligant-ho per complet del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, per tal de poder repartir-ne el muntant sencer a la seva manera;

- i, sobretot, ho hagin volgut incloure dins els pressuposts de l'any que ve, després d'haver impedit que aquesta proposta pogués ésser votada per tots els partits del Consistori.

Avui per avui és en aquest darrer aspecte que voldria parar una mica més d'èmfasi: El PP que governa a Cort, amb un tarannà gens democràtic, ha impedit que la destinació del 0,7% dels pressuposts municipals al tercer món fos votada per tots els partits polítics del Consistori: s'ha estimat més fer-ho tot solet.

Els seus motius deurà tenir. Efectivament, ningú no li pot negar el dret que té a fer-ho així. Tot i que no hi havia cap norma que l'hi obligàs.

Potser formalment deu haver complert amb tots els requisits. Però, des d'una perspectiva ètica, estètica i sintètica, crec sincerament que aquesta pràctica política té molt poc de democràtica. És el meu parer.

Tot i que els membres del PP que governa a Cort no tenen cap mirament a l'hora d'autoproclamar-se demòcrates, el cert és que, a la seva pràctica política, se'n posen el llistó molt baix. Sens dubte massa baix. Sota mínims, per davall 0.

Amb una gran capacitat d'instrumentalitzar iniciatives d'altri en profit propi, estan duent a la pràctica allò de rebutjar avui amb força, allò que demà arribaran a assumir en exclusiva.

Jo no sé si és bo o no és bo que ho facin així; sí que crec que és bo que se sàpiga que l'hi ho fan. Per tenir-ho ben present, ara, i també en altres circumstàncies.

Som un d'aquells que no pot deixar de valorar aquesta pràctica política, la d'aplicar així el 0,7% dels pressuposts municipals a projectes d'ajuda al tercer món, com a èticament poc recomanable, estèticament intolerable i sintèticament del tot inexistent. Ω

**Cecili Buele i Ramis**  
regidor del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma

## Amor particular

Com t'ho podria dir perquè em fos senzill, i et fos veritat, que sovint em sé tan a prop teu, si canto, que sovint et sé tan a prop meu, si escoltes, i penso que no he gosat mai ni dir-t'ho, que em caldria agrair-te tant temps que fa que t'estimo.

Que junts em caminat, en la joia junts, en la pena junts, i has omplert tan sovint la buidor dels meus mots i en la nostra partida sempre m'has donat un bon joc.

Per tot això i coses que t'amago em caldria agrair-te tant temps que fa que t'estimo.

T'estimo, sí, potser amb timidesa, potser sense saber-ne, t'estimo, i et sóc gelós i el poc que valc m'ho nego, si em negues la tendresa; t'estimo, i em sé feliç quan veig la teva força, que empeny i que es revolta, que jo...

Que passaran els anys, i vindrà l'adéu, com així ha de ser, i em pregunto si trobaré el gest correcte, i sabré acostumar-me a la teva absència. Però tot això serà una altra història, ara vull agrair-te tant temps que fa que t'estimo.

T'estimo, sí, potser amb timidesa, potser sense saber-ne, t'estimo, i et sóc gelós i el poc que valc m'ho nego, si em negues la tendresa; t'estimo, i em sé feliç quan veig la teva força, que empeny i que es revolta, que jo...

T'estimo...

**Lletra i música:**  
**Lluís Llach**

## F I R E S D E P O L L E N Ç A



Na Patricia i en Juan José des Rafal Vell assequen flors i les venen per les fires de Mallorca.



En Mariano Escobar és el gerent de l'empresa **Frio Alfrisa** a Pollença. Una empresa que té delegacions a Menorca (al polígon Poima) i a Eivissa (a Sant Josep de sa Talaia). Són especialistes en fred industrial. També posen aire condicionat. Per unes 300.000 ptes. posen fred i calor a una casa.



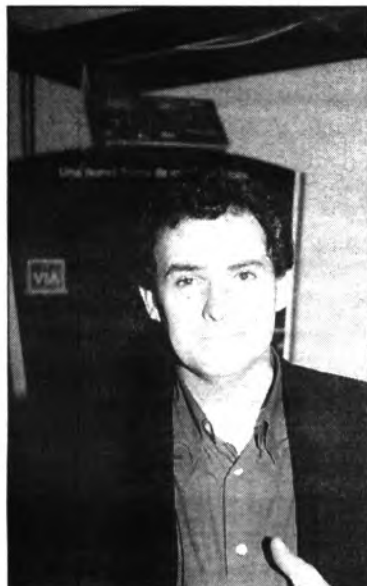
Fa 10 anys que en Gabriel Cànaves va obrir l'empresa **Motonàutica Bonaire** al Port de Pollença. Fa tot allò que estigui relacionat amb iots i barques.



Fa 32 anys que n'Àngel González és el representant a Mallorca del **Grup Freixenet**. El trobarem a la Fira de Pollença amb les seves hostesses.



Fa 10 anys que en Leo Casanova de Barcelona i na Sara Martín de Portugal Llegeixen Tarot per les fires i mercats de Mallorca.



Fa 11 anys que en David Panther, d'ascendència anglesa regenta la botiga **Tele-sat** Televisió via satèl·lit al Port de Pollença.



Na Margalida Colomar és una de les madones de la **Gerreria Colomar (Can Cocarroi)** a Pollença. Va obrir aquesta gerreria el seu pare Bernat Colom fa devers cent anys.



Fa 4 anys que en Maties Ximelis va obrir l'**Escola de Busseig Scuba Pollentia** al Port de Pollença.



N'Andreu Salom, fa paners i corda botelles i barrals. N'andreu és el pare del Col.laborador de l'ESTEL, Andreu Salom i Mir.



La Família Jöst d'Alemanya viu a Inca. Fabriquen i comercialitzen joguines. Va a la Plaça Major de Ciutat i a les fires dels pobles.



Na Francina Barceló de Sa Pobla és la directora comercial del **Laboratori homeopàtic del Grup Witfoharm Diebes Diettel** amb seu a València. La distribuïdora és al Port de Pollença i tenen delegacions a Manacor i a Ciutat.



Na Francesca Riera és la madona de la **Botiga Ecològica Eco Mallorca** del carrer de Sa Mostra d'Inca. Eren a la Fira de Pollença.



Fa 16 anys que n'Antoni Reinès té una fàbrica d'esperdenyes al carrer dels Molins de Campanet. Quan va tancar la fàbrica de sabates on feia feina, es va establir pel seu compte.



## F I R E S D E P O L L E N Ç A



Fa 18 anys que na Francisca Truiol va obrir un taller de ceràmica a la ciutat d'Inca. La trobarem a la Fira de Pollença.



Fa 15 dies que na Caterina Aguiló regenta la botiga d'articles de regal Artemis al centre de Pollença.



Des de l'any 63, en Cesar Samarini de Barcelona fa de rellotger a Pollença. Els rellotgers de la comarca li duen les reparacions a fer. És el rellotger de l'Ajuntament de Pollença i de sa Pobla.



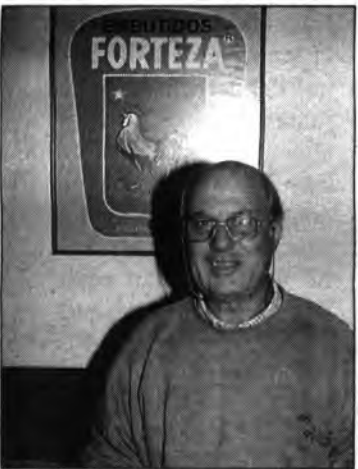
Fa 25 anys que na Margarida Mariano fa ceràmica i 15 que fa siurells a Pollença. La trobarem a la Fira.



En Tomeu Frau és assessor energètic de GESA. Instal·lar plaques fotovoltaïques per produir electricitat i col·lectors per escalfar aigua.



Na Joana Rotger exposa cada any els seus brodats a la Fira de Pollença. Te el taller-botiga al carrer de Saralegi del Moll. Va obrir aquesta botiga la seva tia Maria Palou després de la guerra. A la foto amb la seva col·laboradora Maria Martorell.



Fa 43 anys que en Llorenç Nadal regenta La Matança, Embotits Fortesa a Pollença. La va obrir el seu padrí Miquel Fortesa l'any 1938.



Fa 10 anys que na Maria Oliver va obrir el Taller de Ceràmiques Oliver al carrer de santa Càndida de Lluçmajor. Fa 6 anys que exposa a la Fira de Pollença.



Fa 12 anys que n'Inma Platko fa joies en corall i fa muntages de botonades. Cada any exposa a la Fira de Pollença. Te botiga oberta al Moll.



En Jaume Llompard és l'amo del Bar s'Alborada a la Plaça de Pollença.



Fa 4 anys que na Maria Torrandell exposa confecció antiga en drap a la Fira de Pollença. Te botiga oberta al carrer Sion del mateix poble.



Fa 18 anys que en Martí Lluís regenta la Ferreria Mir a Pollença. Cada any va a la Fira. A la foto amb la seva filla Maria Magdalena.



## L'econacionalisme necessari

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÛSES

Si bé és cert arreu del món que els recursos són finits i que l'augment de la població humana fa que s'hagi de tenir en compte la seua inqüestionable limitació, aquest fet encara resulta més evident en ecosistemes més limitats, com ara els de les illes. Una illa, per definició, constitueix un territori envoltat per aigua per tots els costats, amb una limitació territorial, sense sortides que no passin per la utilització de mitjans marítims o aeris, i amb uns recursos naturals, en certa manera, més fàcilment quantificables.

En el context d'unificació europea, d'altra banda, s'estan atribuint uns papers ben definits a les diferents zones del continent europeu i de les illes adjacents. En aquest context esmentat, a les illes Balears i Pitiüses ens tocarà jugar (com ja ocorre ara mateix), sembla que inevitablement, el paper d'una mena de reserva turística. Així mateix, cada vegada més també jugam el paper de lloc de residència de majors procedents de l'Europa més opulenta, que vénen a aprofitar el nostre millor clima i precisament aquests condicionaments ecològics més favorables que troben a les nostres illes.

Europa es queda el parc industrial més lleuger -com ara la fabricació d'instruments relacionats amb la implantació de les noves tecnologies de la informació, indústria farmacèutica, etc-, mentre que la indústria pesada que està en mans de les transnacionals del nostre continent va a parar a països del tercer món, on l'emissió de diòxid de carboni encara té lliure mercat, on els treballadors treballen per pocs diners i on les seues possibles reivindicacions són brutalment reprimides (militarment, si cal).

Europa i el món industrialitzat en general, doncs, garanteixen que es puguin traslladar les indústries més contaminants

a aquests països, amb la condició, si cal, d'instal·lar hi dictadures militars més o menys ferotges (ja passaran uns anys després factura als dictadors corresponents, si fa falta).

De la nostra limitació ecològica, derivada del fet de ser illes i del paper que se'ns ha encolomat, doncs, se n'hauria de derivar una actitud defensiva més decidida. Si volem deixar res a les futures generacions que encara sigui organitzable, ordenable i arranjanable.

Les nostres limitacions, per tant, haurien d'afavorir la consciència col·lectiva de la necessitat que fructifiqui entre nosaltres una posició decididament econacionalista. El nacionalisme dels ciutadans de les illes Balears i Pitiüses no pot ser -ni ha de ser- expansiu ni xovinista. Tampoc no ha de pretendre basar-se en imposicions anacròniques, ni tancar-se a propostes organitzatives de les més diverses (l'estat nació en el sentit tradicional del terme constituirà una pura antigalla just en entrar el nou mil·lenni). Al contrari, ha de ser imaginatiu i innovador. Però no pot perdre de vista la conjunció entre tres elements imprescindibles: defensa del propi territori, capacitat de planificació en mans de les pròpies institucions il·lenques i necessitat de cohesionar una identitat col·lectiva pròpia, que serveixi d'eix vertebrador d'aquest nacionalisme d'alliberament que considerem del tot necessari.

Les Balears i Pitiüses ecològicament nacionalistes, doncs, han de reforçar la seua identitat col·lectiva -en el si dels Països Catalans-, la seua consciència de defensa del medi ambient i la seua voluntat d'articular políticament tot això.

Sense aquestes tres condicions, la dissolució, el desvertebrament i la indefensió més absoluta davant les grans empreses turístiques serà inevitable. Ω



## L'antifranquisme a Mallorca. V LLIBRE

### Mallorca 1974: Les primeres manifestacions antifeixistes dels estudiants mallorquins; la lluita per una Universitat de les Illes (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

**L'any 1973 començava, a Mallorca, amb la detenció de dos membres del PCE: Claudio Bonilla Fernández i Antonio Luna Castellanos**

L'any 1973 començava, a Mallorca, amb la detenció de dos membres del PCE: Claudio Bonilla Fernández i Antonio Luna Castellanos. La premsa informava: "Claudio Bonilla se adscribió al 'partido comunista' en agosto de 1971, teniendo frecuentes entrevistas con otros miembros de la citada facción. Antonio Luna se relacionaba especialmente con 'comisiones obreras', de cuyos fondos le fueron encontradas en su domicilio anotaciones de entradas y salidas, facturas de material propagandístico y clichés para multicopista, de contenido subversivo".

Pel gener de 1974, la revista *Lluc* es feia ressò de les protestes ciutadanes contra la supressió de les tres seccions de la Facultat de Filosofia i Lletres. Aleshores començava a congriar-se un fort moviment ciutadà que exigia una universitat al servei del nostre poble. L'editorial de *Lluc* resumia aquesta exigència cada vegada més sentida per amplis sectors ciutadans, dient: "La reacció de la gent davant d'aquesta mesura unilateral de l'administració es va deixar sentir immediatament entre amplis sectors de la societat mallorquina, on es produí una certa capacitat de mobilització: des de la petita burgesia fins als nuclis dels professionals i assalariats de l'anomenada classe mitjana, tots sentiren la sotragada. D'aquí les nombroses cartes publicades als diaris ciutadans, emprant l'única possibilitat d'expressió pública: les Cartes al Director".

**Érem a les acaballes de la dictadura. La societat mallorquina començava a despertar després de tants d'anys d'opressió social i nacional, d'indiferència dels poders públics envers les necessitats més imperioses de la nostra terra**

Érem a les acaballes de la dictadura. La societat mallorquina començava a despertar després de tants d'anys d'opressió social i nacional, d'indiferència dels poders públics envers les necessitats més imperioses de la nostra terra. I, indubtablement, una d'aquestes necessitats urgents era gaudir d'una Universitat de les Illes.

El curs 1973-1974 havia estat eminentment conflictiu. Aparentment no passava res. Les classes es feien amb tota normalitat, però grups actius d'estudiants pugnaven per anar creant organitzacions antifeixistes (la majoria de signe marxista-leninista o carrillista). A començaments de maig de 1974 els carrers de Palma veuriem la primera gran manifestació estudiantil de protesta contra les mesures educatives de la dictadura franquista. Es tractava de dir que No! a una impopular Ley General de Educación que impediria l'accés normal dels estudiants a l'ensenyament. Alguns intel·lectuals ja havíem demanat públicament la retirada del projecte. Dia 7 de maig de 1974 sortia publicada en el Diario de Mallorca aquesta protesta col·lectiva dels intel·lectuals mallorquins. Aleshores, solidaritzant-nos plenament amb el moviment estudiantil, dèiem: "La mesura proposada pel Govern d'establir unes determinades proves d'accés a la universitat ha suscitat una reacció negativa entre la major part dels alumnes, pares de família, professors i diverses entitats relacionades amb la vida col·lectiva espanyola.

"Els sotasignants, treballadors de la cultura, expressen també la seva preocupació i disconformitat amb aquesta nova trava que, d'esser aprovada, significaria, una vegada més, un triomf del classisme cultural, que vol reduir el just dret a l'accés a la cultura, a una cada vegada més petita 'élite' de privilegiats.

...  
En definitiva, i una vegada



1971-1974: a l'avantguarda de la lluita per la Universitat de les Illes Balears i contra el classisme cultural hi eren presents—encapçalant qualsevol acció reivindicativa— Miquel López Crespí, Llorenç Capellà, Joana Roa, Miquel Ferrà Martorell...

més, creiem que aquesta mida, d'esser aprovada, significaria una altra dificultat per als fills de les classes populars que dins l'actual estructura classista de l'ensenyança, ja tenien prou dificultats i entrebancs per a fruit del just dret a una formació universitària".

Signàvem la carta: Llorenç Capellà, Miquel López Crespí, Antoni Serra, Margarida Tous, Isidor Marí, Manuel Soler Pala, Anna Montaner, Joana Roca, Jaume Bover, Josep Maria Llompart, Pere Llabrés Martorell, Josep Amengual Batle, Damià Ferrà-Ponç, Pere Bosch, Sebastià Verd, Antoni Tarabini, Joan Miralles, Antoni Figuera i Climent Garau.

**L'any 1973, en Josep Melià, en Blai Bonet, n'Antoni Serra i en Manuel Vázquez Montalbán m'havien concedit el premi de narrativa "Ciutat de Manacor" per un recull de contes titulat La Guerra just acaba de començar. El premi**

**va consistir en l'edició de mil exemplars subvencionats per l'Ajuntament**

Espitjat per les necessitats de la vida quotidiana, vaig començar a treballar a la Llibreria Logos, amb Domingo Perelló, un libretter d'un tarannà i una categoria professional que ara seria difícil de trobar. Aquell mateix any (1973), en Josep Melià, en Blai Bonet, n'Antoni Serra i en Manuel Vázquez Montalbán m'havien concedit el premi de narrativa "Ciutat de Manacor" per un recull de contes titulat La Guerra just acaba de començar. El premi va consistir en l'edició de mil exemplars subvencionats per l'Ajuntament. De la publicació s'encarregà l'editorial Turmeda, fundada i dirigida per Aina Muntaner i Antoni Serra. Aquí començaren els problemes amb el TOP (Tribunal d'Ordre Públic franquista). Em processaren i vaig haver d'encomanar la meua defensa a un advocat que em pensava que era progressista (Ignasi Ribas), aleshores destacat membre del carri-

llisme illenc partidari de la política del PCE de "reconciliació nacional" amb la burgesia i els franquistes "aperturistes". Amb el temps aquest dirigent espanyol del carrillisme illenc ordí - juntament amb altres elements simpatitzants del PCE - un furibund atac -mitjançant pamflets- contra l'escriptor mallorquí que signa aquest article pel simple fet de no haver participat en les seves activitats polítiques en contra de la lluita per la República, el socialisme revolucionari i la independència dels Països Catalans.<sup>1</sup>

La primera mesura que decretà el TOP fou segrestar l'obra. Però anàvem vius en aquells temps! En previsió del fet, ja se n'havia realitzat una distribució entre amics i companys de diverses organitzacions polítiques. A la Llibreria Tous -autèntic cau de la Turmeda- n'Antoni Serra els va demostrar que no n'hi havia cap exemplar; i a casa meua, quan hi vingueren a escorcollar, només en trobaren cinc exemplars. Els homes de la Social tornaren al



L'any 1973, en Josep Melià, en Blai Bonet, n'Antoni Serra i en Manuel Vázquez Montalbán concediren el premi de narrativa "Ciutat de Manacor" a l'escriptor pobler Miquel López Crespí. El recull de contes guardonat portava per títol "La guerra just acaba de començar" i fou segrestat pel Tribunal d'Ordre Públic franquista.

## L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA V LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1998 fins a l'agost del 1999)  
Per demanar números endarrerits, telefona al **971 26 50 05**



CENTRE D'ESTUDI DE JUDO

Renshinkan

— LLEVANT MALLORQUÍ —

Tlf. 971 55 15 84  
Mòbil 989 68 68 97



**Dirigents i militants del comunisme illenc (OEC) a l'avantguarda de la lluita per una universitat al servei dels interessos de les classes populars. Aleshores la majoria dels polítics que ara viuen del "cuento" -enganar la gent- no sabien res de la nostra història ni sabien que era la lluita per la llibertat. En la fotografia podem veure Jaume Obrador (tercer per l'esquerra) i Francesc Mengod (primer per la dreta). Jaume Obrador i Francesc Mengod eren dirigents del comunisme mallorquí (OEC).**

carrer de la Soledat decebut i amb la cua davall les cames.

Hi hagué una compra i una venda militants. En poques setmanes s'exhaurí el llibre. Per als lectors de començaments dels setanta, allò, adquirir un recull de narracions segrestat pel TOP, era una forma més de lluitar contra la dictadura.

Finalment, em posaren una multa -que, com de costum, no vaig pagar- i s'aconseguí que no anàs a la presó.

**Era una època en què les editorials catalanes i espanyoles ja editaven legalment algunes obres essencials dels clàssics del marxisme i la història del moviment obrer fins aleshores prohibides**

En Domingo estava content de tenir, empleat a la Llibreria, un autor "famos". Devia pensar que, tenint-me treballant amb ell, el que em donava de sou ho guanyaria amb nous clients esquerrans. En això no s'errà gens ni mica. A poc a poc, la llibreria Logos es convertí -juntament amb la Tous, que dirigia n'Antoni Serra- en un dels caus ciutadans on tothom

podia trobar el material marxista o anarquista que desitjava. Era una època en què les editorials catalanes i espanyoles ja editaven legalment algunes obres essencials dels clàssics del marxisme i la història del moviment obrer fins aleshores prohibides.

Per la llibreria venien a proveir-se de material "de combat" -tant individualment com per a les diverses organitzacions anti-franquistes que començaven a funcionar- la gent que es movia per les catacumbes clandestines: els Tarabini, Celestí Alomar, Pep Vílchez, Miquel Àngel Riera (el revolucionari, no l'escriptor manacorí!) i n'Isidre Forteza, na Francesca Bosch, militants dels diversos grups que s'anaven formant, n'Eusebi Riera, la família Thomàs (tots els fills), na Marisa Gallardo i en Josep M. Dolç de l'OTE (Organització Trotskista Espanyola)... Record en Jaume Vidal Amengual a la recerca de llibres i revistes de cine. En Jaume Vidal, anys més endavant, després de casar-se amb na Magdalena Aguiló, aniria a viure just damunt del meu pis, al carrer Antoni Marquès Marquès, i allà muntà nombroses projeccions de cinema revolucionari soviètic per

a militants i simpatitzants d'OEC o per a les Plataformes Anticapitalistes d'Estudiants.

**Els llibres més venuts -per a muntar seminaris de formació marxista- eren, evidentment, els manuals de Marta Harneker i uns petits quaderns amb obres cabdals de Marx i Engels (Salari, preu i benefici, entre d'altres)**

Els llibres més venuts -per a muntar seminaris de formació marxista- eren, evidentment, els manuals de Marta Harneker, les obres de Lenin, Mao, Gramsci, Trotski i uns petits quaderns amb obres cabdals de Marx i Engels (Salari, preu i benefici, entre d'altres). "Fundamentos" ja havia editat les obres completes de Mao Zedong, i els maoistes les compraven a quilos. En Miquel Tugores, del PTE, quedava extasiat davant els llibres del gran revolucionari xinès, com esperitat, i les recomanava a tothom. A vegades, la Brigada Social hi compareixia a escorcollar, però dins la botiga tot el que teníem era completament legal. El truc que empràvem per a enganar els policies era tenir allò més compromès dins el cotxe, el qual deixàvem aparcat als carrers dels voltants de la plaça dels Patins. En Domingo, que tenia permís d'importació, aprofitava les comandes de llibres de text a l'estranger (normalment material d'idiomes per a col·legis i instituts) per a incloure, en la comanda, títols prohibits d'editorials sud-americanes o d'"Ebro", "Ruedo Ibérico" o l'Editorial "Progreso" de Moscú. Els llibres subversius ens arribaven mesclats amb les gramàtiques d'anglès o alemany, i de seguida l'amagàvem dins el cotxe. Quan compareixia un client que volia aquest material, jo els acompanyava al vehicle, i allà, d'amagat, miraven les novetats que havien arribat. N'Isidre Forteza, que ja pertanyia al Grup de Formació Marxista-Leni-

nista (a punt d'unificar-se amb el MCE) era uns dels clients més habituals de la secció prohibida.

Ningú no podria imaginar-se la quantitat infinita de classes de marxisme i seminaris que es feren amb els manuals prohibits comprats a la llibreria Logos!

**Al si del P"CE començava una campanya antileninista pitjor que la que havia fet la dictadura en quaranta anys de blasmar les idees del comunisme. La croada contra les idees de Lenin seria llarga i no acabaria fins als començaments de la transició**

Malgrat certa fama d'esquerrà radical, la gent d'en Carrillo encara provava de captar-me (com més endavant, en els anys que vaig dirigir amb Francisca Bosch a l'Ateneu Popular "Aurora Picornell", ella mateixa em confessà). En Miquel Miravet, un fiscal afiliat al P"CE molt famós aleshores entre l'oposició al règim, muntà un seminari especial a casa seva per a convèncer-me de la bondat de la política carrillista de reconciliació amb els franquistes moderats. En Jaume Bonín fou l'encarregat de dur-me a escoltar el sermó. Com hom pot imaginar, no serviren de res aquelles maniobres gens dissimulades. En Miquel Miravet, cada parell de setmanes, compareixia per la llibreria i em portava caramells de Mundo Obrero (l'òrgan del P"CE) per a provar de consolidar les prèdiques del seminari. Una conversa amb Pep Vílchez em féu veure novament que els "reformistes" -com els anomenàvem- no canviaven ni de tàctica ni d'estratègia. Una horabaixa en Vílchez vingué a comprar llibres com de costum i anàrem a fer un cafè al bar de la cantonada, prop de la botiga. Na Francesca Bosch ja l'havia convençut de la bondat dels pactes i la reforma del règim. Estigué una bona estona

intentant raonar que "a Espanya" ja no es podien portar a la pràctica les idees de revolució socialista propugnades pels clàssics, els pares fundadors de la Primera, Segona i Tercera internacionals. En el P"CE començava una campanya antileninista pitjor que la que havia fet la dictadura en quaranta anys de blasmar les idees del comunisme. La croada contra les idees de Lenin seria llarga i no acabaria fins als començaments de la transició quan, en una conferència del P"CE realitzada al Poble Espanyol de Ciutat, una direcció formada per Manolo Cámara, Josep Valero, Francesca Bosch, Caterina Moragues, Francesc Garcia, Manuel Domènech, Enrique Acosta i Antoni Sancho (entre d'altres), i controlada per un membre del comitè central carrillista (en Zaldívar), es blasma públicament contra el leninisme i, davant tota la militància, enterrà definitivament les idees del fundador del primer Estat proletari del món. Era sorprenent; el PCE enterrà la política i la filosofia revolucionàries de Lenin vint anys i escaig abans que no Ieltsin, el nou tsar de Rússia!

La xerrada d'en Pep Vílchez no em va convèncer. Record que quan li vaig explicar la necessitat d'anar aprofundint en la democràcia fins a fer-la socialista, em digué, exaltat: "A ningú no interessa ja la revolució socialista!". Era el que ja sabia de feia una pila d'anys: els carrillistes havien esdevengut uns demòcrata-burguesos i havien perdut qualsevol mena d'arrels amb la tradició històrica del socialisme.

I Els altres signants (tots ells simpatitzants de la política espanyola del carrillisme [P"CE]) del pamflet contra l'esquerra revolucionària de les Illes) eren: Antonio Maria Thomàs, Gabriel Sevilla, Alberto Saoner, Bernardo Riutort, Ignacio Ribas, Gustavo Catalán, José Maria Carbonero, Jaime Carbonero i Salvador Bastida. Ω

**M a l l o r q u í !**

**La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.**

**E P ! !**

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**



## CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXVII)

# El desgovern oligàrquic: Joan I el caçador (1387-1396)

PER RICARD COLOM - TLF. 964 207607

"La llengua i la història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble"

(Àngel Guimerà, 1847-1924)

1392: Aspre conflicte de València amb el batle de Moyà (Castella) pels arancels de la fusta transportada pel Túria des de l'Aragó.

1392-1394: Conflicte, amb amenaça armada, de València contra Xelva (Serrans) zona aragonesa del País Valencià, pel pasturatge del bestiar.

d. 1392: El Consell Menor o de trenta mallorquí és constituït per 30 membres (3 cavallers, 6 ciutadans, 6 mercaders, 5 menestrals, 10 forans).

1.4.1393: L'expedició contra la descontrolada Sardenya ha d'eixir de Portfangós, al delta de l'Ebre, però per manca de tot ha de ser ajornada.

30.4.1393: El rei incorpora la morisca Onda (Plana Baixa) a la Corona.

Primavera 1393: Els catalans parden el castell de Joiosa Guarda a Sardenya. El rei, com que no pot reunir soldats, armes ni diners ni tan sols a València, cerca ajut entre els corsos pro-catalans: encarrega Albert Satrilla de traslladar-se de Sardenya a Còrsega, on el cap "catalanista" Arrigo della Roca accepta i socorre els catalans de l'Alguer.

1393: La projectada expedició a Sardenya és ajornada 3 vegades (a l'1-8, 15-9 i 1-10, per manca de tot).

Bernat de Cabrera i Maria de Luna (muller de l'Infant Martí), de Catalunya estant, empenyoren terres i rendes

per a portar a Sicília naus i tropes de reforç per auxiliar els assetjats a Catània pels rebels sicilians.

Els jurats de València, intercepten càrregues de blat en vaixell a Ciutat de Mallorca, a causa de la fam.

Naus castellanes obliguen navegants genovesos a descarregar a Cartagena el blat que duïen a València.

Enrique III, de 14 anys, es fa càrrec del govern de Castella.

Fernando de Trastàmara (futur rei dels catalans) pren muller: Elionor d'Alburquenque. Plegats són dels majors oligarques castellans (ell és senyor de Lara, Cuéllar, Medina del Campo, Olmedo, etc.)

Retaule (gòtic) de l'Esperit Sant, a Manresa, obra mestra d'un Pere Serra.

Creació, sota patrocini reial, del Consistori de Barcelona per a fomentar la poesia (d'estil llenguadocià), destinat a aquells qui viuen de llurs rendes e patrimoni no estiguen ociosos (segons Joan I per la ploma de Bernat Metge).

1392-1394: Noves topades almogàvers contra tropes granadines devers Oriola.

1393-1405: Caresties.

1394: Reprenen l'encunyació del divuitè de València. Encunyació de timbres d'or a Perpinyà.

Estiu 1394: Nou ajornament, ja definitiu, de l'expedició a Sardenya.

Una part dels diners recollits han de ser destinats a pagar deutes reials i les 25 galeres aplegades son enviades a socórrer l'infant Martí.

1394-1405: Sequeres, males col·lites i fams a Mallorca.

Ca.1394-1397: Neix Johan Gensfleisch Gutenberg, inventor occidental (alemany) de la impremta.

d. 1394: Pere Sanglada fa part del cadiat del Cor de la Catedral de Barcelona de fusta tallada, a la neerlandesa.

28.9.1394: Mort Climent VII, papa d'Avinyó, és elegit papa Pero Martines de Luna (Benet XIII), qui es nega a acceptar la solució proposada per la Universitat de París: fer renunciar tots dos Papes, el d'Avinyó i el de Roma. L'entestament d'aquest papa aragonès a no renunciar allargarà molts d'anys el Cisma d'Occident, i indirectament ajudarà l'entronització d'una casa reial castellana a la Confederació.

1395: Fra Antoni Canals, mentor de l'aristocràcia valenciana, escriu la seva traducció del Valeri Màxim: *E com lo dit rey (Massinissa) fos barbre, que vol dir hom estrany als catalans, turcs o tartres*. S'adreça als jurats barcelonins fent-los esment que tradueix el llibre de *llatí en la nostra vulgada llengua materna valenciana*: per primera vegada, amb quatre adjectius, algú parla de *llengua valenciana*,

però més aviat té el sentit d'estil de prosa que no pas de cap forma dialectal (llavors molts escasses), tanmateix hi afegí: *jatsia que altres l'hagen tret en llengua catalana*.

Rebrot de la pesta al País valencià.

Vicent Ferrer, cridat a Avinyó per Benet XIII, hi esdevé confessor i capellà domèstic seu i penitenciari seu.

Bernat Metge és enviat en ambaixada a la Cort papal d'Avinyó (Occitània), on coneix les obres humanístiques de Petrarca. Prest escriu *Apologia*, d'estil petrarquí, inspirat en el *Secretum* d'en Petrarca. Novetat: Diàleg filosòfic en vulgar.

Gestions de la Cort reial sobre les Remences pageses.

1395-1397: Rebrot de la pesta.

26.4.1396: Una carta entre mercaders italians de productes no manufacturats: 6 sobre 7 de la Corona són fornits a València.

1396: Terratrèmol al regne valencià.

El Consell de Cent, a la petició del monarca i dels seus consellers que la ciutat de Barcelona subvencionàs la celebració dels Jocs Florals i contribuís econòmicament a les instal·lacions, la situació del qual a Occitània havia esdevingut insostenible, respon negativament, i tramet ambaixada al rei per a demanar-li que posi ordre a ses fiances i expulsi els mals consellers corruptes. Jacme March, oncle d'Ausiàs,

duu la lletra reial als consellers barcelonins per a sufragar justes literàries i li contesten amb desdeny.

També la ciutat de València redacta un memorial de greuges i el rei fa empresonar un missatger valencià.

Segons els jurats valencians, el rei viu manllevat, amb l'ajut de les viles, car, després de les vendes i hipoteques del Cerimoniós, no té res més que deutes.

Eiximenis escriu el *Llibre de les dones*, després treslladat al francès, llatí i castellà, moderadament favorable a la condició femenina.

Bernat Metge escriu *La medicina apropiada a tot mal*, poema burlesc en forma epistolar, Metge és un dels consellers reials blasmat per les ciutats com corruptes i conspiradors.

El moviment contra oficials, consellers i familiars reials esdevé tan general i violent que el rei mana a les autoritats d'oferir-los protecció. Les autoritats de Barcelona arriben a acusar als consellers de conxorxa amb el prestamista Luchino Scarampi, qui, segons aquells ciutadans, era a França reclutant soldats per envair el Principat.

El comte Joan d'Empúries és empresonat al castell de Castellví de Rosanes.

Epidèmia infantil a Mallorca.

El rei fuig de Barcelona per la pesta.

El deute municipal barceloní arriba a 386.963 lliures (169.000 el 1360). Ω

## Els dilemes de la decadència nacional segons Toynbee: les reaccions vitals

Seguim amb les reaccions d'*Estudi de la Història* d'Arnold Joseph Toynbee:

"En tercer lloc, si passam al plànol de la vida, hi trobarem de bell nou dos parells de reaccions dissemblants... variacions del mateix moviment únic: una transferència dels camps d'acció del macrocosmos al microcosmos... En un parell, el temperament de les reaccions és violent:

-reacció passiva: arcaisme.

-reacció activa: futurisme.

En l'altre parell, mansoi:

-reacció activa: transfiguració".

L'arcaisme són les actituds i ideologies reaccionàries o nostàlgiques estructurades de manera militant. El futurisme són les utopies socials col·lectivistes.

El desapegament és el menefotisme eixorc o l'escapisme espiritualista també bàsicament eixorc. La transfiguració és la combinació és la d'espiritualitat amb l'acció social transformadora: és la creativitat cercada, l'élan d'en Bergson, el bressol religiós de les civilitzacions naixents.

"Arcaisme i futurisme malden per substituir amb una mera transferència

en el temps (...), l'esforç per a viure en el microcosmos en lloc del macrocosmos és abandonat per la prossecució d'una utopia que ha de ser assolida -si hom suposa que de debò pot esdevenir-se "en la vida real"- sense cap incitació per a plantar cara a l'ardu canvi del clima espiritual...

L'arcaisme (és) una perversió de la mimesi de les personalitats creadores contemporànies devers una dels avantpassats de la tribu: és a dir, una caiguda del moviment dinàmic de la civilització a la condició estàtica on cap veure ara la humanitat primitiva (...), una d'aquelles temptatives d'interrompre forçadament un canvi (...) Semblantment podem definir el futurisme com el rebuig de tota mimesi (...) (Els uns i els altres), en cercar llurs opcions "fàcils" (...) queden condemnats al desenllaç violent, perquè intenten una fita contrària a l'ordre de la natura. La recerca de la vida interior, per dura que pugui ser, no constitueix cap impossibilitat, però és intrínsecament impossible desfer-se del present cap al passat o cap al futur. Les utopies arcaiques i futuristes són literalment "atopies": són "enlloc". Aquestes dues coartades

seductores són inabastables, i l'únic i segur afecte de llençar-s'hi es **entربولar aigües mitjançant una violència que no hi aporta cap solució...**"

Arcaismes són els integrismes religiosos i polítics, els feixismes, els nacionalismes romàntics i ètnics. Durant el nostre segle XIX el carlisme i l'integrisme catòlic foren els nostres més típics arcaismes. Ara tenim l'integrisme islàmic sobretot. A hores d'ara, a ca nostra, dins el nacionalisme català, tendeixen a l'arcaisme els grups de tall romàntic, ètnic, purista, militarista o dretà (o no esquerrà), com ara Països Catalans.

Els futurismes prototípics són l'anarquisme i el marxisme. "Futuristes" són Catalunya Lliure, Maulets, PSAN, PUA, AUP/MDT, etc... i en menor mesura, ERC, JERC, UI, etc.

Potser fou Valentí Admirall el més destacat precursor modern d'aquesta escola dins el nacionalisme català.

"La transfiguració i el desapegament difereixen del futurisme i l'arcaisme en el fet que es fan càrrec d'un **canvi autèntic en el clima espiritual, i no un mer trasllat en el temps...**" (...)

El desapegament (o la "invulnerabilitat" / "apatheia" dels estoics o "imperturbabilitat" / "ataraxia" dels epicurians)... segons el poeta Horaci, "els bocins d'un món que s'ensorra em copegen impàvid"; els budistes abandonen un món fídic en desintegració per una "serenitat" / "nirvana". És un camí que duu a fora d'aquest món. Els seu objectiu és fa atractiu. El motor que duu el viatger filosòfic a través d'aquesta dreuera és una **embranzida d'aversió i no pas l'esperó (creatiu) del desig...** Per al filòsof una fugida exitosa d'aquest món és un fi en si mateix i realment tant se val allò que el filòsof fa de sa vida una vegada travessat el brançal de la seva ciutat del recés (...) mentre que el camí del desapegament és un pur moviment de retir, el de la **transfiguració** és de "recés i retorn".

O sia, front al totemisme tribal de la tradició (arcaisme) i de la idolatria cega de les ideologies del progrés (futurisme) el desapegament i la transfiguració no fugen pas del present i la dura realitat. Però, mentre que la transfiguració ve a ser el retrobament del Sant Grial, la cova de Plató, l'esbarzer de la flama de Moisès.

El desapegament és la privacitat, l'apoliticisme, l'orientalisme, el filosofisme... també pot degenerar en menefotisme i panxacontentisme. L'optimista futurisme dels feliços '60 s'escolà devers les acaballes dels '70, a ca nostra, cap a un progressiu desapegament: hippisme, drogues, misticisme, ecopacifisme, etc... El desapegament és socialment, prou eixorc. Ausiàs Marc podria ser una cas de desapegament nostrat i turmentat, segons el miris.

La transfiguració és el pol espiritual actiu: la flama creativa. A ca nostra podríem esmentar-hi Ramon Llull o Torres i Bages. Potser Macià o Batissta i Roca, però aquests són més dubtosos. Prou cristians catalanistes hi podrien ser inclosos. També Gandhi, Martin Luter King, Moisès, els apòstols, etc.

La transfiguració és l'única alternativa creativa de redreçament nacional real, perquè combina capacitat i temps sense idolatries engegadores. És la flama del Canigó de què Catalunya ha menester. Ω

Ricard Colom

## COMUNICATS DE PREMSA

## Nova agressió a la mallorquinitat

La detenció de l'activista independentista Tomeu Martí per efectius de la Policia Nacional, pel fet de "no voler parlar en castellano", posa de manifest una vegada més -que les forces d'ordre dels cossos estatals actuen més com a forces d'ocupació colonial que no com a forces de protecció dels ciutadans en conjunt.

L'actuació de la Policia Nacional i de la Guàrdia Civil a Mallorca ve mancada massa sovint del degut respecte a la legislació democràtica vigent, per les seves actuacions intimidatò-

ries i clarament injustificades contra les mallorquines i els mallorquins que lluitam per la nostra independència nacional.

Quan una població considerada majoritàriament que no resulta "convenient" usar la seva pròpia llengua en els contactes inevitables amb les forces d'ordre públic que formen part dels cossos de seguretat "nacionales", és perquè hi ha importants dèficits democràtics en el si d'aquests propis cossos armats, uns dèficits dels quals cal responsabilitzar-ne políticament els seus superiors polítics, sigui per la seva manca de voluntat de canviar l'actual situació, sigui per la seva incapacitat d'impedir que les forces armades espanyoles actuïn freqüentment contra els ciutadans que els paguen i al ser-

vei dels quals han d'estar en la seva condició de funcionaris públics.

Quan arribarà la propera denúncia? Què s'haurà fet des de la Delegació del Govern per evitar la repetició d'aquests fets improcedents? Quina és l'actitud del Govern i del Consell a l'hora de defensar els ciutadans que són penalitzats per l'exercici dels seus propis drets democràticament reconeguts?

La nostra condemna més ferma de les actuacions policials contra els nostres patriotes i l'exigència que s'iniciïn les investigacions oportunes i es sancionin les actuacions improcedents que atempten contra el règim de drets i llibertats democràtics.

ERC-Mallorca

## 12-N, en defensa de la terra

El nostre poble va prenent cada cop més consciència que els canvis produïts a ca nostra en els darrers decennis han suposat uns costos en territori i personalitat difícilment "recuperables", tot i que s'hagin generat també uns beneficis indubtables en el camp del consum.

La terra que trepitjam és indissociable de la voluntat d'esser dels catalans de Mallorca: el nostre futur com a poble i com a nació passa per disposar d'un territori habitable, amb les seves pedres, les seves plantes i els seus animals, inclosos

els humans que ara ens hem de mobilitzar necessàriament per la defensa del nostre espai vital.

La urbanització del territori, lligada gairebé sempre a pràctiques especulatives molt arrelades en una illa governada majoritàriament per un partit al servei dels grans constructors i dels especuladors, ens aboca a un incert futur en una illa sense sectors productius i totalment dependent del turisme, un sector que no podem controlar en absolut i que difícilment optarà per una illa que al ritme que duim acabarà oferint ciment, renou i brutícia com a principal referent: ara en tenim una mica, aviat ho tindrè tot. Ω

ERC-Mallorca

## El Govern Balear i la Ciutat de Palma

## Algunes qüestions a plantejar-se

Si hom tengués l'oportunitat de fer-ho, m'adreçaria al Govern Balear i li formularia una dotzena de QÜESTIONS PER PALMA, que, com a regidor del grup municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma, se m'ocorre que serien les més significatives:

## 1ª. SENSE HAVER-SE ELABORAT LA LLEI DE CAPITALITAT

El municipi de Palma ha de suportar la càrrega de molts serveis públics que ha de prestar a gent que no hi resideix. En el cas del turisme que la visita, s'hi estan assolint unes dimensions tan considerables que s'arriba a haver d'atendre xifres multimilionàries d'usuaris de serveis públics municipals. El Govern de la Comunitat Autònoma no pot donar l'esquena -i, fins ara, no hi ha aportat ni un cèntim- al finançament, per exemple, de l'Empresa Municipal de Transports Urbans de Palma (en situació d'autèntica fallida tècnica)

## 2ª. NUL·LES INVERSIONS AL TRANSPORT ALTERNATIU: TREN/TRA MVIA

Se n'ha parlat molt, però, a hores d'ara, no hi ha res concret que es pugui emprar com a mitjà de transport alternatiu a l'ús del cotxe particular. Un tren que havia d'anar des d'Andratx fins a l'aeroport, passant pel tramvia per la Badia de Palma, o del tren cap a la Universitat, res de res.

## 3ª. DESDOBLAMENT CARRETERA DE VALLDEMOSSA / PARC BITT

Aclarir, de manera definitiva, què és el que fa comptes fer el Govern Balear en relació amb la carretera de Valldemossa, cada dia més intranquitable pel gran embalum de vehicles que hi circulen diàriament. Tenir present els interessos legítims dels residents a les zones de Son Espanyol, Sa Garriga, Son Sardina, es Secar de la Real, Cas Capiscol (a l'altura de Pryca, què?). Reclamar que el projectat Parc Bitt no serveixi per destruir més encara el paisatge de Mallorca, l'entorn rural, el medi ambient maltractat, etc. Etc.

## 4ª. NA BURGUESA, PARC NATURAL / LA PEDRERA D'ESTABLIMENTS

Insatisfacció ciutadana per no haver-se aconseguit encara la declaració de Na Burguesa com a Parc Natural, com també respecte de la normativa permissiva en matèria de pedreres que afecta la pedrera d'Establiments.

## 5ª. ¿I DEL "CARNATGE", I DE L'AEROPORT, QUÈ?

¿Què s'ha fet de tot aquell macro-projecte inicial de reconvertir l'espai del Carnatge en una obra gegantina que, a hores d'ara, sembla que roman dins l'oblit del Govern Balear? ¿Per quin motiu, a hores d'ara, AENA fa el sord a les demandes ciutadanes de col·lectius que resideixen a prop de les instal·lacions aeroportuàries i que en pateixen les conseqüències més negatives? (Renous insuportables, contaminació de les aigües, enverinament de bestiar i de cultius, tercera pista, etc.)

## 6ª. MOLT MAL EXEMPLE DE COOPERACIÓ AMB EL TERCER MÓN.

Mentre Rosa Estaràs farda de donar més de 350 milions a la República Dominicana (Hospital d'Higüey, prop de zona hotelera mallorquina), Jaume Matas signa fastuosament un conveni amb la Fundació Vicenç Ferrer només amb 5 milions de pessetes per ajudar l'Índia.

## 7ª. MAL PAPER DEL GOVERN BALEAR EN RELACIÓ AMB GESA

¿Amb motiu de la greu explosió produïda al Passeig Marítim de Palma, en la qual apareix implicada aquesta empresa pública subministradora de gas, cal demanar-hi explicacions, exigir-hi responsabilitats i interessar-se per les solucions que duguin a evitar d'altres accidents tan greus.

¿El tancament de la central elèctrica de Sant Joan de Déu, a hores d'ara, encara no ha arribat ni sembla que arribi en dates properes, tot i els plantejaments de tancament que el Govern Balear acostuma a llançar al vent, sobretot quan hi ha alguna moguda ciutadana que ho reclama amb insistència.

## 8ª. EL CONTROL DE LES OBRES INCLOSES DINS EL PLA MIRALL

La manca de participació directa dels partits de l'oposició i de les entitats ciutadanes a l'interior del Consorci Mirall-Palma entre el Govern Balear i l'Ajuntament de Palma, ha de dur a exigir un més estricte control per part del Govern Balear sobre la realització d'aquesta ingent quantitat d'obra pública (30 mil milions de pessetes) que s'inverteix en tan poc temps (8 mesos). Molta mà d'obra barata recent arribada a l'illa s'hi està emprant, moltes empreses constructores locals no hi han pogut accedir, molts de particulars no han pogut obtenir ajuts...

## 9ª. L'INSTITUT BALEAR DE LA VIVENDA

Cada cop més la promoció pública de vivenda que ha de fer aquest organisme públic s'està endinsant decididament en el món de la pura

i dura promoció d'habitatges per a la gent amb més poder adquisitiu, deixant d'atendre els col·lectius més desfavorits de la societat balear: joves, dones totes soles, minusvàlids, gent sense recursos, etc. Seria ben interessant arribar a saber quantes promocions hi ha previstes per a aquells col·lectius i quantes se'n preveuen en règim de lloguer: sembla que no n'hi ha cap de nova en perspectiva immediata.

## 10ª. LA UNIVERSÍADA QUE S'ACOSTA

És clar i evident que la realització de la Universiada recau de manera desproporcionada sobre les espatlles del municipi de Palma, si hom atén les aportacions que s'han compromès a fer-hi d'altres administracions públiques: centrals, esportives, universitàries, autonòmiques, etc.

## 11ª. EL PERSONAL DE LA C.A.I.B.

Enlloc de més transparència en la realització de les proves selectives recentment realitzades, es detecta un increment de RESERVA DE PLACES PER A "ENXUFATS" alts càrrecs de l'administració autonòmica, militants significatius del PP.

## 12ª. TERCERA EDAT / JOVENTUT

Política balear més orientada a accontentar superficialment col·lectius de persones majors o col·lectius de gent jove que no troba què fer ni on anar ni com orientar-ne la vida cap a un futur més esperançador. Ω

Cecili Buele i Ramis  
Regidor del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma



## HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

## Lluc 1975: detencions d'Antifeixistes



El Monestir de Lluc en els anys setanta.

Els detinguts a Lluc el Primer de Maig de 1975 érem: Joan Antoni Alomar Cladera, Biel Bassa, Miquel Bueno, Baltassar Darder, Mario González, Julio Jurado, Miquel López Crespí, Maria Mairata, Buenaventura Sala, Jaume Serra Ferrer, Sebastià Serra, Cathy Sweeney i Aurora Vidal. A Inca ens ingressaren a la gargola municipal. El servei d'informació de la Guàrdia Civil ens interrogà a fons, però no tragueren res en clar. Al'endemà ens posaren en mans del jutge i aquest decretà la nostra llibertat provisional. Potser rebé instruccions des d'amunt de no complicar més el problema. Hi havia massa mestres, professors, intel·lectuals coneguts, i no era qüestió de fer el joc a l'oposició muntant un procés monstre que es podria girar contra el règim. De totes maneres, l'enrenou va ser sonat. Mallorca i la resta de l'Estat s'assabentaren de l'acte antifranquista de Lluc! A Madrid, la capital de l'Estat, hi havia hagut quaranta detin-

guts! A Mallorca, per poc arribam a la mateixa xifra. A Vigo fou pitjor: la Policia assassinà a trets l'obrer de FENOSA Manuel Montenegro. No em sabia greu la detenció, les molèsties i cops de la Guàrdia Civil. Allò estava assumit. La lluita era així, i hom ja sabia al que s'exposava en militar amb l'esquerra. El que em va preocupar era que els mitjans de comunicació remarcaven que l'acte -"en el qual participó el últim Premio Ciudad de Palma, el escritor Miquel López Crespí"- era només de la Junta Democràtica de Carrillo. Per unes estranyes circumstàncies de la vida, jo, que des de jove no havia tornat a tenir contactes fermes amb el PCE, ajudava, d'una forma indirecta, a promocionar la política d'aquest partit a nivell de l'Estat. Mai, en tota la transició, cap acte del PCE, cap acció carrillista, tengué el ressò exterior dels fets de Lluc. Dia 3 -nosaltres ja érem al carrer- Arriba informava: "Mallorca. Incidentes en el

Monasterio de Lluc. Trece detenidos". Nuevo Diario: "Detenidos cuando repartían propaganda de la Junta Democrática. Entre los sospechosos se encuentra el último Premio Ciudad de Palma, Miguel López Crespí". Diario de Mallorca: "Acto político ilegal en Lluc: trece detenidos por arrojar propaganda subversiva desde la azotea del monasterio". Mundo Diario: "Trece detenciones en Mallorca en relación con la Junta Democrática". ABC: "Trece detenidos en un monasterio de Mallorca". Diario de Barcelona: "Primero de mayo en nuestro país: trece detenidos de la Junta Democrática en Mallorca". Ràdio París, la BBC de Londres i Ràdio Espanya Independent repetiren el que deia la premsa espanyola, tot recalcant la "força" de la Junta. Tants d'anys criticant el reformisme del PCE, i ara havia fet més per la seva política que molts dels seus quadres dirigents (ben cert que d'una manera involuntària). Em vaig conformar pensant que eren coses de la vida i hom no hi podia fer res. El cert era que el nerviosisme del règim, la seva necessitat d'aturar la lluita popular, anava provocant un efecte contrari a l'esperat. La gent havia perdut completament la por, i el vaixell feia aigua arreu. Ni l'assassinat de Puig Antich, ni, pel setembre de 1975, la brutal execució dels cinc joves antifeixistes -afusellats el matí del dia 27- no podien aturar la marxa irreversible de la història. Ω

(Miquel López Crespí)

## Auca de Narcís Oller (1846-1930)

## Del dinou gran escriptor de novel·la i narració

1. Al carrer la Cort, de Valls, és on fa els primers badalls.
2. Bella vila dels calçots, dels xiquets i d'altres dots.
3. Sense pare, de petit, el seu oncle l'ha acollit.
4. És un home cultivat i vol fer-lo un advocat.
5. En Narcís s'hi posa bé i en l'estudi és el primer.
- 6 Té un cosí, Josep Yxart, que com ell estima l'art.
7. En venir la Setembrina un futur nou s'endevina.
8. I en Narcís Oller tenim fet un seguidor d'en Prim.
9. Quan se'ns casa amb la Rabassa, de política ja passa.
10. Es confessa bon demòcrata que viu com senzill buròcrata.
11. Com que vol estar ben ample se'ns instal·la al nou Eixample.
12. On fa de procurador i en temps lliure, d'escriptor.
13. Aviat fa coneixença amb la gent de "Renaixensa".
14. Amb Croquis del natural queda clar que l'home val.
15. De l'Yxart i d'en Sardà bons consells sap escoltar.
16. Que el van fent un novel·lista del corrent més realista.
17. Talent crític i sagàs del nou món que surt al pas.
18. Així neix La papallona situada a Barcelona.
19. On Llufs, l'estudiant, lliga com tot un galant.
20. Mentre deixa a la cuneta la infelicitat de la Toneta.
21. Com que és una obra de pes, traduïda és al francès.
- 22 A cop d'ull, a simple vista diuen que és naturalista.
23. Mestre Zola pontifica: "Si de cas ho és una mica".
24. Va escrivint més i més obres Vilaniu, L'escanyapobres.
25. On es casa l'Oleguer amb la Tuies i el diner.
26. Es cartea amb escriptors com Clarín, Pérez Galdós...
27. Que no entenen com pot ser el gran èxit de l'Oller.
28. Li proposen canviar i que escrigui en castellà.
29. Ell però no accepta el duel i al país segueix fidel.
30. A La febre d'or descriu en Gil Foix, un home actiu.
31. Un nou-ric que ha fet fortuna i ha acabat sense una engruna.
32. És real fotografia de la nova burgesia.
33. Mil vuit-cents noranta-nou, ja s'acosta un segle nou.
34. Noves modes, nous models, que l'Oller rep amb recels.
35. I segueix la seva via publicant La bogeria.
36. Una obreta genial que parteix d'un fet real.
37. És l'estudi minuciós d'un senyor partit en dos.
38. Serrallonga, Daniel, a qui molts prenen el pèl.
39. Com que creu que és esnobisme no vol re amb el modernisme.
40. Tanmateix és Pilar Prim la novel·la més sublim.
41. On Deberga i la Pilar amb tothom s'han d'enfrontar.
42. I on després de fer i desfer l'amor venç, perd el diner.
43. A partir del nou-cents sis va fent com si no existís.
44. Car se sent tot decebut de la "fàtua joventut".
45. Sense tremp i poques ganecs treu a llum Rurals i urbanes.
46. Descripcions i narracions fruit de velles il·lusions.
47. Per distre's de cabòries escriurà unes grans Memòries.
48. Un autèntic document que ens deixava en testament.

NO EMPRENYIS



EL MEU POBLE

# Dites relacionades amb els animals

- 201) *Gat alabau, la cua li cau.* (Ángel Daban)
- 202) *Gat amb guants no mata rates.* (Ángel Daban)
- 203) *Gat de frares, fart i gandul.* (Ángel Daban)
- 204) *Gat de gener, ratador i mioler.* (Ángel Daban)
- 205) *Gat de gener, val molt diner.* (Ángel Daban)
- 206) *Gat de mar, sap navegar.* (Ángel Daban)
- 207) *Gat en sac i vi en carabassa.* (Ángel Daban)
- 208) *Gat escaldat, l'aigua tèbia tem.* (Ángel Daban)
- 209) *Gat escaldat, l'aigua freda li fa por.* (Ángel Daban)
- 210) *Gat golut i noia finestrera, tapeu-li la gatera.* (Ángel Daban)
- 211) *Gat gras honra la casa.* (Ángel Daban)
- 212) *Gat i conill, tot és d'un cel.* (Ángel Daban)
- 213) *Gat i conill, tots són d'un pèl.* (Ángel Daban)
- 214) *Gat i gos, casa mitjana.* (Ángel Daban)
- 215) *Gat miolador mai no serà bon caçador.* (Ángel Daban)
- 216) *Gat miolador mai serà bon rata-dor.* (Ángel Daban)
- 217) *Gat miolador, gener a la porta.* (Ángel Daban)
- 218) *Gat que esternuda, senyal de pluja.* (Ángel Daban)
- 219) *Gat que miola i gos que lladra la casa guarden.* (Ángel Daban)
- 220) *Gat que molt miola, caça poquet.* (Ángel Daban)
- 221) *Gat que no caça no el vull a casa.* (Ángel Daban)
- 222) *Gat que no surt de casa mai no sap què passa.* (Ángel Daban)
- 223) *Gat sobre bacó, no vol companyó.* (Ángel Daban)
- 224) *Gat tancat, no caça rates.* (Ángel Daban)
- 225) *Gat vell, gateta tendra.* (Ángel Daban)
- 226) *Gat vell, no li ensenyis d'agafar rates.* (Ángel Daban)
- 227) *Gats amb gats no s'esgarrapen.* (Ángel Daban)
- 228) *Gendre i sogra, gat i gos.* (Ángel Daban)
- 229) *Hi ha tants afortunats amb set vides com els gats.* (Ángel Daban)
- 230) *Homes i gossos, al carrer; dones i gats a casa.* (Ángel Daban)
- 231) *Ja li passarà, com al gat la tos.* (Ángel Daban)
- 232) *Jurament d'enamorat, se'n riu d'all el gos i el gat.* (Ángel Daban)
- 233) *L'any passat em va esgarrapar el gat i aquest any se m'ha inflat el cap.* (Ángel Daban)
- 234) *La llenya d'obac no escalfa ni un gat.* (Ángel Daban)
- 235) *A la nit, tot gat és gris.* (Ángel Daban)
- 236) *La perdiu s'ha de menjar entre tres: un home, un gat i un gos.* (Ángel Daban)
- 237) *La rata que només té un forat, aviat serà menjada pel gat.* (Ángel Daban)
- 238) *Les dones a casa, com els gats; els homes al carrer, com els gossos.* (Ángel Daban)
- 239) *Llaurador entre advocats, sembla un ocell entre gats.* (Ángel Daban)
- 240) *Lluna amb ull de perdiu, vent de garbiu; si fa ull de gat, vent de llevant.* (Ángel Daban)
- 241) *Mai no són de la mateixa opinió, el gat i la rata.* (Ángel Daban)
- 242) *Matar un gat a casa, porta desgràcia.* (Ángel Daban)
- 243) *Menja, menja gat sardina, que ja cagarà l'espina.* (Ángel Daban)
- 244) *Menja, menja, gat, que tot ho pagaràs plegat.* (Ángel Daban)
- 245) *Menjar rescalfat, doneu-lo al gat.* (Ángel Daban)
- 246) *Nadal nevat, cara de gat.* (Ángel Daban)
- 247) *Ni dormis amb gats ni caminis descalç.* (Ángel Daban)
- 248) *Ni gat amb cascavell ni casament de dona jove i home vell.* (Ángel Daban)
- 249) *Ni mosso dormidor ni gat miolador.* (Ángel Daban)
- 250) *No escuris mai el plat: ja ho faran el gos o el gat.* (Ángel Daban)
- 251) *No et fiïs d'aigua que no corri, ni de gat que no mioli.* (Ángel Daban)
- 252) *No et fiïs de cel estrellat ni de gat esverat.* (Ángel Daban)
- 253) *No et fiïs de gata que de nit s'afaita.* (Ángel Daban)
- 254) *No s'han de guardar els gatets de la primera gatinada, perquè no són ratadors.* (Ángel Daban)
- 255) *On no hi ha farina sempre estan com gat i gos.* (Ángel Daban)
- 256) *Pa comptat, no se'l menja el gat.* (Ángel Daban)
- 257) *Paciència, li diu la gata a la rata.* (Ángel Daban)
- 258) *Paga, que és gata.* (Ángel Daban)
- 259) *Peix comptat, se l'ha menjat el gat.* (Ángel Daban)
- 260) *Pel febrer, bodes de gats i marra-meus pels teulats.* (Ángel Daban)
- 261) *Pel gener els gats cerquen muller.* (Ángel Daban)
- 262) *Pel gener, bodes de gats i marra-meus pels terrats.* (Ángel Daban)
- 263) *Pel gener, els gats al joquiner.* (Ángel Daban)
- 264) *Pel gos es coneix l'amo, i pel gat la mestressa.* (Ángel Daban)
- 265) *Pel juny i pel juliol, els gats de panxa al sol.* (Ángel Daban)
- 266) *Per les velles, brou d'estrelles; pels hereus, brou de peus; pels fadrins, brou d'escorpins; pels casats, brou de gats; per les joves, brou de polles.* (Ángel Daban)
- 267) *Per Sant Marc el bon gat és nat i per Santa Creu ja hi veu.* (Ángel Daban)
- 268) *Per Santa Creu el gat ja s'hi veu, i el que no s'hi veu no el campareu.* (Ángel Daban)
- 269) *Per vell que sigui i gastat, caça alguna rata el gat.* (Ángel Daban)
- 270) *Procurador, si és gat vell, procura per ell.* (Ángel Daban)
- 271) *Prop d'un home descuidat sempre hi trobaràs un gat.* (Ángel Daban)
- 272) *Quan al gat es passa la pota per l'orella, farà nevada bella; quan es passa la pota per la testa, aviat farà tempesta.* (Ángel Daban)
- 273) *Quan el gat es renta la cara, la pluja es prepara.* (Ángel Daban)
- 274) *Quan el gat gira la cua al foc, senyal de fred.* (Ángel Daban)
- 275) *Quan el gat miola, el gener s'acosta.* (Ángel Daban)
- 276) *Quan el tall és en el plat, qui coneix si és llebre o gat?* (Ángel Daban)
- 277) *Quan els gats es renten la cara, canviarà el temps.* (Ángel Daban)
- 278) *Quan les mosques piquen i es lleven els gats, l'aigua a grapats.* (Ángel Daban)
- 279) *Quan no està el gat, les rates ballen.* (Ángel Daban)
- 280) *Quan no hi ha gats, les gates ballen.* (Ángel Daban)
- 281) *Quatre coses no poden mancar a casa: la xemeneia, el corral, la dona i el gat.* (Ángel Daban)
- 282) *Qui convida al taverner, està gat o no té diner.* (Ángel Daban)
- 283) *Qui guisa dolç guisa per molts; qui guisa salat guisa pel gat.* (Ángel Daban)
- 284) *Qui li posarà el cascavell al gat?* (Ángel Daban)
- 285) *Qui molt juga amb el gat, en sortirà esgarrapat.* (Ángel Daban)
- 286) *Qui no té feina el gat pentina.* (Ángel Daban)
- 287) *Qui no té només un gat, amb ell es combat.* (Ángel Daban)
- 288) *Qui no té res a fer, el gat pentina.* (Ángel Daban)
- 290) *Sastres i sabaters sempre són dos, els sastres amb un gat, els sabaters amb un gos.* (Ángel Daban)
- 291) *Sastres i sabaters, amics com gat i gos.* (Ángel Daban)
- 292) *Sense voler, el gat arrapa.* (Ángel Daban)
- 293) *Ser un orgue de gats.* (Ángel Daban)
- 294) *Set vides té el gat.* (Ángel Daban)
- 295) *Si vas convidat, un ull al plat i l'altre al gat.* (Ángel Daban)
- 296) *Si vols ésser amic del gat, gratali el cap.* (Ángel Daban)
- 297) *Sogra i nora, gos i gat, no mengen al mateix plat.* (Ángel Daban)
- 298) *Senir més por que el gat a l'aigua.* (Ángel Daban)
- 299) *Sot pot ser i deixar de ser, menys que una rata morta faci el niu sota la cua d'un gat viu.* (Ángel Daban)
- 300) *Ulls de gat, Déu me n'apart.* (Ángel Daban)
- 301) *Gat amb guants no agafa rates.* (Ángel Daban)
- 302) *Un gat i un gos, casa mitjana.* (Ángel Daban)
- 303) *Un gat negre porta sort.* (Ángel Daban)
- 304) *Un ull al plat i un altre al gat.* (Ángel Daban)
- 305) *Usures, sogres i gats duen mals resultats.* (Ángel Daban)
- 306) *El colom menja plata i caga plom.* (Elena Oliver)
- 307) *Alaba't, ruc, que a vendre et duc!* (Elena Oliver)
- 308) *Animal que vola, a la cassola.* (Elena Oliver)
- 309) *No et fies d'aigua mansa que no corre, ni de gat que no miola.* (Elena Oliver)
- 310) *Quan els gats són fora, les rates van a lloure.* (Elena Oliver)
- 311) *Animal que no coneguis, no li vagis per darrere.* (Elena Oliver)
- 312) *Tothom pot comprar un gos, però no tothom pot aconseguir que aquest mogui la cua.* (Quim Independentista Català) Proverbi Xinès. Ω

## MALLORCA CONTRA L'ESPECULACIÓ CAPITALISTA

## Vint-i-cinc anys contra l'especulació capitalista

(Manifest Pel futur dels mallorquins signat per Rafel Estaràs, Miquel López Crespí, Joan Moll, Gabriel Janer Manila, Climent Garau, Jordi Calafat i Mercè Truyols)

La nit del 12-N va ser un clam contra el ciment i els especuladors

El poble mallorquí s'ha aixecat dempeus contra la brutal especulació capitalista que patim. La nit del 12-N va ser un clam, una exigència, l'expressió del desig d'acabar definitivament amb la política de destrucció de la nostra terra que porten endavant els successius governs de la dreta. Es tractava de lluitar contra el desmesurat i desordenat creixement urbanístic que ha convertit la nostra terra en víctima dels grans monopolis especulatiu europeus.

Manifest en defensa de Mallorca signat per Rafel Estaràs, Miquel López Crespí, Joan Moll, Gabriel Janer Manila, Climent Garau i Mercè Truyols

És de remarcar -coincident amb aquesta gran demostració popular contra la dreta capitalista i la seva bestial política antimallorquina- el manifest en defensa de Mallorca signat per Rafel Estaràs, Miquel López Crespí, Joan Moll, Gabriel Janer Manila, Climent Garau i Mercè Truyols. El manifest -en la línia de donar suport a la concentració convocada pel GOB-, deia, en un intent de sumar més forces a la manifestació:

"A tots els qui sentim una punxada cada vegada que veiem un nou indret de ca nostra envaït pel ciment i ens produeixen íntim rebuig els



arguments que pretenen justificar-ho, no ens és permès callar ara.

'Potser el silenci en que molts s'han mantingut, hagi donat peu a m'alentosos. Aquells que estan omplint Mallorca de ciment han cobrat coratge, en creure en una aparent indiferència dels mallorquins. Per això ha arribat el moment de dir el que cal. Els límits de saturació s'han sobrepassat ja fa temps i no podem consentir que es segueixi per aquest camí.

'Denunciem i rebutgem les cerimònies de la confusió que s'estan orquestrant. No és possible estar dient que es vol participar en una manifestació contra el ciment i a la vegada estar aprovant dia a dia mesures que l'afavoreixen. Aquells

que actuen així, el que senten davant el ciment és satisfacció en veure els seus plans acomplerts.

'No és necessari intentar establir una línia entre els uns i els altres ja que aquesta línia ja existeix. L'únic que cal és acabar amb el que seria un silenci irresponsable i expressar-ho públicament. El proper dia 12 de novembre, a la manifestació convocada pel GOB i a la qual s'ha unit, a nivell institucional, el Consell Insular de Mallorca, hi hem de ser tots els qui volem Mallorca lliure de ciment i amb un futur obert pels mallorquins. Els encimentadors, aquells que han aprovat a correuita plans urbanitzadors per poder seguir fent-ne de les seves, hi sobren. El seu paper no pot ésser

el de protagonistes, sinó el d'espectadors atents, per veure el que els mallorquins exigim al respecte.

'Fem una crida a tots els que fins ara han callat, però que senten com nosaltres, per unir les nostres veus en un crit de: PER UNA MALLORCA AMB FUTUR, A BAIX EL CIMENT!

La manifestació ha estat un èxit grandios, una fita històrica

La manifestació ha estat un èxit grandios, una fita històrica. El poble mallorquí ha sortit al carrer per a demostrar a les clares el seu rebuig a la bestial especulació capitalista a la qual està sotmès. Milers d'homes i dones han sortit al carrer per rebutjar el bestial pla de carreteres del PP i contra les salvatges urbanitzacions. Com deia el president del GOB: "El PP ha arribat a aprovar un nombre d'urbanitzacions tan gran que la població de Mallorca podria arribar dins als dos milions i mig d'habitants".

Una gran demostració de la ferma voluntat dels mallorquins de dir PROU! a l'especulació capitalista i al ciment

Entre les moltes personalitats que poguérem veure en la manifestació destacaren els escriptors Gabriel Janer Manila, Miquel López Crespí, Miquel Ferrà Martorell i Antoni Serra; l'expresident de l'OBC Climent

Garau, els arquitectes Pere Nicolau i Neus Inyesta; l'advocat Gabriel Feliu; els vicerectors Maria Petrus i Eduard Cesari; tota la plana major de l'avantguarda comunista (OEC) que encapçalà la lluita anticapitalista i per la llibertat de Mallorca en els anys setanta com, per exemple, l'exbatle nacionalista d'Esporles Pere Tries, l'exregidor del PSM Jaume Obrador, les conegudes dirigents antifeixistes Josefina Valentí, Margalida Chicano Sansó i Àngels Roig. Hi eren també l'expresident del Consell de Mallorca Maximiliano Morales, el capità del vaixell "Sirius" Peter Swartz, el metge Nofre Pons, el dirigents de Revolta Guillem Ramis i Domingo Morales, el director de l'Estel, Mateu Joan Florit. Igualment hi havia nombrosos militants dels diferents partits i sindicats de les Illes: CNT, CCOO, UGT, CGT, USO, una nombrosa representació del Col·lectiu Llibertari Estel Negre, de Revolta, del GOB i d'Unió de Pagesos.

Un gran èxit, en definitiva, aquesta manifestació del 12-N. Una gran demostració de la ferma voluntat dels mallorquins de dir PROU! a l'especulació capitalista, al ciment, als especuladors dels PP, a una burgesia egoista, a uns nou-rics sense cultura i sense ànima que ens han venut al capital especulatiu espanyol i europeu. Ω

(Redacció)

Portar un adhesiu antiracista va ser motiu suficient perquè cinc caps rapats de la ciutat de València s'encaressin contra en Guillem Agulló Salvador. Feia temps que li tenien votada. En Guillem era un adolescent de Burjassot (L'Horta) que simpatitzava amb formacions juvenils de l'esquerra independentista. El grupuscle feixista va aprofitar les més mínima excusa per violentar-lo amb empentes i cops. En la més absoluta de les indefensions, en Guillem fou apunyalat mortalment.

Corria l'any 1993. El pitjor dels espanyolismes rebrotava, per enèsima vegada, i tacava de sang el País Valencià. Per tant, el cas no oferia dubtes sobre els culpables. No obstant això, la pressió potent i organitzada que s'aixecà entorn dels assassins va aconseguir capgirar part dels fets. Dels cinc implicats en la mort només un d'ells ha estat condemnat a presó. Segons el jutge no hi va haver indicis de mòbils polítics al darrera dels succés. De la sentència se'n deriva que el crim no fou sinó el fatal desenllaç d'una baralla entre delinqüents. La família Agulló fou repetidament insultada i amenaçada mitjançant anònims: "Pareixia que fórem nosaltres els assassins, quan el mort era el nostre fill", em deia la mare. Tant la tragèdia com els mesos posteriors foren igualment aterridors per als Agulló-Salvador. Els pares d'en

## Manies persecutòries de l'espanyolisme

"Cree el ladrón que todos són de su condición" refrany espanyol

Guillem hagueren de rebre tractament psiquiàtric per sortir-se'n d'aquell malson que els perseguia. Les víctimes es convertiren en botxins, si més no així ho van fer creure les escorialles d'un anticatalanisme ferotge.

En aquest sentit, resulta curiós verificar que Theodor Lessing assenyalava que els caçajueus nazis es creien perseguits precisament pels indefensos jueus alemanys. Amb el pas del temps, la història ha aclarit per sempre més qui eren els agressors i qui eren les víctimes d'aquell holocaust. El Tercer Reich només feia que atribuir a un enemic interior fictici, la comunitat jueva, certs desitjos i característiques que li eren pròpies. El sentiment de persecució que experimentaven els hitlerians era, al capdavant, una forma d'exterioritzar idees, culpes, instints, faltes... que originen una distorsió paranoide de la realitat. Es percep el món en funció de la pròpia ideologia. Els servidors de la causa antisemita etzibaven, des d'un punt de vista psicoanalític, un mecanisme de defensa que acostumen a usar els opressors contra els oprimits. Aquesta és una estratègia coneguda amb el nom de *projecció*,

que ens permet entendre els motius que inspiren i expliquen certes conductes humanes. Sigmund Freud i la seva filla Anna apunten que la *projecció* és una manera de reduir l'angoixa, la por, la frustració. David G. Myers, estudis del tema, al·lega que la *projecció* disfressa els impulsos amenaçadors atribuïnt-los a d'altres: Ell m'odia pot ser una *projecció del sentiment real*. Jo l'odio o m'odio a mi mateix".

Tot i que existeix un temor reverencial a fer servir el català en els tribunals, tot i que persisteix l'exclusió del català en els registres civils i mercantils, tot i que el retrocés del català entre els joves de la regió metropolitana de Barcelona és un fet, tot i que el 97% dels notaris establerts a Catalunya ignoren el català, tot i que no hi ha cap garantia que els ciutadans puguin comprar un medicament en que el català també hi figuri, tot i que el català ocupa un lloc residual en les pantalles cinematogràfiques, tot i la testimonial oferta de publicacions en català en els quioscos, tot i que el català no existeix en el camp de la informàtica, tot i que la normalització del català es debat entre la involució i l'estancament... N'Es-

perança Aguirre, l'ABC, el Foro Babel, la COPE i tants altres defensors del nacionalisme imperial ens volen vendre la cabra que l'espanyol pateix una discriminació continuada respecte al català. En aquesta línia d'insolències, en Vidal Quadras feia notar que la nova Llei del Català era un experiment totalitari i absurd: *Rebaixa els sis milions de ciutadans de Catalunya a la categoria de conilletes d'índies*". L'expresident del PP de Catalunya assegurava que la llei convertirà l'ensenyament en un gegantí camp de reeducació: *A les escoles imperaran els torturadors lingüístics*". I per atordir-ho, afegia que els escolars d'entre 3 i 8 anys seran *"alienígenes que han de ser integrats amb calçador"*. En termes similars, Jorge Trias Sagnier, un altra català de la cúpula espanyola del PP, ha titllat la política lingüística de la Generalitat de *"goebbel·liana"*, en referència al responsable de propaganda del partit de n'Adolf Hitler, tal com explica n'Eduard Voltes en *La guerra de la llengua*.

Malgrat les maquiavèliques veus que s'alcen per tal de preservar l'espanyol d'unes investides fantasmes, és obvi que el català avui camina amb

crosses en el seu propi país. I que l'espanyol, encara avui, és l'única llengua que, contra natura, viu plenament normalitzada a Catalunya. Perquè, aleshores, aquesta necessitat de confondre i extorsionar l'opinió pública quan qui gaudeix d'una salut de ferro és la llengua espanyola?

Som davant un altre cas de *projecció*. L'espanyolisme d'ara projecta sobre les evolucions del fet català els seus propis defectes i el seu esperit uniformador i excloent, que mai reconeix en si mateix. L'espanyolisme d'ara que diu defensar una Catalunya bil·línquie ha intentat situar en el País Valencià, l'assignatura de català, tradicionalment coneguda com valencià, en llengua optativa de l'educació, sense qüestionar-se mai l'obligatorietat de l'espanyol. L'espanyolisme d'ara pressiona perquè Puerto Rico sigui una illa amb l'espanyol com a única llengua davant l'òpció d'una remota cooficialitat amb l'anglès. L'espanyolisme d'ara s'oposa a la possibilitat que el català esdevingui oficial a la Franja de Ponent. Enfront l'espanyolisme d'ara, que viu a Catalunya del victimisme i d'unes amenaces que ningú sap d'on provenen, cal rescatar la memòria i la dignitat. Ω

Quim Gibert, llicenciat en psicologia per al U.A.B





## Mallorca meva, estimada

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Mallorquí, oh! mallorquí,  
De que tu te pots queixar?  
Si Déu te va regalar,  
Un admirable jardí.  
A on tu pots viure-hi  
Amb pau i tranquil·litat,  
Amb aire purificat,  
Per el teu cos enriquir.

A Mallorca pots trobar,  
Una molt garrida terra,  
Tant a dreta com a esquerra,  
De tot hi podràs sembrar.  
Apte pel l'ametllerar,  
Pels garrovers i pereres,  
Vinyes que fan bon vi, elles,  
També un gran olivar.

Vestida d'espès pinar,  
De mates i carritxeres,  
Ullastres, olivó fan elles,  
Pel tord poder-ne menjar.  
De dins Europa vendrà,  
Aquell garrut estornell,  
Aquí molt s'atipa ell,  
Per fam no haver de passar.

Aquell qui és pescador,  
A sa vorera és seurà,  
Sa seva canya durà  
Un ham per agafar-ho.  
Oblada de gros grossor  
El seu sarró omplirà  
I a ca seva anirà,  
Tot ple de satisfacció.

El qui sia caçador  
Se'n anirà a sa garriga,  
Duu s'escopeta garrida  
I es ca de companyó.  
Te molta d'il·lusió,  
Veure es ca amb so conill,  
Desafiant tot perill,  
Just per tal d'agafar-lo.

Els caçadors de filats,  
Preparen seva abeurada  
Una barraca enxarxada,  
Per estar-hi amagats.  
Allà estaran fumant,  
Esperant venguin a beure,  
Ningú s'ho podrà mai creure,  
Lo molt que aniran pensant.

Amb molts d'aucells agafats,  
Se'n anirà a ca seva,  
Sa dona queda contenta,  
Ja té carn pels seus cuinats.  
De col tendre ben fermats,  
A dins el forn los courà,  
Per dinar o per sopar,  
Seran ells molt celebrats.

Aquell home ja major,  
Que ha complit vuitanta anys,  
Tots els seus grossos afanyes,  
Es lo seu visitar-ho,

Pensa quan va poblar-ho  
De vinya i de figueres  
Ametllers per ses voreres,  
Pereres de gran dolçor.

La Illa Mallorquina és,  
Com una perla encantada,  
De tot mal temps, ben guardada,  
Déu de tot la protegeix.  
És un terreny bo, aquest,  
Cap altra se'n pot trobar,  
Son ritme, conservarà,  
Per això mai no pateix.

Degut a estar aïllada,  
Lliberta per tot costat,  
La mar li dona s'embat,  
Perquè sia refrescada.  
Li serveix de bona mare  
Per voler-la protegir,  
Es per ella un jardí,  
D'aroma purificada.

Tenint Mallorca aquest do,  
De tant bona qualitat,  
Molta gent conta s'edat,  
Del seu estimat valor,  
Va augmentat de població,  
De forma desmesurada,  
Sa idea ha pegada,  
Del bon clima viure-lo.

Per això, s'humanitat,  
Que dona valor a sa vida,  
De allargar-la se mira,  
Cerca sa tranquil·litat.  
Davant d'un mon desbordat,  
De vici i de renou,  
Mallorca és un redol,  
Que com ell no n'hi ha cap.

Per aquí no hi ha volcà,  
Que lava pot escampar,  
Ses muntanyes que aquí hi ha,  
Mos inspiren glòries grans.  
Aigües per beure els humans  
En serveix en tot moments  
Això són uns aliments,  
Que favors en fan bastants.

En cap moment ha tingut,  
Mallorca devastació,  
No ha tingut cap fibló,  
Que mos ha donat disgust.  
Un ritme pausat i just,  
Ho ha viscut tota gent,  
Del llevant i el ponent,  
Ha seguit un ritme agut.

Per viure tranquil la vida,  
Com Mallorca no n'hi ha,  
Bon aire per respirar,  
Que t'envia sa garriga.  
El pinar i la sivina,  
L'estepa i l'ullastrar,  
La brisa de la gran mar,  
Lo teu nas sempre respira. Ω



BIBLIOTEQUES DE MALLORCA  
- Centre Coordinador -

## BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL DE S'ARENAL



AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR  
CARRER BERGA, 64  
07600 S'ARENAL  
Tif. 971 44 06 41

HORARI:

De dilluns a divendres de 15'30 a 20'00 h.

A MÉS DE LLIBRES I REVISTES TAMBÉ  
DISPOSAM DE VIDEOS I C.D.

VOS HI ESPERAM A TOTS!



Consell Insular  
de Mallorca



# Camp de golf a Cala d'Hort? No, gràcies

La notícia ha corregut per tot Eivissa com un regueró de pólvora. La comissió de govern de l'Ajuntament de sant Josep de sa Talaia, el passat dilluns donava llum verda a la construcció d'un camp de golf a Cala d'Hort.

La nova, naturalment, ha estat extraordinàriament polèmica, perquè violenta la voluntat majoritària de la població d'Eivissa i Formentera.

Tal com han demostrat diversos sondejos -i si les autoritats no s'ho creuen caldria que es fes una consulta popular en forma de referèndum per tal de comprovar-ho-, la immensa majoria de la gent de les nostres illes està radicalment en contra de la construcció de nous camps de golf. La voluntat popular, en aquest sentit, sembla que és del tot inequívoca.

Si la democràcia consisteix a fer efectiva, en forma d'acció de govern, la voluntat de la gent, una política democràtica passaria per no autoritzar, a Eivissa, l'autorització de nous camps de golf.

Com ha ocorregut ja en diverses ocasions, emperò, el govern municipal de sant Josep de sa Talaia no ha escoltat la voluntat de la gent, ans al contrari, ha actuat descaradament com a gestora dels interessos de les constructores, en aquest cas concret de la promotora del Camp de golf de Cala d'Hort. Les persones que patim aquest tipus de govern municipal -esperem que ja no sigui per molt de temps- estam molt acostumades, emperò, a veure actuacions d'aquest tipus, en què interessos particulars passen per davant de la voluntat de la majoria de la col·lectivitat. En aquest cas, la representació popular esdevé cada vegada més i més discutible.

Els camps de golf són propis de llocs amb unes condi-

cions naturals prou diferents de les que es donen a l'illa d'Eivissa. Mantenir àmplies extensions de gespa implica un consum extraordinari de recursos hídrics.

A Eivissa, l'aigua constitueix un bé escàs. La sobre-explotació que s'ha produït durant aquestes últimes dècades de desenvolupament del tot incontrolat ha comportat un autèntic desastre ecològic en relació als recursos hídrics. Actualment bona part de l'aigua que hi ha al subsòl de la nostra illa, i que hauria de poder utilitzar-se tant per al consum humà com per a l'agricultura, no es pot utilitzar ni per una cosa ni per l'altra perquè s'ha salinitzat fins a uns nivells increïbles. És impossible que enlloc se serveixi aigua a la població, venuda com a aigua potable, tan dolenta com la que ven actualment la companyia "Aguas de Formentera".

Si, parlant en general, els recursos naturals són no només finits sinó fins i tot escassos, aquestes circumstàncies es donen de manera molt especial a les illes, i, multiplicadament, a les illes ja sobreexplotades, com és el cas d'Eivissa.

L'illa, per tant, entenem que no pot aguantar, de manera sostenible, de continuar creixent. Construir un camp de golf a Cala d'Hort implica no només un augment de la despesa de recursos naturals, sinó la creació de tota una oferta turística que anirà relacionada amb l'explotació de l'esmentat camp (apartaments turístics, d'altres establiments...).

Davant el despropòsit de la corporació municipal de Sant Josep, només queda, ara mateix l'alternativa dels recursos davant la Justícia i, eventualment, la mobilització popular. La decisió ha estat talment desencerta-

da. Caldria que les autoritats municipals que han donat llum verda a la construcció del camp de golf tinguessin consciència de la irresponsabilitat en què han caigut i que començassin, ja, a estudiar la manera de posar-hi remei.

Segurament, emperò, no deu entrar dins els seus càlculs. Ells són mers gestors dels interessos particulars de sectors com ara els que promouen el camp de golf. Si no funcionàs així, la cosa, a qui se li ocorrera que un camp de golf pot ser declarat d'interès social?. Ω

Bernat Joan i Mari

## Exigeix a les EL CATALÀ empreses!

La llengua catalana encara no és una llengua normal. Hem de reclamar sovint a les administracions catalanes que la respectessin a les catalanes que la promoguessin, però encara és la pròpia societat catalana la que té la major responsabilitat en defensar la nostra llengua. La societat catalana som tots cotes. I en

Un dels àmbits on la nostra llengua encara no ha assolit la normalitat és el món de les empreses. I els/les consumidors/es hi tenim molt a dir. La legislació vigent ens permet exigir els nostres drets col·lectius en **defensa de la llengua** que ens caracteritza com a poble. De res no ens serveix la legislació si els/les consumidors no demanem el que ens pertoca. La darrera responsabilitat és nostra. Per això, la **Plataforma per la Llengua** et demana que:

- exigeixis** el català com a consumidor a les empreses de distribució
- demanis** productes etiquetats en la nostra llengua
- protestis** a les grans empreses productores que sistemàticament es neguen a etiquetar en català i discriminen així la llengua
- demanis** la resolució en català tant a nivell extern com intern, i responguis la publicitat gratuïta demanant que te la trametin en català
- demanis** els prospectes o instruccions en la teua llengua

**El català no és una llengua inferior a cap altra, però per a fer valer els seus drets és necessari que reclamem la seva presència amb aquestes i altres iniciatives que vulgis portar a terme.**

Si et vols comprometre com a consumidor/a en la defensa de la llengua pots col·laborar més intensament en les campanyes que desenvolupa la Plataforma tractant de complementar mai de substituir, la pressió social que hem d'exigir com a consumidors i consumidores.

PLATA  
FORMA  
PER LA  
LLENGUA

Menú  
Futbol  
Cafè  
Tallat  
Tallat

Restaurant  
Cafè Carbone

Dimarts  
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANTE  
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

TENNIS  
SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66  
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT  
PEIXOS I MARISCS FRESCS  
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

OPTEL  
GM  
OPEL

SERVIAUTO  
ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes  
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77  
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina  
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Cami Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12  
S'Hostalot

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-  
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -  
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos  
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Toldos  
FRANU

Carrer de  
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de  
Mallorca

Automòbils  
PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa



## Manifestació contra la impunitat dels genocides

PER MARINA FERRÀ I HAMELYNCK

Dimarts dia 27 d'octubre vaig assistir a una manifestació contra la impunitat dels delictes de genocidi.

I en particular per demanar que es pugui jutjar a Espanya al general Augusto Pinochet per crims contra la humanitat. Pinochet va ser el cap d'estat xilè des del seu cop d'estat, el dia 11 de setembre de 1973, quan les forces aèries comandades pel general Pinochet bombardetjaren el palau presidencial de la Moneda. El president de la República de Xile, Salvador Allende d'ideologia socialista morí durant l'assalt. A partir d'aquí començà una dictadura de desset anys. El govern de la qual és responsable de la desaparició i tortura de 10.000 persones, la majoria joves de tendència esquerrana. El servei secret xilè també ajudà als seus veinats de la dictadura argentina, així que també seria culpable de delictes de genocidi a l'Argentina. Aquesta manifestació ha estat una més de les que s'han convocat a tot el món i especialment a Xile i Espanya per demanar que el recurs del jutge Garzón segueixi en marxa. A Xile, que viu en democràcia des de l'any 1990, han convocat manifestacions els partidaris de Pinochet i els enemics ideològics del dictador. Les esquerres i les Mares i padrines de la plaça de "Mayo" han mostrat sentiments molt profunds de joia perquè veuen una esperança de que es faci justícia. Desgraciadament la democràcia xilena té moltes herències de la dictadura. El general Pinochet ja s'ha encarregat de seguir com cap suprem de les forces armades, de tenir un seient al parlament com a senador vitalici i així mateix ha firmat una sèrie de decrets que limiten la capacitat d'acció del president de la república de Xile. Per la qual cosa seria impossible jutjar-lo a Xile ja que té immunitat parlamentària. Per això els familiars de desapareguts i els partits d'esquerra s'han sentit satisfets de què a la fi es pugui jutjar a un dictador com Pinochet encara que sigui a un altre país. No ens podem oblidar de precedents com els judicis de Nuremberg, contra els genocides del règim hitlerianà l'any 1945 i 1946.

A la manifestació del passat dia 27 es llegí un manifest on es destacava que Espanya és competent per cel·lebrar un judici contra el general Pinochet. El moment més emotiu de l'acte va ser quan una exiliada del règim xilè que viu a Mallorca adreçà unes paraules als assistents. A la manifestació es repartiren pòsters i pegatines amb el lema: No a la impuni-



Presoners d'esquerra torturats per la dreta feixista de Xile.

tat dels genocides! i "PINOCHET ENTRE REJAS". La gent reunida per a la situació va repetir crits com: "¡Pinochet asesino!". I entre altres pancartes hi havia: "a todo cerdo le llega su San Martín", "¡Garzón no sueltes al huevo!", "Judici a Pinochet. No! a la impunitat dels genocides", "La sang dels innocents clama justícia.", "Pinochet, dictador, et volem a la presó", etc. És necessari crear un tribunal internacional per jutjar aquesta casta de delictes contra la humanitat. Darrerament s'ha establert un tribunal a la Haia per tal de poder jutjar els crims a l'Ex-Iugoslàvia, i d'altres crims per l'estil. És una passa més perquè aquesta casta de crims comesos contra els drets humans no puguin restar dins la impunitat del país on s'han comès. A la manifestació assistiren els principals líders de partits d'esquerra i de sindicats com el P.S.M., Esquerra Unida, C.N.T., P.S.O.E., etc. A part d'escriptors com Miquel López Crespí o Miquel Ferrà i Martorell... Ω

## Immortalitat

PER RICARD COLOM

"Quan ma veu callarà amb la mort, ma cançó et seguirà cantant amb el seu cor viu".

(Rabindranath Tàgur, 1861-1941, escriptor bengalí).

"No és pas la mort la que ens furta els éssers estimats. Al contrari, ella ens els serveix i els immortalitza en la seva adorable joventut. La mort és la sal de la nostra amor. És la vida la que dissol l'amor".

(Françoise Mauriac, 1885 Bordeus-1970, novel·lista).

"Qui es conserva com és, sempre presta aqueix mateix servei a la humanitat: en servei el seu jo, extrau un bocí de veritat i el salva de la torrentada del canvi. Com més assimilat a la seva època viu algú, tant més mor quan ella se'n va. Com més ateny algú a servir sa pròpia essència, tant més es conserva per a la posteritat".

(Stefan Zweig, escriptor austríac, s. XX, a la *Biografia de Stendhal*).

"El suïcidi és el més immortal dels delictes".

(Massimo Bontempelli, 1878-1960, escriptor italià).

"La virtut i el coneixement generen immortalitat; llur manca és la mare de la mort".

(Talass de Líbia, s. VII, a *Centúries* 1:38).

"I així ballaràs davant ta mort, ací, al cim d'aquest tossal, als acaballs del dia. I en la teva darrera dansa faràs esment del teu combat, de les batalles que has guanyat i que has perdut, esmentaràs les teves joies i atresors... Ta dansa parlarà dels secrets i meravelles que has atresorat. I ta mort seirà ací a guaitar-te.

El sol ponent brillarà damunt de tu sense cremar, com feu avui. El vent serà suau i dolç i el teu turó tremolarà. En arribar al final de ta dansa guaitaràs el sol, car mai no tornaràs a veure'l ni despert ni somiant, i llavors ta mort apuntarà cap al sud. Cap a la immensitat".

(*Viatge a Ixlan*, Carlos Castaneda, anys 1960).

"La majoria dels homes moren per a ser soterrats; sols una part, els elegits, moren per a ressuscitar".

(Gregorio Marañón, 1887-1980, escriptor i metge foraster).

"Bona mort és porta de bona vida".

(Ramon Llull, l'entusiàstic creador i místic català de Mallorca al seu *Llibre dels mil proverbis*, 1233-1315).

"Quan ja seré cobert sota els amarantes,

Si el meu esperit ressuscitat,

En la llum perdura,

Tant de bo pugui reviscolar en el cant ardent

D'un tord al cim d'una alzina,

Dalt un turó".

(Traduït de l'occità. Antoni Perbosc, poeta occità, s. XIX-XX)

"Si jo em call, mor; però en haver parlat, si muir no em call".

(Henri Barbusse, 1873-1935, escriptor francès).

"Fins que no hagi estat oblidat del tot, no hauràs pas acabat amb la terra. Morir no és encara prou!"

(Henri Mondor, 1885-1962, escriptor i cirurgià francès)

"Viure als cors que deixem arreu de nosaltres, ço no és morir".

(Thomas Campell, 1777-1844; poeta, biògraf i historiador escocès).

"Qui posseeix l'amor no dubta ja de la immortalitat".

(*Principis i preceptes del retorn a l'evidència*, Lanza del Vasto, deixeble de Gandhi).

"Greu i tot dubtant

escric aquests mots: **Els morts,**

Car els morts viuen

(Potser són els únics vius, els únics reals,

I jo l'aparició, jo el fantasma).

(*Greu i tot dubtant*, Walt Whitman, 1819-1892. Gran poeta nord-americà de la vida i la fraternitat).

"La tragèdia de la mort és que transforma la vida en destí".

(André Malraux, 1901-1976, escriptor i polític francès). Ω

Visita la pàgina de  
L'ESTEL a Internet!

Us podeu subscriure per E-mail a

[estel@balearkom.es](mailto:estel@balearkom.es)

indicant les dades que figuren  
a la butlleta de subscripció.

Les trobareu també a

<http://www.balearkom.es/usuarios/estel/>

1956 - 1996  
40 ANYS DE TELEVISIÓ,  
40 ANYS DE MANIPULACIÓ.

"SI NO ANEU AMB  
COMPTE, ELS MITJANS  
DE COMUNICACIÓ, US  
PORTARAN A ODIAR ALS  
OPRIMITS, I A ESTIMAR  
ALS OPRRESSORS".

Malcolm X

CAFÈ-BAR JIMMY JAZZ  
Carrer del Clos, 53  
08700 IGUALADA (Anoia)  
Tel. (93) 803 34 26

**L'ESTEL**  
**EL DIARI DELS**  
**MALLORQUINS**

**SUBSCRIVIU-VOS-HI !! • ANUNCIAU-VOS-HI !!**

**TEL.: 26 50 05**

## L'assassí Pinochet i els assassins franquistes

Molts dels defensors del nou ordre mundial aprofiten la detenció d'en Pinochet per a recolzar les institucions internacionals que l'imperialisme està promovent, des de la OTAN fins a la ONU i en particular el projecte del Tribunal Penal Internacional.

Això és una falsificació barroera. En Pinochet fou detingut en el marc de les relacions i convenis entre estats sobirans, en contra dels interessos dels Estats Units. Tot el contrari de la suposada "justícia global" que representaria el sotmetiment dels estats i les nacions a institucions dependents de les multinacionals i en última instància, de l'imperialisme nord-americà.

El dret d'"ingerència" que pregonen ONGs, tot tipus de xerraires i el Lord que ha declarat immune en Pinochet, és la negació de la sobirania dels estats, de les nacions, dels pobles, per a perseguir amb tota l'arbitrarietat a qui interressi en cada moment als especuladors i les multinacionals, com a passat i passa amb els "tribunals" imposats per la ONU en els Balcans i en els Grans Llacs. Són la negació de tot dret.

Per damunt de les maniobres dels governs i de les instàncies oficials de tants de països, la democràcia exigeix que en Pinochet sia jutjat i condemnat. És inacceptable que se'l protegeixi sota cap pretext. La democràcia exigeix que tots els assassins de la dictadura de Xile, i tots els assassins de la dictadura d'en Franco sien jutjats, condemnats i castigats. I aquesta feina no pot ser confiada a institucions antidemocràtiques d'estats sotmesos als Estats Units.

Recordem els fets: l'onze de setembre de 1973, l'exèrcit xilè sota el comandament d'Augusto Pinochet, enderrocava el Govern del president Allende. El cop havia estat preparat per la CIA i multinacionals nord-americanes. La negació dels drets democràtics, la prohibició de partits i sindicats, la repressió més sagnant dominaren Xile durant més de vint anys. Xile fou un laboratori d'aplicació de les polítiques del FMI: Destrucció de la seguretat social i de les conquestes socials, privatització a ultrança, desreglamentació.

La resistència dels treballadors i el poble de Xile, la solidaritat internacional, convenceren als Estats Units de que per a preservar allò que havien aconseguit a Xile, els convenia organitzar la "transició" a la espanyola. La Internacional Socialista es va avenir a col·laborar amb la Democràcia Cristiana en orquestrar el suposat pas a la "democràcia". En Carrillo, en Gue-

rra i altres, anaren a donar classes de "transició" a Santiago de Xile, mentre la banca nord-americana saquejava el país.

El règim suposadament "democràtic" s'establí sobre la base de mantenir íntegre, igual que a Espanya, l'aparell repressiu i les forces armades colpistes, amb tot el seu comandament, que en el cas de Xile incloïa al propi dictador. Es promulgà una "amnistia" que era un "punt final", semblant al decretat a Espanya el 1977 per a donar tranquil·litat als responsables d'assassinats i tortures. Ningú va tornar als treballadors la seguretat social que els havien robat. En arribar a la jubilació, el dictador es transformà en senador vitalici. Tots els governs, totes les institucions internacionals acceptaren aquesta "democràcia".

Una detenció incontrolada. En una situació internacional marcada pel descontrol de tots els mecanismes econòmics i de dominació del capital, la detenció del general Pinochet ha revoltat el pati, sense permís, segons sembla, del govern dels Estats Units, ni de les institucions internacionals, controlades totes pels Estats Units (entre elles la Unió Europea). A cap govern li va passar pel cap detenir en Pinochet. I menys que a cap, a fonamentalistes pro USA com els governs de sa graciosa majestat britànica i de la Corona espanyola.

D'on va sortir la detenció d'en Pinochet? La decretà en Garzón, el jutge que féu explotar el cas GAL. Es va recolzar en la querrela presentada pels missers Joan Garcés i Manuel Murillo en nom d'una acusació particular. En Joan Garcés és una respectat socialista que fou secretari de n'Allende. Manuel Murillo és el misser del comissari Alvarez en el cas GAL.

Per altre banda, a més dels obstacles posats pels franquistes caps del Ministeri Fiscal nomenats per n'Aznar, han cridat l'atenció les declaracions d'en Felipe González dient que no correspon a la justícia espanyola judicar els crims d'en Pinochet, sinó a un futur tribunal internacional.

Tot indica, doncs, que de fet estam davant una prolongació de les pugnes en torn al GAL. L'emprisonament d'en Barrionuevo i la possibilitat d'un judici al general Galindo han elevat les tensions entre jutges, militars i grups de pressió, les diverses institucions hereves del franquisme. Aleshores el jutge Garzon procedeix contra en Pinochet: ni oblit ni perdó. El missatge és clar: si se jutja a Pinochet, ex president,

senador, capità general (perquè no jutjar en Galindo i als "filipistes"?)

D'aquesta manera, la crisi de l'aparell d'Estat franquista ha permès que es produís aquesta detenció "incontrolada", aquesta crisi internacional. En Pinochet, ("un dels majors assassins del segle", declara el diputat laborista Jeremy Corbyn) està detingut. La CIOSSL declara: "Els crims contra la humanitat imputables al general Pinochet foren comesos, en gran part, contra sindicalistes xilens". I la central sindical xilena, la CUT, declara no veure "cap raó, per a qüestionar i obstaculitzar aquesta procés penal.

Guineus i gallines... En Josep Borrell recrimina al Govern l'actuació dels responsables del Ministeri Fiscal, acarnissats defensors de la suposada legalitat del cop d'estat i la dictadura d'en Pinochet. Caldria preguntar-se si la mateixa audiència nacional (de la que forma part en Garzón) no és una guineu. No sols per ser successora i continuadora del Tribunal d'Ordre Públic franquista, sinó perquè a Espanya van pel carrer i ocupen tota classe de càrrecs públics ex ministres d'en Franco amb les mans ben tacades de sang.

Damunt aquest punt, EL MUNDO rivalitza amb EL PAÍS en explicar que allò que val contra en Pinochet i el GAL no val contra els altres assassins franquistes. Que la transició espanyola és distinta. Però un assassí és un assassí, i una dictadura és una dictadura. El reaccionari president xilè, Eduardo Frei, va poder tirar en cara: "Aquí, en Espanya, hi va haver un govern que durà quaranta anys, i la institucionalitzat actual espanyola neix d'aquest govern, sense que per això hi hagués a Espanya processos contra drets humans".

Tornam, doncs, a l'embull dels qui en el cas GAL pretenen que cal jugar a la guerra bruta només a partir dels governs d'en González, perquè allò d'abans és la "transició". Aquests "demòcrates a mitges" reconeixen que la "transició" és una operació antidemocràtica que ha menat a un règim en el que les institucions hereves de la dictadura segueixen tenint un poder de veto i tutela, incompatible amb la sobirania popular.

El judici i càstig d'en Pinochet i dels altres assassins d'aquestes dictadures només poden aconseguir-lo la lluita dels treballadors i els pobles per la democràcia, per acabar amb el poder de les institucions herència d'aquestes dictadures. Ω

Pere Felip i Buades

## És mala política preocupació El desacreditar l'oposició

Mostrant son absolut cinisme  
Escoltem als polítics actuals  
Que semblen imbècils totals  
Encolomant estúpid derrotisme.

Cercant desacreditar l'opositor  
L'omplen amb porques acusacions  
I ja ens tenen fins els "dallons"  
Amb uns discursos que fan pudor.

Semblen oracles indiscutibles  
Denunciants ofenses sofertes  
Amb ses tergiversacions cobertes  
D'unes simulacions impossibles  
Que si arribessin a ser certes  
Serien imbecil·litats tangibles.

Farcits d'equívoca contundència  
Sos discursos, aixecant el crit  
Son conseqüència del seu neguit  
Amb que volen tenir preeminència.

A tots ells res més els importa  
Que imposar els seus criteris  
A despit de polítics misteris  
Que oculten aquesta dèria tan forta.

Tergiversen sense contemplacions  
Rebutjant amb nostra incredulitat  
Allò que imprudents han inventat  
Volent convèncer alienes opinions  
I, guiats per eixes falses raons,  
Els engueguen a "prendre pel forat".

Embarcats en obscenes campanyes  
Són tan porques ses iniciatives  
Que caldria un munt de lavatives  
Per netejar ses brutes entranyes.

Empren recargolats procediments  
Per tal de satisfer sa ambició  
I fan, molt pudenta presentació  
Del que amarga el seu pensament.  
Voler batre nostra credibilitat  
Amb molta tergiversació solapada  
Es una qüestió, massa equivocada  
A retreure alguna irregularitat  
I es sospitosa aixà mentalitat  
Del gamarús que l'ha provocada.

Cada cop que es fan eleccions  
I s'engega la electoral campanya  
S'eleva el volum de la patranya  
Amb el nombre de contradiccions.

Adreçats a conquerir el vot  
No els importa gaire el votant  
La seva oportunitat és constant  
Malgrat que tant s'els en fot.

Maltracten la nostra intel·ligència  
Amb capgirades manifestacions  
com si guanyar a les eleccions  
fora l'objectiu de sa existència.  
I obrar obeint sa pròpia consciència,  
Ho descarten de ses obligacions.

Mentre el món el seu camí segueix,  
Es succeeixen moltes eleccions  
Hi ha polític ben ple d'"espolsos"  
Dient clarament el mal que pateix.

Molts obliden que la sinceritat  
Es una virtut i no pas un pecat  
I obtenen el que s'han proposat  
Publicant el que s'han inventat.

No són pas nens entremaliats  
Fruint infantil entreteniment,  
Els qui torben la nostra ment  
Encolomant-nos fets adulterats.  
Són uns polítics caragirats  
Que cerquen governar a molta gent.

### Reflexió

Aquell qui als polítics creu  
Creient-se al seva sinceritat,  
O be té les orelles al terrat  
O d'elles la llana no se'n treu.

Jaume Alfonso i Barceló

## Bosnians

EN VICENÇ DE SON  
RAPINYA

Uns quans dies va romandre  
Davant sa Llonja, instal·lat,  
D'artesanía, un mercat  
Ben ple de solidaritat,  
Per ajudar al poble bosnià  
A teixir un nou futur  
Ben ple de pau i llibertat.

Un cop obert el recinte  
He quedat meravellat,  
De veure els seus objectes,  
Tots ben treballats a mà.  
Jerseis, sabates, mocadors  
Flabiols, capses i pipes.  
Cobretaules, vestits i catifes.

De les bales maleïdes  
Que han causat tan gran dolor,  
Avui elles reciclades  
En clauers i encenedors.  
Uns per cloure les ferides  
Que la guerra hi ha deixat,  
Altres són per escalfar  
Els cors que romanen  
Encara avui ben glaçats. Ω



## "Balears"?

PER JOSEP SERRA.  
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-  
MALLORCA

La validesa del terme "Balears" com a referent per a Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera i altres illetes i illots dels voltants considerats en el seu conjunt, no suposa que es pugui procedir a descartar "automàticament" una denominació com "Pitiüses" al·legant que és "un invent", que no té tradició d'ús en l'actual etapa històrica catalana o bé que és una extensió més de la màxima estratègica "divide y vencerás" de l'enemic.

De fet, a les illes d'Eivissa i de Formentera només se les anomena habitualment així quan apareixen formant un cos únic, i això es dona quan es fa referència als organismes administratius conjunts, com poden ser el Consell Insular (en singular: enc que sigui de dues ínsules, a Formentera saben molt bé que "Insular" vol dir en la pràctica "d'Eivissa"), la Delegació del Govern central, la Delegació d'Hisenda, etc. Això condicióna que des d'Eivissa es vegi el terme "Pitiüses" com a neutral i des de Formentera es vegi com a "imperial".

Actualment, "Balears" és també un concepte administratiu que, al marge de la seva pròpia història i de la història de les Balears en sentit

estricte, es refereix a invents també prou evidents com són la "provincia de Balears" o bé la "Comunitat Autònoma de les Illes Balears", constituïda sobre el mateix motlo).

La distància entre les illes és ben escassa en la majoria dels casos que es puguin considerar (llengua, cultura, societat, economia, creences, valors, actituds, etc. I això és així perquè essent bocins de la nació catalana (com definia Eivissa el poeta eivissenc de la Renaixença Felip Curtoys) és normal que la distància entre la població de les diferents illes sigui molt inferior a la que qualsevol d'aquestes presenta respecte de Zamora o Albacete, posem per cas, senzillament perquè aquests darrers nuclis pertanyen a una nació diferent.

D'on surt, idò, el "distanciament"?

En primer lloc, de la ignorància mútua, especialment evident en el cas dels mallorquins, ja que els desplaçaments des de les altres illes a Mallorca moltes vegades són imprescindibles -imperatius legals o de salut sobretot- i això comporta una certa coneixença.

En segon lloc, de l'aïllament substancial a qualsevol territori insu-

lar, cosa que crea certs "endemismes".

En tercer lloc, de les actituds polítiques de les élites insulars locals, que s'han caracteritzat pel domini caciquil del seu propi territori perfectament acotat i per preferir l'exclusivitat del petit domini.

En quart lloc, de les tradicionals baralles "familiars", la qual cosa inclou les reaccions contra el pare i patró.

Mostra de tot això, que des de certs àmbits es pot interpretar com una mena de Memorial de Greuges des de qualsevol de les illes que no sigui Mallorca, és que l'esmentat "distanciament" ha comportat -per extensió- una identificació de "Balears" amb l'illa de Mallorca com a referent i destinatari i beneficiari.

Així, ja durant els anys de la Segona República espanyola, l'any 1931 els batles menorquins reunits a es Mercadal rebutjaren una autonomia Balear amb Mallorca i optaren per la incorporació a Catalunya central autònoma o bé seguir la via independent (Menorca autònoma en solitari).

Actualment, el teixit social i polític mostra que els partits nacionalistes amb representació parlamentària plantegen una acció política específica i independent per a cada illa, la qual cosa dificulta encara més el procés de vertebració en què caldria aprofundir per fer bona la dita de "la unió fa la força". Al darrer debat sobre l'estat de l'autonomia (?) només des del PPes va fer un plantejament glob-

alitzador, i això deixa en molt mala posició els líders i els socis dels altres partits a les illes que no són Mallorca. En aquesta línia, Crespí declara que el PSOE no vol que el possible pacte de progrés a Eivissa pugui suposar un grup parlamentari propi, i Antich presenta un perfil tan exclusivament mallorquí com Sampol o Munar o Grosske.

I el teixit social? GOB-Mallorca-Menorca-Formentera i GEN-Eivissa, OCB-Mallorca-Menorca-Formentera i IEE-Eivissa, amb l'afegit que el GOB-Menorca i l'OCB-Menorca segueixen plantejaments absolutament locals i sense gaire coordinació efectiva amb els seus homòlegs nominals de les altres illes, etc, etc.

D'aquí, en part, la nostra feblesa davant el nacionalisme espanyolista; d'aquí, la necessitat de cercar vies de diàleg i d'acció conjunta davant l'adversari comú. Construir les Balears és avançar en la construcció de la nació catalana, una tasca que s'ha d'enfocar tant des de la globalitat com des de la particularitat, i això no s'aconsegueix amb actituds com la del pacte de progrés intentant fer recaure la culpa de les últimes decisions del Govern en matèria urbanística sobre els diputats del PP de les illes menors, especialment quan la representació no és paritària i els parlamentaris mallorquins voten també les decisions que afecten les altres illes. Ω



## El Real Mallorca torna a batre rècords i recupera el lideratge en la Lliga de les Estrelles

PER RONNIE WOISKI BONET

**Terreny de joc:** En perfectes condicions.

**Gol:** Minut 32 Dani de penalti

### INCIDÈNCIES:

**Arbitre:** Losantos Omar

**Targetes grogues:** Siviero, F. Niño, P. Soler, Pasqual, Albelda, Imanol, Alberto.

**Espectadors:** 12.000 amb una recaudació de 6.197.300 que seran donats íntegrament a les víctimes de l'huracà "Micht".

El Real Mallorca seguí una jornada més, invicte i és líder en solitari de les estrelles. No és cap broma ni és el 28 de desembre. Esta passant de veritat i és una cosa palpable per a tots els aficionats, jugadors, directius i mitjans de comuni-

cació nacionals i internacionals.

El partit venia precedit per un altre de competició europea i el cansament físic es deixà notar entrada la segona part; fou llavors que el Mallorca es comportà com un dels "grans", un gol primerenc de Dani que amb molta astúcia s'inventà una jugada de poc perill que donà un penalti molt dubtós que el col·legiat no dubtà en xiular.

### COMENTARIS

Cúper: "a vegades se guanya sense jugar bé", "ser líders és important perquè estimula molt", "no deixa de ser una anècdota feliç que ens obliga fins i tot a seguir fent feina".

Iruegui: fou clar que tomaren n'Arregui, cosa que no xiulà el col·legiat, "resulta just? Parlar de justícia o d'injustícia al món del futbol és molt relatiu, encara que controlarem millor el partit".

Ben prest, el totpoderós Barcelona ve a l'illa i es preveu un ple històric al Lluís Sitjar. Ω

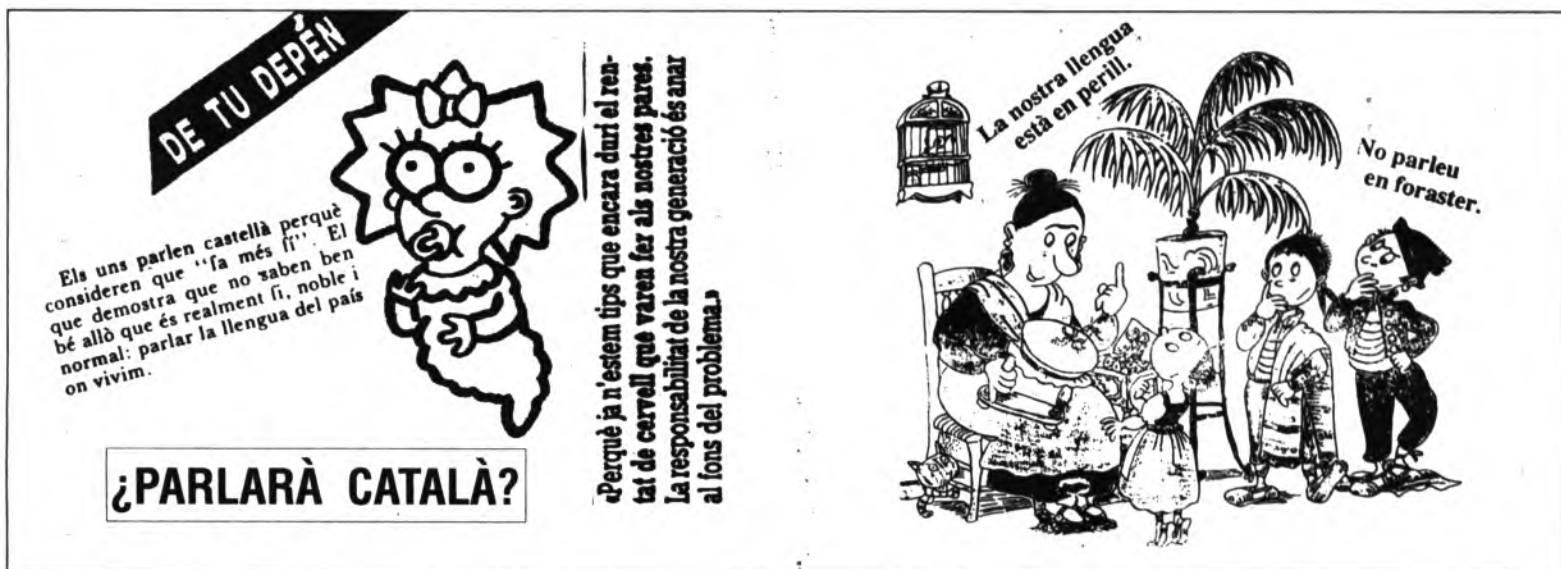
RCD MALLORCA	1
VILA-REAL	0

### ALINEACIONS

MALLORCA	VILA-REAL
Roa	Palop
Olaizola	Pasqual
F. Niño	Robert
Siviero	Tasevski
M. Soler	Arregui
Lauren	Diaz
Engonga	Albelda
Ibagaza	Imanol
Stankovic	Alfaro
Dani	Gerardo
Biagini	Moises

**Camvis Mallorca:** Arpón (56 min.) per Ibagaza, Soler (59 min.) per Engonga, Chupa López (67 min.) per Biagini.

**Camvis Vila-Real:** Craioveanu (54 min.) per Imanol, Alberto (68 min.) per Pasqual, G. Sanjuán (85 min.) per Diaz.



## Libres Mallorquins

### Orient, Occident de Maria de la Pau Janer

Maria de la Pau Janer és una excel·lent escriptora i periodista. Filla de Gabriel Janer Manila. Llicenciada en filologia catalana. Ha publicat novel·les d'una qualitat extraordinària. Ens referim a Els ulls d'ahir (1988), finalista del premi Ciutat de Palma 1989; L'hora dels eclipsis (1989), premi de narrativa Andròmina 1989; Màrmara (Premi Sant Joan de Novel·la 1993) i Natura d'anguila (Premi Carlemany de Novel·la 1995). En literatura infantil edità L'illa d'Omar (Premi de la Crítica Serra d'Or al millor llibre juvenil publicat a Catalunya l'any 1990) i La bruixa que va perdre un secret (1994). Ha obtingut el premi Valeri Serra i Boldú d'investigació sobre literatura popular per la seva tesina de licenciatura Introducció a les rondalles del cycle de l'espòs transformat publicada per les edicions de l'Abadia de Montserrat. La seva tesi doctoral és publicada a l'editorial alemanya Domus Editoria Europaea de Frankfurt amb el títol: Les rondalles del cycle de l'espòs transformat. Pervivència en la Literatura Catalana de Tradició Oral. També ha publicat l'estudi El mite del comte Arnau. Propostes didàctiques a l'editorial Moll. Com a periodista, ha col·laborat a Baleares, Diario de Mallorca, Lluc, TV3, Centre Territorial de Televisió Espanyola a Balears i a Ràdio Nacional d'Espanya. Des de 1990, fa classe de literatura a la Universitat de les Illes Balears.



Maria de la Pau Janer

#### Orient, Occident

Orient, Occident, novel·la finalista del Premi Sant Jordi 1997, dibuixa dos mons en principi allunyats i ben diferents. Però per damunt seu s'imposa el factor humà, un vendaval de passions que s'emporta clixés i convencions per deixar al descobert la veritable essència de l'ànima humana. Maria de la Pau Janer despulla els seus personatges i els exposa amb tota la seva bellesa -i també amb tota la seva brutalitat- a través d'unes vides que qüestionen els límits imposats per les respectives civil-

itzacions.

A n'Aixa, una noia òrfena de Betlem, se li obre el món quan coneix en Tarik, un jove palestí amb qui manté una relació secreta que la fa somniar desperta. Mentrestant, a Barcelona, un periodista mallorquí, en Carles Roca, també viu una experiència exultant en convertir-se en escriptor de moda amb l'ajut inestimable del seu nou amor, na Lara. Dues històries d'amor en dos escenaris ben diferents que, tanmateix, a mesura que avancen mostren un seguit de paral·lelismes, primer curiosos i després inquietants, fins a trobar-se en un clímax tan sorprenent com esclatant. Una novel·la excepcional la de Maria de la Pau Janer que ens permet copsar la segura consolidació d'una de les més importants escriptores dels Països Catalans. Ω

(Secció de Cultura de l'Estel)

## La pedrera de les meravelles

Les imatges de fotografies que han estat publicades a la premsa local parlen per si soles. La pedrera, que està situada al camí de les Meravelles (ben a prop de Can Torrat), s'està convertint en un abocador incontrolat on es vessen i depositen de mala manera tota casta de deixalles. A les restes de material de construcció que s'hi emmagatzemen, s'hi afegeixen tones de material divers abocat de manera incontrolada.

Des del grup municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca s'entén que correspon a l'Ajuntament de Palma vetlar pel compliment de la disciplina urbanística, prendre mesures protectores del medi ambient i preservar la seguretat ciutadana a tot el terme municipal. Com també sancionar, quan s'escaigui, les infraccions que s'hi cometin.

Per això, els nacionalistes del PSM han recordat que, entre d'altres mesures, el Pla Director Sectorial de Pedreres de les illes Balears (Decret 77/1997, de dia 11 de juny; BOCAIB núm. 93, de dia 26/07/97) estableix que:

- "Totes les pedreres inactives en el moment de l'entrada en

vigor d'aquest pla director sectorial de pedreres quedaran subjectes als plans de restauració o reutilització regulats en aquesta normativa, i, prèvia audiència dels titulars dels terrenys, es procedirà mitjançant el Consorci a la restauració o reutilització de les pedreres". (Disposició transitòria tercera)

- "El propietari de la pedrera ha de presentar a la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral una sol·licitud d'autorització d'aquesta per a aquest ús com a abocador, acompanyada de l'informe geològic oportú, fet per un tècnic competent en la matèria" (apartat 9.8).

Des del grup municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma s'ha demanat als responsables polítics de les àrees d'urbanisme, manteniment i sanitat que informin adequadament, pel que respecta a la pedrera de les Meravelles, sobre:

- Les actuacions municipals d'inspecció que s'hi han fet fins ara, des que va ser aprovat el pla director sectorial de pedreres (27/07/97).

- Un informe detallat sobre el grau de compliment de les normatives establertes al pla de restauració o reutilització que regula el pla esmentat.

- Un informe detallat sobre els resultats obtinguts d'aquestes inspeccions. Ω

Ciutat, 7 de novembre de 1998.

### SOLUCIONS

A	N	I	A	R	R	S
I	O	A	R	E	I	D
N	O	E	R	O	C	I
A	L	L	E	S	A	V
N	A	L	E	P		
O	A	R	E	A	V	
G	A	N	O	C	I	
A	G	A	R	I	S	
R	A	S	A	N	E	
R	N	A	G	A	R	
A	D	A	F	E	D	
T	A	R	T	A	M	

## Arrossos secs

### Paella amb ceba i alls secs

- \* 125 gr. de bacallà, arremullat tres o quatre hores abans, i fet miquetes;
- \* 400 gr. d'arròs,
- \* 200 de ceba tallada fina;
- \* 200 gr. d'oli; tres o quatre alls partits sense pelar; pebre-roig safrà, un polsim de pebre-negre, aigua i sal.

A l'oli ja ben calent, se li tiren els alls; ja daurats, la ceba, i la sal, i se sofrig el conjunt; quan aquella transparente, el bacallà, i es regira tot uns moments; es posa l'arròs, i se sofrig, ben mesclat també, i s'afegeix una culleradeta de pebre-roig, i abocant-li l'aigua ben calenta, que es tindrà preparada (quatrequintes parts d'un litre); es tasta de sal i es tiren el safrà i la pols de pebre-negre, s'aviva o s'esmoreix el foc fins eixugar-se el gra. Ω

## PASSATEMPS

### AUTODEFINIT BLANC

Hi ha 10 quadres negres	DE L'ORDE DE STA TERESA DE JESUS	NEDA D'ESQUENA	MOTOR DE REACCIÓ	TE	TRANSFORM DEL LENGUATGE	ABRIGALL DEL LLIT	HO DU CAPGIAT	CAPITAL DEL TARRAGONES
	AMANT DE GALATEA	VOLTA EL NUCLI D'UN VIRIO	CONJUNT DELS ESPAIS CELESTES	ASTUCIOSA INUSUAL	BOLET COMESTIBLE	FORASTER UN ROMA SOL	REI LLEGENDARI D'ARGOS	FORMEN DIFTONG
QUEC	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶
CIUTAT DELS PAISOS BAIXOS								
FETILLERA	▶							
VA SER PRESIDENT DELS ESTATS UNITS								
NO ES RIC PERQUÉ LI FALTEN 99 PTES.	▶							
ADHERIR INTIMAMENT UNA COSA A UNA ALTRA	▶							
LA CONSONANT AMB MÉS CORBES	▶							
ANTIDOT USAT CONTRA TOTA METZINA	▶							
REPRESENTACIÓ PICTÒRICA SOBRE FUSTA	▶							
PLATA								
RIU DE SUÏSSA MOLT POPULAR ENTRE ELS ENIGMISTES	▶							
PROPIETARI								
EL MÀNEC DEL PIC WOODY ... ACTOR	▶							
QUE RUC QUE ARRIBA A SER?	▶							
CAPITAL SUD-AMERICANA								
MARCA FRANCESA D'AUTOMÒBILS	▶							
CONCEBRE IDEES VERITAT?	▶							
DONA D'UNA TRIBU DEL NORD D'ÀRABIA	▶							

## L'ESTEL

INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T  
INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T

TEL.: 971 26 50 05

# L'ajuntament de Palma es nega a sol·licitar l'extradició d'Augusto Pinochet

Amb el núm. 37 de l'ordre del dia de la sessió plenària de l'Ajuntament de Palma de dia 29 d'octubre passat, figurava una proposició relativa a la sol·licitud d'extradició d'Augusto Pinochet, la qual havia estat presentada pel grup municipal d'Esquerra Unida. Entre d'altres, també el regidor del grup municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca, Cecili Buele i Ramis, hi va intervenir.

Parla el senyor Buele (PSM-Nacionalistes de Mallorca):

"El nostre grup municipal, el PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma, respecte d'aquest punt, votarem a favor. I entenem per què el Partit Popular no votarà a favor. No ens sorprèn, és el normal.

¿O és que vostès han votat mai a favor de qualque cosa d'aquestes? ¿O és que vostès han sortit mai pels carrers a defensar amb la seva cara i les seves mans, i amb la seva veu, la democràcia que tenim, abans de tenir-la? ¿O és que vostès hi creuen en les manifestacions pel carrer? No hi han cregut mai. I, si no hi han

cregut mai, ¿com hi poden creure ara?

Millor dit, hi ha hagut una vegada, lamentam moltíssim que convocassin actes públics al carrer. Però com que no estan avesats a anar-hi, varen fer el paper trist que varen fer, i ens varen fer fer a nosaltres, de posar-nos just enfront d'allà on es manifestava la gent. Aquí baix: com que feia ombra, havien d'estar a l'ombra les autoritats, mentre la gent que es manifestava estava al sol.

No estan avesats a anar pel carrer a manifestar-se a favor de la democràcia. Aposta no ens sorprèn que, quan es diu l'Ajuntament de Palma insta el govern de l'Estat espanyol que sol·liciti a la justícia britànica l'extradició de Pinochet, en base a aquestes acusacions de terrorisme i genocidi, ho troben massa fort.

Clar que ho troben massa fort. ¿I quants de vostès han atès exiliats xilens que han vingut a establir-se aquí a Palma, i els han ajudat a trobar una casa per poder-hi viure, quan fugien de Pinochet?"

**Diu el Batle (PP):**

"Jo sí, jo sí".

**Segueix el senyor Buele (PSM):**

"Moltes gràcies, senyor batle. Per tant, hauria de votar a favor, hauria de votar a favor d'aquesta gent que vostè ha defensat, perquè aquesta gent que vostè ha defensat és aquesta gent que ha estat maltractada per Pinochet. No pot votar a favor d'en Pinochet. Sr. Batle: no puc comprendre com aquest Ajuntament de Palma és possible que rebutgi una proposta de condemna institucional de Pinochet. O no sabem el que va fer. O, si ho sabem, no ho valoram."

**Parla el senyor Batle (PP):**

"Precisament hem de votar en contra, per la seva intervenció d'ara mateix. Aquesta defensa que vostè fa d'això a tots nosaltres, tan demòcrates com vostè, ens obliga a votar en contra".

**Diu el senyor Ripoll (PP):**

"Gràcies, Sr. Alcalde. Sr. Buele no lo vea tan negro todo. Mire, las

cosas son mucho más sencillas. Me parece fuera de lugar, fuera de tono, que si las manifestaciones, que si no sé qué, que si no sé cuánto... Y mire, Sr. Buele, cuando alguien quiere dar, como usted ha dado en estos momentos, lecciones de democracia, lecciones de defensa de derechos humanos, Dios me libre y me ahuyente de los fanáticos, de los fariseos y de los hipócritas. La democracia se basa en diálogo, se basa en consenso, se basa en paz.

La democracia se basa en el respecto de cada una de las actitudes. Y cuando alguien fanáticamente, por muy lícito que sea el objetivo, como es la búsqueda de la paz, la búsqueda de la democracia, la defensa de los derechos humanos, es capaz de insultar, acusar o intentar acorralar a un sector de ciudadanos, porque no están de acuerdo con lo que él dice, Dios me libre de él. Porque éste seguro que me mata un día, porque ése no es demócrata. Los fanatismos acaban en dictaduras, en fascismos. Y es el ejemplo de la historia,

Sr. Buele. Y no creo que usted sea fanático, ni fascista, ni antidemócrata. Pero ha dado un ejemplo de todo ello. Es muy triste, Sr. Buele, sumamente triste. Este grupo municipal, este partido le respeta profundamente. Pero no le admite ni una sola de sus palabras. Y menos que usted nos vaya a dar lecciones de democracia, de sensatez, de querer vivir en paz, en concordia, de querer vivir en diálogo, en sociedad, respetándonos los unos a los otros. Ni usted tiene toda la verdad, ni la tengo yo. Pero respeto su verdad. Y Dios me libre de intentarle acusar de alguna de las cosas que nos ha acusado aquí. Es triste, y hoy usted ha escrito una mala página en este Ayuntamiento. Ha sido lamentable. Gracias, Sr. Alcalde."

SE SOTMET A VOTACIÓ LA PROPOSTA D'INSTAR QUE SE SOL·LICITI L'EXTRADICIÓ D'AUGUSTO PINOCHET I ÉS DENEGADA PER 12 VOTS A FAVOR (PSOE, PSM, EU) I 15 EN CONTRA (PP). Ω

## Unió Mallorquina i la defensa de la terra

Abans de res, crec que els mallorquins estam d'enhonorabona davant l'èxit aclaparador que va tenir la manifestació multitudinària en defensa de la terra mallorquina el passat 12 de novembre. Això tira per enterra la poca fe i la desconfiança que tenen segons els nacionalistes ploràmiques amb el poble mallorquí. No sé quants en vaig sentir que deien que seria un fracàs, que els mallorquins són molt mal de moure, sobretot si l'assumpte en qüestió no ens afecta la butxaca i més en dia feiner... Idè au: vint-i-cinc mil manifestants en defensa de Mallorca. Vint-i-cinc mil tapamorros als desconfiats en el poble mallorquí. Però, no passeu ànsia: maldament l'èxit fos així de gros, no els sentireu bravejar gens ni mica. No en sentireu cap, que eixampli la pitrera ni que sigui per un dia. El pessimisme que duen aferrat és crònic. No té remei ni compositora.

També n'hi ha que es demanen què hi feia, a la manifestació, un partit de dretes com UM. No conec la posició oficial d'aquest partit. Però crec que el missatge que més bé s'escau a un partit mallorquí de centre dreta ha de ser que, de creixement econòmic, sí en volem. Però a força de renovar les obres velles i a força de cercar reduir places velles a turisme magre, per transformar-les en cabuda per a turisme de duros. No pot ser mai que no hi hagi un sector d'hotellers i tuoperadors amb visió de futur que no vegin que amb l'actual abús de territori i amb la superpoblació que què és víctima Mallorca, a termini llarg o fins i tot mitjà, acabarem matant la gallina dels ous d'or. És amb aquest sector, que ha de cercar d'entendre's de bon de veres els mallorquinisme de centre-dreta. Si això és fa i es diu, ben segur que l'electorat mallorquí de centre-dreta comprendrà el missatge. No és tracta de no créixer pus. És tracta de créixer bé, no de la manera com permet -més ben dit- com promou el PP.

Els qui vulguin invertir en més places, tenen l'opció d'invertir pel Carib o pel Nord d'Àfrica, o per la Península. D'aquesta manera faran negoci sense espanyar encara més Mallorca i, al mateix temps, evitaran a la gent d'allà haver d'emigrar per fer feina. Ω

Jordi Caldentey

## El confessorari

### Fungairinho, serpent verinosa

-Pau als pecadors.

-I a sa mare.

-Vaja, vaja, don Eduard.

-No comencem amb ironies. Només vaig dir que en Pinochet interrompé temporalment la democràcia a Xile per llavor poder-la restaurar. Això és positiu: Introdú la democràcia i ara Xile va bé.

-Vostè s'ha passat, Fungairinho.

-No bon home. Allò que feu en Pinochet no fou més que dur la pau a aquell país.

-La pau dels cementiris.

-No està demostrat que assassinés ningú. N'Allende es suïcidà. Ja ho veu! I així tots els altres: foren autosuïcidats per les seves perverses idees revolucionaries.

-Mala cosa un cop d'Estat.

-Pinochet no fou un terrorista. No volgué subvertir l'ordre institucional. La cosa se li escapà, però ell no ho volia.

-Vostè, a més, nega un genocidi.

-No hi va haver genocidi. No es masacraren els indis, ni els negres, ni els asiàtics, ni els jueus. Només es cercà als rojos.

-Un col·lectiu que tenia un nexa comú.

-Una colla de delinqüents. Fitxis en Espanya: durant quaranta anys els rojos foren perseguits i a partir del 77 tots continuaren tan amics. Tots els polítics d'esquerres i dretes perderen la memòria i es donaren la mà.

-Els polítics són cínic.

-Per això s'els carregaren a Xile. Arriba Espanya!

Pau i perdó. Ω

Traduït de La Vanguardia



# Fes-te escoltar al Consell Escolar.



Si vols una escola on pares i mestres treballin més junts.  
Una escola on els alumnes tinguin més ganes d'aprendre  
on, a més, tots hi puguin donar la seva opinió ...  
Si vols una escola així, fes-te escoltar.

Participa a les eleccions al **Consell Escolar** el mes de  
desembre. Ara és el moment de fer-ho. Perquè només així  
podrem fer l'escola que volem.

**Perquè tots hem de fer escola.**



**Fes-te escoltar al Consell Escolar.**

Convocatòria d'eleccions al Consell Escolar (desembre '98)

**Ara és demà**

 **Generalitat  
de Catalunya**

# Guerra de diccionaris

El 21 d'octubre de 1995, a les pàgines d'El Punt de Girona, l'historiador Jordi Ventura subscriu una pàgina d'opinió (Errors lamentables al Diccionari de l'IEC), molt crítica amb l'aleshores flamant Diccionari de la Llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (1995), nota que acabava així: "Si un mer recorregut de les pàgines del Diccionari ja fa trobar-hi tants errors, cal demanar-se què resultaria de la recopilació conjunta dels que els diversos especialistes podrien recollir, cadascun amb el seu tema específic. (...) caldria vendre'l amb recepta i amb advertències sobre la seva poca fiabilitat". I el novembre del 95 la Revista de Catalunya acollia un article del mateix Ventura (Alguns errors al Diccionari de l'IEC) amb la mateixa crítica negativa. D'aleshores ençà s'ha succeït un degoteig d'opinions majoritàriament adverses envers un o altre aspecte del treball del DIEC. Ara la revista Els Marges ofereix una d'aquestes "possibles recopilacions conjuntes" (no exhaustiva, ni de bon tros; l'exhaustiva diríem que encara està per fer) a càrrec de F. Esteve, J. Ferrer, L. Marquet i J. Moll. Es tracta d'un exercici força sistemàtic de control de qualitat del producte "Diccionari de la Llengua Catalana de l'IEC", i el resultat -desoladora conclusió perquè, en definitiva, estem parlant del diccionari normatiu de la llengua pròpia d'aquest país- és que aquesta obra no passa satisfactòriament cap dels indicadors de qualitat que són plantejables en una obra de tanta responsabilitat. De "producte altament deficient i insatisfactori" el titllen els autors de l'estudi. Fem un resum de les conclusions d'aquest control de qualitat proposat per aquests estudiosos:

1) El DIEC ha fracassat a l'hora d'esdevenir per la seva aportació el diccionari de referència de la llengua estàndard en un doble sentit: "no ha estat capaç d'actualitzar el DFabra (1932) més enllà del que ja ho havia fet el Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana (DGEC) en les seves successives edicions" ni ha aprofitat en profunditat la gran quantitat de materials bons que aquests anys han aparegut, sobretot en el Diccionari català-valencià-balear d'Alcover i Moll i en el Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana de Joan Coromines, i no ha demostrat el rigor indispensable i esperat en cap aspecte fonamental (intervencions en les unitats del corpus lexicogràfic estàndard, intervencions en els continguts del corpus i establiment i aplicació de criteris interns). "Redacció deficient", "descurança", "manca de coherència de criteris", "garbuix", "contradiccions", "tractaments divergents", "desgavell", "arbitrarietat", "inconsistència", "tractament assistemàtic i capritxós", "confusió", "intervenció regressiva" són qualificacions que van apareixent, ben documentades, una i altra vegada al llarg de l'anàlisi.

2) El tractament de la terminologia, tant amb la supressió dels indicadors terminològics, com en la introducció de més dubtes encara en el sistema de formació i grafia de termes cultes, ha significat, segons els autors, un pas enrere tècnic de gran abast i ha introduït la inseguretat i l'ambigüitat en el terreny, tan important actualment, del lèxic tècnic i científic, el qual exigeix la màxima precisió i monosèmia. I, en general, les renúncies a la coherència han afectat moltíssims altres aspectes fins al punt que la Secció Filològica de l'IEC ha estat la primera d'infringir moltes de les regles que ella mateixa acabava de proposar.

3) La que segueix és una conclusió molt greu, que caldria documentar exhaustivament i no deixar en el terreny de les hipòtesis; diu textualment l'estudi: "es fa difícil sostreure's a la impressió que (per la posició de la Secció Filològica de l'IEC pertocant a la situa-

ció actual del procés estandarditzador de la llengua catalana) no es tracti realment d'un canvi encobert de model estandarditzador pel que fa al progressiu esmusament lèxic i estructural causat per la pressió del castellà (sic) com a llengua dominant". S'accepta, per tant, la interferència de l'espanyol estàndard molt més enllà del que l'estat del català estàndard reclama realment.

4) El DIEC fa la impressió d'haver estat elaborat sense una visió de conjunt, de manera asistemàtica, tot plegat producte d'una elaboració precipitada, feta sense la calma que una obra de tal envergadura demanava. Per què -argumenten els articulistes- si ja es disposava d'una obra com el DGEC, que cobria dignament el corpus lexicogràfic estàndard d'acord amb les necessitats actuals, l'Institut no podia esperar-se el temps necessari per a elaborar una obra realment sòlida, valuosa i duradora? Els autors dubten que amb successives reedicions i sengles llistes d'esmenes es pugui redreçar l'obra en un futur immediat. El cert és que el professorat en general consultat, confirma que normalment s'inclina pel Diccionari de l'Enciclopèdia a l'hora de fer les consultes per la claredat de la presentació numerada, per la presència de marques terminològiques, cronològiques i de funcionalitat i per la correcció general de les definicions.

Tot fa pensar que l'IEC haurà de fer una profunda revisió del DIEC en els pròxims anys si es vol guanyar la confiança del consumidor.

El problema no és tant aquesta feina concreta, per important que sigui, ni l'equip de treball que l'ha portada a terme en uns pocs anys de treball frenètic, sinó la institució que l'empara, és a dir l'IEC. L'IEC va néixer el 1907 com un aglutinant i catalitzador de la dinàmica cultural i com una eina fonamental substitutòria d'unes activitats de recerca que l'estat i les institucions espanyoles no facilitaven. A partir de 1939 començà una llarguíssima etapa de vida clandestina i de congelació de la institució, mentre la política científica quedava, en règim de monopoli, en mans del nou "Consejo Superior de Investigaciones Científicas (1939), el popular "Conejo". La "descongelació" de l'IEC en l'etapa de la transició postfranquista no significà el desmantellament paral·lel d'un CSIC burocratitzat, centralitzat i escleròtic (com no significà el desmantellament de tantes altres coses protegides o creades pel règim del dictador), sinó que significà l'inici d'una etapa plena de contradiccions, fins al punt que alguns pensen que aquesta descongelació arribà massa tard, en ple descrèdit general d'institucions semblants a d'altres països occidentals: l'Académie française i l'Institut de France, per exemple, avui molt criticats, o la RAE espanyola, considerada una institució obsoleta i molt conservadora.

Al Congrés de Cultura Catalana (1978) es parlà de l'IEC i se'l reclamava "com una societat científica independent dels poders públics i un organisme que havia d'aplegar tots els científics del país amb una funció de retrobament, de diàleg i de crítica". És evident que aquests objectius han quedat interferits per les confrontacions de gremi, personals i fins i tot polítiques. No hi ha hagut una entesa i una obertura amb les universitats i els mitjans de comunicació que s'han anat creant als Països Catalans, l'IEC no ha estat una institució reconeguda unànimament per tots els parlants de la llengua ni per la comunitat científica catalana, ni està tenint un paper capdavanter en la lluita per la unitat del català. I així estem. ? Ω

Blanca Serra

# Un nou congrés de la cultura catalana

Entre l'any 1976 i 1977, ara fa més de vint anys, va tenir lloc el Congrés de Cultura Catalana. Milers de persones d'arreu dels Països Catalans es van organitzar al voltant de diferents àmbits de debat per extreure orientacions polítiques i socials útils per al futur del país. Com a resultat s'establiren les propostes d'actuació en vint-i-cinc àmbits (llengua, educació, recerca, història, estructura social, dret, institucions, ordenació del territori, economia, sanitat, indústria, cinema, literatura, arts plàstiques, teatre, esport, mitjans de comunicació...); i es difongué un document de tipus general, el "Manifest de la Cultura Catalana" en el qual s'afirma la unitat lingüística i cultural dels Països Catalans i la necessitat d'iniciar un redreçament i una transformació de la societat del Paísos Catalans.

Les repercussions del Congrés foren importants sobretot perquè constituïren una veritable referència de fons per a la política democràtica que es desenvolupà al nostre país en una primera fase de la transició postfranquista.

Un dels principals objectius del Congrés de Cultura Catalana fou la voluntat i la necessitat d'una àmplia participació popular, tal com s'explica al document constitucional:

"A través d'una participació de la màxima amplitud social i territorial en l'elaboració del balanç actual i de les línies futures d'actuació, s'aconseguirà de donar al Congrés el caràcter popular autèntic. I, així, per mitjà d'acords unànimes o d'alternatives, hom podrà arribar a unes conclusions que el poble dels Països Catalans faci seves".

Amb el mateix esperit i amb interès renovat, nombroses persones d'arreu dels Països Catalans es proposen ja des de fa mesos organitzar per als anys 1999-2000 un nou Congrés de Cultura Catalana, adaptat a les necessitats i possibilitats del moment actual. La tardor passada una fundació recordà, amb alguns actes commemoratius, el 20è aniversari d'aquella efemèride en els quals es féu encara més palesa la necessitat de fer una tasca de balanç i d'actualització de les propostes enunciades ara ja fa més de dos decennis.

L'Associació per un nou Congrés de Cultura Catalana participà en alguns dels actes d'aquest vintè aniversari manifestant la necessitat i la voluntat d'anar més enllà d'una simple commemoració i d'avançar cap a l'organització d'un Congrés de Cultura Catalana dels temps presents tal com s'expressa en el manifest següent:

Cap a un nou Congrés de Cultura Catalana

"Els canvis transcendents que coneixen els Països Catalans i el món en aquesta dècada dels 90 exigeixen que ens preguntem, ara més que mai, si la llengua i la cultura catalanes poden afrontar en condicions mínimes el nou ordre mundial que ara es configura. Si volem ocupar un lloc en la realitat internacional com a cultura efectiva i reconeguda ens cal avaluar, ara mateix, a quina distància hi som i què necessitem per arribar-hi. Ens cal saber de debò si comptem amb les eines per avarar una proposta cultural capaç de respondre a la nova realitat, si podem consolidar un mercat interior i competent, genuí i obert; i ens cal saber, en definitiva, si comptem amb les eines per situar la nostra causa històrica en el rengle de les grans aspiracions de progrés i solidaritat que fan presència tenaç en les realitats actuals i imminents.

No podem viure de congressos i reunions passades i plausibles per a llur temps. Necessitem propostes per a l'hora present. I només en tindrem si aconseguim obrir un marc de debat on puguem assolir una visió global i detallada de la problemàtica catalana actual i on puguem comptar amb una àmplia participació de la ciutadania dels Països Catalans. En aquesta perspectiva es fa avui una crida per a la celebració d'un Congrés de Cultura Catalana dels temps presents".

La crida llançada amb el manifest anterior ha rebut ja l'adhesió de nombroses persones i institucions d'arreu del país. L'Associació per a un nou Congrés de Cultura Catalana prepara per al mes de febrer vinent a Girona una Jornada que ha de servir per a iniciar un procés de Congrés que s'ha d'estendre arreu del país i que s'ha de prolongar del febrer de 1999 al juny de l'any 2000.

Cal que aquest projecte rebi el suport entusiasta de totes les catalanes i tots els catalans i de manera especial de totes aquelles persones compromeses en activitats de dinamització cultural i lingüística. Aquesta és l'opinió que volem manifestar des de la nostra revista. L'èxit d'aquesta proposta pot ser un pas important per a obrir camí a la nova política cultural que necessitem. ? Ω

Carles Castellanos

# Entrevista a Joan Pujolar autor del llibre *De què vas tio?*

J. Huguet - Quin interès especial té el jovent, que no tinguin grups de gent d'altres edats, per estudiar-lo?

Joan Pujolar - Crec que estudiar el jovent ens pot donar una pista de quines pautes d'ús lingüístic es van imposant en les noves generacions i de quin serà, en definitiva el futur de la llengua. També crec que les pautes de comunicació informals de cada generació es formen en les colles de joves. Això fa que, més endavant, quan una persona es troba amb una altra de la mateixa edat, la tracti amb una familiaritat especial, encara que no es coneguin. Hi ha aquesta solidaritat generacional que fa que, quan les persones abandonen les seves tasques més formals o institucionals ( fins i tot quan són adultes) retornin sovint als posats i les paraules que van desenvolupar de joves. Això és només una teoria que em fa pensar que en les colles de joves hi ha la clau per abordar la qüestió de l'ús

social del català en els àmbits informals.

J.H. - Fins a quin punt la llengua està lligada als processos de construcció de les identitats personals? Aquest procés dura tota la vida o hi ha unes etapes crítiques?

J.P. - El procés d'adquisició lingüística és llarg i complex. Quan un nen de 3-4 anys respon al seu pare que "No, són els grans que diuen 'aprendre', els nens diuen 'aprendre'" (exemple adaptat d'una anècdota d'un pare anglès) vol dir que ja copsa que la variació lingüística té a veure amb qui és qui. Sabem que cada situació i cada tipus de persona s'associa a una determinada manera de dir les coses, de forma que cada comunitat va afaïçonant uns estils de parla que són, alhora, productes i productors de la pròpia organització social. Aquests estils no necessàriament coincideixen amb idiomes reconeguts, ja que hi ha diversitat dins de cada comunitat lingüística i grans coincidències entre comu-

nitats. Amb tot, en situacions de contacte lingüístic, és possible que l'ús de cada llengua s'associï amb unes formes de relació i d'interacció socials específiques, de manera que triar-ne una o una altra comporti un canvi substancial en la situació i el caràcter de la interacció (això també és una teoria, eh?)

J.H. - L'acceptació d'un estàndard per a la llengua catalana (en tots els territoris on es parla) sembla del tot necessari i, no obstant això, sustentada que entra en tensió amb el caràcter heteroglòssic de la interacció social?

J.P. - En poques paraules, jo defenso que el problema de l'estàndard és molt diferent del problema de la manca de recursos per parlar informalment que té molta gent quan parla català. Amb això, també vull dir que el català "popular" no es pot ensenyar de la mateixa manera com s'ensenyava un estàndard. Els parlars populars van lligats a activitats, situacions i formes de comunicació més

o menys transgressores o il·legítimes (tant lingüísticament com socialment). Això vol dir, per exemple, que un mestre no pot ensenyar a renegar o a explicar acudits políticament incorrectes. Cal pensar en altres vies.

J.H. - Quines són les raons que donen compte de l'escassa motivació del jovent per fer ús del català?

J.P. - Aquesta és la pregunta del milió i prefereixo recomanar, mal m'està dir-ho, que hom es llegeixi el llibre. En tot cas, podem resumir-ho malament dient que molts joves urbans no coneixen la cultura popular catalana (la real, no la de l'Amades, amb perdó) perquè no tenen accés a les situacions i a la gent que la van mantenint i renovant. Per a ells, el català és només la llengua de l'escola i la d'algun canal de tele.

J.H. - Com penses que s'hauria d'orientar una política lingüística post-moderna?

J.P. - Potser hauria d'haver dit

'post-estructuralista', però 'post-modern' sona més 'in'. Crec que una política lingüística s'hauria de fer sobre la base de la diversitat: diversitat d'usos d'una llengua, de persones que la parlen, de significats que s'associen a parlar-la. Per això la política lingüística s'hauria de fer amb la participació efectiva del màxim nombre d'actors socials: diferents estils, diferents motivacions, diferents activitats, diferents aires, diferents llocs. Perquè una llengua no existeix en abstracte. És per tot arreu (o no és). Si voleu que us ho confessi, jo crec que el futur del català dependrà de si tenim coses a dir i a proposar que siguin noves i tinguin gràcia.

*Nota: Hem d'advertir els lectors d'aquesta entrevista, si noten que no respon als paràmetres convencionals, que Pujolar ha tingut la gentilesa de contestar per correu electrònic les preguntes que li hem formulat. Ω*

## Califòrnia

A Califòrnia s'ha guanyat (algú pot pensar que s'ha perdut) un referèndum contra el bilingüisme escolar. A Califòrnia, com a tot arreu, hi ha persones monolingües, bilingües, trilingües i multilingües. No obstant això, la llengua que cohesiona el país és l'anglès. Separar els alumnes en escoles diferents per qüestió de llengua no deu convèncer la majoria dels i les californianes i, encara menys, els que han de patir aquesta segregació. Els hispans de Califòrnia i els que desitgen una societat més igualitària han pogut fer sentir la seva veu en aquesta consulta massiva. S'ha dit que l'exemple s'escamparà com una taca d'oli. Tant de bo!

A casa nostra, la proposta segregadora del PP, contra la immersió, de crear dues línies lingüístiques escolars segons la llengua familiar de l'alumnat tampoc no ha quallat, malgrat els esforços de vidualquadristes, (anti)tolerants i babelistes (pel PP només compta l'espanyol, és clar). Amb això, pares i mestres han demostrat que tenen molt de sentit comú i no es deixen entabanar per la demagògia espanyolista.

Saber llengües sempre ha estat un do, una cosa bona, una cosa útil. Sabem que la cohesió cultural d'una nació es construeix a través d'una llengua i d'uns referents culturals comuns. Sabem que podem i hem de conviure amb d'altres llengües dins el mateix territori i, el cas és que, cada dia aprenem més a fer-ho. L'allau migratori divers ens fa pensar cada cop més que l'esquema bilingüista en el qual estem instal·lats no funciona i hauríem de repensar-lo a fons i a ampliar el camp de mira tot assajant d'articular bé el tractament de la biodiversitat lingüística i cultural en la qual estem immersos. D'aquest últim tema en parlarem un altre dia. ? Ω

Josepa Huguet

## Bilingüisme? No, gràcies

Tinc una motxilla que porta aquesta inscripció i fa temps que, de tant en tant, me la penjo a l'esquena. La motxilla s'ha fet vella. La inscripció, no.

Estem instal·lats en un model legal-oficial de bilingüisme desigualitari (molt precari, per cert, ja que sovint amenacen d'impugnar-lo). Hem de ser bilingües els qui tenim altra llengua que l'espanyol però cap llei obliga a saber i parlar català, en territoris de parla catalana, si un o una no vol. La nova llei del català, dita de política lingüística gosa només ser bilingüista (com l'anterior) no pas normalitzadora (encara que la del 1983 portava aquest nom).

Amb el bilingüisme social unilateral hem pogut comprovar que l'ús social del català no avança. Un exemple: arriba un noi de 10 anys a l'escola catalana. És de llengua familiar urdú. No sap gens de català ni d'espanyol. Se li fan classes d'ensenyament compensatori en català (per motius d'incorporació tardana). Els seus companys i companyes de curs han fet immersió en català des del parvulari i les àrees corresponents en espanyol, tal com la llei mana. Els alumnes, entre ells, parlen escadusserament en català. Amb el nouvingut gairebé mai. Em permeteu una pregunta retòrica? Sabeu quina llengua aprenen primer els alumnes de famílies estrangeres encara que assisteixin de petits a una escola que fa immersió? ..... (espai per a la resposta). BINGO!

Fa molts anys que ho vaig comprovant. És inequívocament l'espanyol la llengua que un o una alumna de parla no catalana ni espanyola aprèn primer a les escoles del nostre país. De raons se'n poden donar un munt i per a tots els gustos: que si la llengua majoritària o dominant, que si l'entorn social i lingüístic en què es viu, que si la televisió o el cinema, etc. Si les destriem bé, de raons decisives, en trobaríem molt poques: una o poc més.

Atreuiu-vos a pensar-hi. Adreceu les vostres respostes al correu del web: <http://www.telepolis.com/claricatala>. Si encerteu la resposta no us enviarem cap diploma ni cap premi. La satisfacció d'atrevir-se a pensar és impagable. ? Ω

Josepa Huguet

## Depèn de vostè

La generalitat de Barcelona va fer la campanya "Depèn de vostè" en què semblava convidar la gent a solucionar-se personalment els problemes d'ús de la llengua, i de passada els de normativa que poguessin sorgir. I la cosa sí que anava de bo de bo, com es veu amb el diccionari de l'Institut, que si vols fer-lo servir, acaba tan farcit d'esmenes i afegitons, que tornes al de l'Enciclopèdia, sense tanta faramalla institucional i amb intel·ligència i sensibilitat.

A la secció "Depèn de vostè" recollirem les propostes dels usadors de la llengua. Com aquestes.

-Usador-a, o sinó Usaire, Per substituir Usuari-ària. Usuari és pescat del llati, d'on passa al francès, d'on passa a l'espanyol. L'anglès fa User. Aquestes dues sèries es poden explicar a partir del llatí, fent derivar usuari d'un nom de la quarta declinació (Usus), i Usador i Usaire d'un verb no clàssic de la primera conjugació (Usare).

-Eure i no Euro. Euro sona "Euru" o com una unitat monetària, "Duru". En canvi Eure com Ruble, una altra unitat monetària. Els eures i les eures. La peceta, unitat monetària d'origen català es va convertir en la pesseta, en espanyol peseta.

Que no ens facin perdre els noms ben trobats de les monedes! Ω

Joaquim Auladell

# Als alumnes dels sofismes ateu (I)

"Per a l'alemany, les representacions i les idees signifiquen més que tota la realitat. D'haver-hi dues portes, l'una que digués: "Entrada al cel" i l'altra: "Entrada a un curs de conferències sobre el cel", tots els alemanys se n'entrarien per la segona". "La definició no és mai un mitjà de coneixement veritable. Tota definició es troba emplaçada en un nivell irreal del pensament abstracte, mentre que la comprensió és experiència immediata d'una realitat". (Keyserling, 1880-1942).

El sr. Q. desconeix a bastament la Bíblia i, per suposat, no té experiència conscient de Déu. Ell ha tret del bagul totes les eines deïcides de la història de la filosofia, les quals parlen de déus no bíblics. No ens podem entendre car parlem de Déus distints: jo parl del de la Bíblia, mentre que ell es carrega conceptes de déus que no apareixen pas a la Bíblia. Jo també sóc ateu d'aquests vaporosos déus metafísics. La qüestió de Déu és empírica, no pas filosòfica-metafísica (que és l'especialitat dels sofismes mecanicistes tipus Feuerbach). Tot raonament **abstracte**, sense cor, més estopenc que una sola de sabata. A la gent normal i corrent aquesta mena de raonaments els la bufen. I a mi també, però els respondré fil per randa, no pas per convèncer aquell qui no vol ser convençut (malalts de deofòbia), sinó per fer-me entendre de qui vulgui.

La composició ideològica i vital del catalanisme progressista és pensament monòtona i anormal, un ecosistema empobrit. Sabut és que els ecosistemes són més resistents com més variats. Per açò el nostre nacionalisme esquerrà és tan feble i desarrelat.

A força d'actuar a la contra i voler ser els més moderns, el resultat és un desarrelament fora de la sensibilitat, més **normaleta** dels nostres conciutadans. Tant d'atacar les religions, exaltar l'avortament i el "folleu, folleu, que el món s'acaba" (recordeu?), el fes el que et doni la gana, etc... el resultat és: a) caòtic, sense coordinació viable, desvertebració.

b) desarrelament, sense contacte amb la realitat social.

Però, en fi, com arrossegant ressentiments són els més sabuts i entesos què hi podem fer els altres, crèduls i beneïts de l'any de la picor...! Que els hem de dir a ells!

Tan important com la **normalització lingüística**, fos una **normalització espiritual i mental** d'aquests grans amics nostres tant preparats per la vida.

"La filosofia triomfa fàcilment dels mals passats i dels futurs, però els mals presents la vencen". (La Rochefaucault, 1613-1680.

"Tots els qui pateixen han menester d'amor, no pas d'ideologies utòpiques". (Teresa de Calcuta).

La gent necessita comprensió, recolzament, simpatia. No pas axio-

mes d'una Raó fantasmal, desarmada de la realitat, de la convivència diària, de la socio-política... Just per això el catalanisme esquerrós és prou fòssil: es per dins el boscatge de les seves idees de disseny. Molts viuen en torres d'ivori i a fe que deuen viure més a gust que els **griffotes** de quan jo fui la mili a l'Àfrica! I fins i tot alguns voldrien fer alguna cacera de bruixes, potser, contra la **minoria beata**, si la desídia no els ho impossibilitàs.

Evidentment, els països protestants han generat les democràcies més sòlides de tota al història d'aquesta vall de llàgrimes. Ço no són pas les parides especulatives, sinó fets comprovables. I, a més, en dominar la geoestratègia mundial -per llur major capacitat- han imposat llur model, per ex., als països romanistes, tradicionalment caciquils i mafiosets. Però, que han donat de si els estats oficialment ateu, tots sense cap excepció? Totalitarisme bèstia. Ço és pura sociologia i purs fets, grans com una catedral (o com un piano, si ho preferiu). Les casualitats no existeixen.

N'hi ha qui confon **principis polítics laics** (típics del protestantisme social) amb el laïcisme ideològic **antireligiós** (típic dels distints **jacobinismes**). I dons, sí que en fan una de ben grossa!. Ve a ser com ficar dins el mateix sac del **nacionalisme** tant ètnico-defensiu com l'imperialisme colonial-militarista. És clar que una cosa són els principis democràtics i una altra cosa les demagògies. És clar que els **beats de L'Estel** (en som poquets) volem principis laics, sense empassar-nos els doctrinarismes de la prepotència antireligiosa. El cristianisme expressat a la Bíblia no és gens confessional (és una fe **martirial**, de testimoni). La Cristiandat institucional sí que és massa confessional, per això **confon**, però també és la **human nature**! Perdonau-li que emboliqui tant el credo, però retraieu-li-ho com cal.

Hi ha no creients qui no hi creuen, i n'hi ha qui no hi **vol**en creure. I n'hi ha que són audaçment ignorants del tema de què parlen, car, vegem: ¿Parla

el Sr. Q. contra l'existència del Déu de la Bíblia, o no? Jo no veig que en parli de debò. Però sí pretén **negar aquest Déu**, que en parli d'Ell, d'una vegada, no pas de déus panteistes, deïstes, ascètico-vaticanistes, etc... De tota manera, un enteniment tot lògica és com un **coltell tot de fulla, que fereix la mà de qui el mena**". (Rabindranath Tagur).

El nostre gat, o el nostre gos, difícilment pot entendre les nostres decisions o pensaments. Tanmateix, pot mantenir una fluïda relació amb l'amo. La relació home-Déu és semblant. Pretendre que l'home encabi i copsi tot el que Déu fa o permet o deixa de fer és pretendre **ser Déu** (allò que perdé el més bell i gran àngel). Els raonaments del Sr. Q., doncs, tenen estructura anímica luciferina. Jesucrist deia que el seu Regne és per els infants, senzills, directes, oberts i no mal pensats. I St. Pau afegí que Déu confon els sabuts en llurs propis conceptes.

"L'intel·lectual per al qual la definició substitueix la comprensió és menyspreable". "Un pensador com a tal, no comprèn gens ni mica la realitat... Els pensaments... són sempre fruit d'una experiència vital íntima". (Keyserling).

LÒGICA: "I veï Déu que tot (allò que havia creat) era molt bo" (Gènesi). O sia, la matèria, el sexe, no res és negatiu ni repulsiu, segons la Paraula de Déu. Tals idees **dualistes**, típiques de l'heretgia maniquea (s. VII) provenen del zoroastrisme i s'encastaren en formes ascètiques i monacals concretes. Però són idees absolutament alienes al pensament hebreu antic i a la Bíblia: Sóc **ateu** del déu maniqueu-dualista.

Un ateu autoproclamat té l'esperit mort, l'ha deixat morir per desordre o desídia, o potser li l'han matat. Però l'esperit pot ser sentit i copsat de moltes maneres que els qui no volen creure menyspreen i prefereixen ignorar. Un ateu militant és com un poeta **maudit**.

Podem trobar descreguts que sols creuen en Déu per acusar-lo dels desastres derivats de la llibertat humana, no assumida realment com a **responsa-**

**bililitat**. De nou el discurs típic del Satanàs bíblic: L'ateisme és una **secularització** del satanisme i la bruixeria.

Però no hi ha cap contradicció esperit/matèria. És tracta de realitats complementàries. Les filosofies gregues (el platonisme, típicament) i orientals eren, i encara són, dualistes. El pensament bíblic judeo-cristià, tanmateix és enèrgicament unitari i sols ignorants integristes en Bíblia (com tants ateu que en fan pretesa honor) poden confondre dualisme amb cristianisme bíblic.

Car, entenguem-nos: el cristianisme, o és bíblic o no és cristianisme. Si no viu centrat i fidel a la Paraula del seu Déu (i no d'homes, fal·libles sempre) esdevé barreja religiosa, **sincretisme**, com ara l'ascetisme catòlic que considera el celibat com l'estat més perfecte.

METAFÍSICA: Ni cap ateu ni el *sur sum corda* sap com ha pogut passar Déu l'eternitat, ai, las!, si a soles o amb milions de galàxies magnífiques. I, encara que l'hagués passada sol, Déu té 3 persones en diàleg (Pare, Fill i Esperit Sant)! Què és un home per a jutjar com Déu passa l'Eternitat que és el seu domicili particular, diguéssim. Inviolabilitat del domicili, sis plau!

DEUSSIVE NATURA: Spinoza era un jueu panteïsta. La Bíblia no és gens panteïsta, es tracta d'un Déu ben personal i concret. Un cop més, el professor Q. parla d'**antideus inventats** (el panteïsta, el metafísic, l'antimaterial...) totalment **extravagants** per al pensament bíblic. Clar que, com els ateu solen desconèixer la Bíblia amb ràbia i megalomania recarregada... què hi podem fer la resta dels mortals!

El Déu del Gènesi **ordenà** la reproducció, o sia, el sexe. El sexe és preciós, és **bo** segons la Bíblia (segons certs ordes monacals potser no). La sexualitat dels animals, doncs, mai no pot ser immoral. Dir-ho és una ridícula filosofia, una monumental desbarrada producte d'una ignorància especial en temes dits **sagrats**. Ω

Ricard Colom

## L'ESTEL

### BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.

Població.....

C.I.F. ....Tel.....

M'interessa una subscripció

**ANUAL 3.500 PTS**

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....

Adreça.....

Núm. entitat.....Núm. sucursal.....

Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al  
Apartat de Correus 124  
07600 s'Arenal de Mallorca

## PROU d'IMPOSTOS!

ABUSIUS

- ∴ Prou de peatges a les autopistes!
- ∴ Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- ∴ Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- ∴ Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

